

ጅማ ዩኒቨርሲቲ

ሶሻል ሳይንስና ሂማኒቲስ ኮሌጅ

የአማርኛ ቋንቋና ሥነ ጽሑፍ - አማርኛ ትምህርት ክፍል

የድህረ ምረቃ መርሐ ግብር

**በተማሪዎች ድርሰት ላይ የመምህራን ጽሑፋዊ ምጋቤ ምላሽ ሚና
በቱሉጋና 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤት በ9ኛ ክፍል ተማሪዎች ተተኳሪነት**

በ

ሳለጊዮርጊስ ደሴዉ

የአማርኛ ቋንቋ ማስተማር ስነዘዴ ድህረ ምረቃ መርሐ ግብር የኤም ኤ ድግሪ

ለማግኘት ከሚያስፈልጉት ነጥቦች ከፊል ማሟያነት

የቀረበ ጥናታዊ ጽሁፍ

2010ዓ.ም

ጅማ

**በተማሪዎች ድርሰት ላይ የመምህራን ጽሑፋዊ ምጋቤ ምላሽ
ሚና በቱሉጋና 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤት በ9ኛ ክፍል ተማሪዎች ተተኳሪነት**

ጅማ ዩኒቨርሲቲ

ሶሻል ሳይንስና ሂማኒቲስ ኮሌጅ

የአማርኛ ቋንቋና ሥነ-ጽሑፍ ትምህርት ክፍል

የድህረ ምረቃ መርሐ ግብር

በ

ሳለጊዮርጊስ ደሴዉ

አማካሪ

ዶ/ር ጌታቸዉ አንተነሀ

ረዳት አማካሪ

አቶ ሀብታሙ እንግዳዉ

2010ዓ.ም

ጅማ

ጅማ ዩኒቨርሲቲ

ሶሻል ሳይንስና ሂማኒቲስ ኮሌጅ

የአማርኛ ቋንቋና ሥነ-ጽሑፍ ትምህርት ክፍል

የድህረ ምረቃ መርሐ ግብር

በተማሪዎች ድርሰት ላይ የመምህራን ጽሑፋዊ ምጋቤ ምላሽ ሚና

በቱሉጋና 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤት በ9ኛ ክፍል ተማሪዎች ተተኳሪነት

የአማርኛ ቋንቋ ማስተማር ስነዘዴ ድህረ ምረቃ መርሀ ግብር

የኤም ኤ ድግሪ ለማግኘት ከሚያስፈልጉት ነጥቦች ከፊል ማሟያ የቀረበው ጥናት

የዩኒቨርሲቲውን የጥናት ወጥነት መሰረት በማሟላት በአማካሪዎችና በፈታኞች

ተረጋግጦ ተፈርሟል፡፡

የጥናቱ አቅራቢ

ሳለጊዮርጊስ ደሴው ጠበቃው ፊርማ----- ቀን-----

የፈታኝ ቦርድ አባላት ማረጋገጫ

ዋና አማካሪ ----- ፊርማ----- ቀን-----

ረዳት አማካሪ ----- ፊርማ----- ቀን-----

የውጭ ፈታኝ ----- ፊርማ----- ቀን-----

የውስጥ ፈታኝ ----- ፊርማ----- ቀን-----

ምስጋና

ከሁሉም አስቀድሜ የሆነው ሁሉ እንዲሆን ለፈቀደ፣ ያለእርሱ ምንም ምን ላልሆነ፣ ለሰራዊት ጌታ እና ለእናቱ ለድንግል ማርያም የአምልኮት ምስጋናዬ ይድረሳቸው።

ይህ ጥናት ከዚህ ደረጃ እንዲደርስ ለስራዬ አመች የሆነ ርዕስ ከመምረጥ ጀምሮ በየመሃሉ ገንቢ አስተያየት በመስጠት ትልቅ ድጋፍ ላደረጉልኝ ለዶክተር ጌታቸው አንተነህ የአክብሮት ምስጋናዬ የላቀ ነው።

በመቀጠል ለጥናቱ በቂ መረጃ ለሰጡኝ ለቱሉጋና 2ኛ ደረጃ የ9ኛ ክፍል ተማሪዎች እና የተማሪዎችን ድርሰት በማረም ለተባበሩኝ የአማርኛ መምህራን ለመምህር አህመድ አሊ፣ ለመምህርት መሠረት ጌታቸው እና ለመምህር ፍሬሁን መልስ ላቅ ያለ ምስጋናዬ ይድረሳቸው።

በመጨረሻም ሁል ጊዜ በሃሳብ ለሚደግፉኝ፣ የኔ መማር ከእኔ በላይ ለሚያስደስታቸው ለአባቴ ደሴወ ጠበቃወ፣ ለእናቱ ፀሐይነሽ መኮንን፣ ለባለቤቴ ሃና ያለወ ልባዊ ምስጋናዬ ይድረሳቸው።

ይህ ጥናት በዋናነት ትኩረት አድርጎ የተነሳው የመምህሩ ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የተማሪዎችን ድርሰት የመጻፍ ችሎታ ማሳደግና አለማሳደጉን መፈተሽ ላይ ነው። በዚህ ጥያቄ መልስ ለማግኘት በቱሊጋና 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤት የ9ኛ ክፍል ተማሪዎች የጥናቱ አካላዊ ተደርገዋል። ከአራት የ9ኛ ምድብ ክፍሎች ውስጥ ሁለቱ በአጣ ተለይተው 9ኛD የሙከራ፣ 9ኛA ደግሞ ጥብቅ ቡድን ሆነዋል። የድርሰት ፈተና፣ ቃለ መጠይቅ፣ የጽሁፍ መጠይቅና ምልክታ ለጥናቱ መረጃ ለመሰብሰብ በመሳሪያነት ዉለዋል። ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ በመስጠት ድርሰት የማስጻፍ የሁለት ወራት ተግባራዊ ልምምድ ተካሂዷል። በተማሪዎች የተጻፉ ቅድመና ድህረ ልምምድ የድርሰት ፈተና ውጤቶችን በማረም፣ አማካይና ልይይታቸውን በማውጣት፣ የቲ-ሙከራ ስታቲስቲካዊ ስሌት በማስላት መረጃ ተሰብስቧል። በዚህ የድርሰት መጻፍና ምጋቤ ምላሽ የመስጠት ልምምድ ወቅት የተገኙ ጭብጦችና ለውጦች በአጥኚው ምልክታ ማስታወሻ በመመዝገብ የተገኘውም መረጃ ተተንትኗል። ከስድስት የሙከራ ቡድን አባላት ጋር ቃለ ምልልስ ተካሂዶ ጠቃሚ ጭብጦች ተገኝተዋል። 112(35%) ተጠኝዎች የጽሁፍ መጠይቅ እንዲሞሉ ተደርጎ የተገኘው ጭብጥ ለጥናቱ ማዳበሪያ ሆኗል። ሁሉም የጥናቱ መረጃዎች ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የተማሪዎቹን የድርሰት መጻፍ ችሎታ የሚያሳድግ መሆኑን አስረድተዋል። የተጠኝዎች የድኅረ ልምምድ ፈተና ውጤት እንደሚያመለክተው የሙከራ ቡድኑ 74.46%፣ ጥብቅ ቡድኑ ደግሞ 59.39% አማካይ አግኝተዋል። ልዩነቱ በቲ-ሙከራ ስሌት ሲሰላ 9.53 ሲሆን የቲ-ስንጠረዥ ዋጋ 1.60 ሆኖ ተገኝቷል። የቲ-ሙከራ ስሌት ዋጋ ከቲ-ስንጠረዥ ዋጋ በልጧል። ይህም ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ በተሰጠው በሙከራ ቡድኑና ባልተሰጠው በጥብቅ ቡድኑ መካከል ጉልህ ልዩነት መኖሩን የሚያመለክት ነው። አጥኚው መምህራን ለተማሪዎቻቸው ጽሁፍ አሉታዊ ብቻ ሳይሆን አዎንታዊ ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሾችንም ቢሰጧቸው የመጻፍ ስሜታቸውን እንደሚያነሳ ጠቁሟል። በተጨማሪም የሚሰጧቸው ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሾች ከአቅማቸው ጋር መመጣጠን እንዳለባቸው ጠቁሟል።

የሠንጠረዥ ማዕከል

ሰንጠረዥ 1- የቅድመ ልምምድ ፈተና ቲ-ሙከራ ስሌት ውጤት-----26

ሰንጠረዥ 2- የድህረ ልምምድ ፈተና ቲ-ሙከራ ስሌት ውጤት----- 26

ሠንጠረዥ 3- የቅድመና ድህረ ልምምድ ፈተና ውጤት ሲወዳደር-----27

ሠንጠረዥ 4- በድርሰት ፈተናዎች አራሚዎች መካከል ያለው ተጣጣሚነት-----27

ሠንጠረዥ 5- የመጀመሪያው ድርሰት ረቂቅ ላይ የታዩ ዋና ዋና ስሕተቶች-----30

ሠንጠረዥ 6- በአራቱ ድርሰቶች 3ኛ ረቂቆች ላይ የታዩ ስህተቶችና ለውጦች
አኃዛዊ መግለጫ-----32

ሠንጠረዥ 7:- በአራቱም ድርሰቶች ሁለተኛና ሶስተኛ ረቂቆች ላይ
የታዩ ደካማና ጠንካራ ኅኖች አኃዛዊ መግለጫ-----33

ሰንጠረዥ 8- የተጠኘዎች ዳራ-----38

ሠንጠረዥ 9- በጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ላይ የተመሰረተ ድርሰት መጻፍ ልምምድ-----44

ማግኘት

ይዘት	ገፅ
ምስጋና	i
አጠቃሎ.....	ii
የሠንጠረዥ ማግኘት.....	iii
ምዕራፍ አንድ	1
መግቢያ.....	10
1.1 የጥናቱ ዳራ.....	10
1.2 የጥናቱ አነሳሽ ምክንያት	12
1.3 የጥናቱ ዓላማ.....	12
1.4 የጥናቱ መሪ ጥያቄዎች	13
1.5 የጥናቱ ጠቀሜታ	13
1.6 የጥናቱ ወሰን	13
ምዕራፍ ሁለት	14
ክለሳ ድርሳናት እና የቀደምት ስራዎች ቅኝት	14
2.1 ክለሳ ድርሳናት	14
2.2.1 የጽህፈት ምንነት.....	14
2.1.2 የምጋቤ ምላሽ ምንነት	14
2.1.3 የምጋቤ ምላሽ አይነቶች.....	15
2.1.3.1 አመቻች ምጋቤ ምላሽ	15
2.1.3.2 ትዕዛዛዊ ምጋቤ ምላሽ.....	16
2.1.3.3 አስተካካይ ምጋቤ ምላሽ	16
2.1.3.4 ገምጋሚ ምጋቤ ምላሽ.....	17
2.1.4 የምጋቤ ምላሽ ጠቀሜታ.....	17
2.1.5 ምጋቤ ምላሽን የሚሰጡ አካላት.....	18
2.1.6 ምጋቤ ምላሽ የሚሰጥባቸው መንገዶች.....	19
2.1.7 የጽሑፍ ምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ ስልቶች	20
2.1.7.1 ሁሉንም ስህተቶች የማረም ስልት	20

2.1.7.2 ስህተቶችን መርጦ የማረም ስልት	20
2.1.7.3 ጠቋሚ የአስተራረም ስልት	21
2.1.8 ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የሚሰፍርበት ቦታ.....	21
2.1.9 የምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ ምርጫ	22
2.1.10 የምጋቤ ምላሽ መገለጫ ባህሪያት	23
2.1.11 የፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የትኩረት አቅጣጫ	24
2.1.11.1 ቅርፅን ትኩረት ያደረገ	24
2.1.11.2 ይዘትን ትኩረት ያደረገ	24
2.1.12 ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ሲሰጥ ሊታወሱ የሚገባቸው ጉዳዮች	24
2.1.12.1 ጊዜ.....	25
2.1.12.2 መጠን.....	25
2.1.12.3 አቀራረብ (Mode).....	26
2.1.12.4 ተሳታፊ (Audience).....	26
2.1.13 ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ሲሰጥ ሊተኮርባቸው የሚገቡ ጉዳዮች.....	26
2.1.14 በምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ ላይ ተፅዕኖ የሚያስከትሉ ጉዳዮች.....	27
2.2. የቀደምት ስራዎች ቅኝት.....	28
ምዕራፍ ሶስት	30
የአጠናን ዘዴ.....	30
3.1 የተጠኝዎች አመራረጥ	30
3.1.1. የትምህርት ቤት ናሙና አመራረጥ	30
3.1.2. የክፍል ደረጃና የተማሪዎች ናሙና አመራረጥ.....	31
3.2. የመረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያዎች	31
3.2.1. የድርሰት ፈተና	31
3.2.1.1. የቅድመ ልምምድ ድርሰት ፈተና	31
3.2.1.2 የድህረ ልምምድ ፈተና.....	31
3.2.1.3 የድርሰት ፈተና አስተራረም	32
3.2.2 የምልከታ ማስታወሻ.....	32
3.2.3. ቃለ መጠይቅ.....	22
3.2.4 የጽሁፍ መጠይቅ	32

3.3. የመረጃ አተናተን.....	33
ምዕራፍ አራት	34
የመረጃ ትንተና	34
4.1. የቅድመና ድህረ ልምምድ ፈተና ውጤቶች	34
4.2. የአጥኚው ምልክታ ማስታወሻ ጭብጦች.....	37
4.3 ከቃለ ምልልስ የተገኙ ጭብጦች.....	45
4.4 የሙከራና ጥብቅ ቡድኖች የጽሑፍ መጠይቅ	46
ምዕራፍ 5.....	55
ማጠቃለያና አስተያየት.....	55
5.1 ማጠቃለያ.....	55
5.2 አስተያየት	57
ዋቢ መጻሕፍት.....	Error! Bookmark not defined.
አባሪዎች.....	63

ምዕራፍ አንድ

መግቢያ

1.1 የጥናቱ ዳራ

ጽሁፊት ማፍለቂያ ክሂል ሲሆን በሃሳብ ማቀበያነት የሚያገለግል የክሂል አይነት ነው። የጽሁፊት ክሂል ከተማሪዎች ከፍተኛ የሆነ ጥረትን፣ በተከታታይ በክሂሉ መገልገልን፣ በመማሪያ ክፍልና ከክፍል ውጭ ለልምምድ ብዙ ጊዜ ማጥፋትን ይጠይቃል። የጽሁፊት ክሂል አእምሮንና አካልን ማቀናጀት የሚፈልግና ከማሰብ ጋር የተያያዘ ተግባር ሲሆን

በአንድ ጊዜም በርካታ ባህሪያቱን፣ ለምሳሌ፡- ይዘቱን፣ ቅርፁን፣ ዓላማውን፣ ተደራሲውን ወዘተ ከግምት ውስጥ ማስገባትን የሚጠይቅ ስራ ነው። በፀሀፊውና በአንባቢው መካከልም በሌሎቹ ተግባራዊ ክሂሎች እንደሚታዩው አይነት ፈጣን ምላሽ አይገኝም። ጸሀፊው በድጋፍ ሰጪ ተግባራዊ ዘዴዎች ማለትም በአካል እንቅስቃሴ፣ በፊት ገጽታ፣ በድምጽ ከፍታና ዝቅታ የማይጠቀም በመሆኑ ስነ ልቦናዊ፣ ስነ ልሳናዊና ስነ አእምሮአዊ ችግሮች የሚከሰቱበት ነው (Byren, 1998:4)።

የተማሪዎች የድርሰት ችሎታ መዳበር በስርአተ ትምህርት ወይም በመምህራን መልካም ፈቃድና ፍላጎት ብቻ የሚሰምር ነገር አይደለም። የተማሪዎች ፍላጎትና በድርሰቱ መጠመድ ለወጤታማ ጽሁፋቸው ጠቃሚ ግብአቶች ናቸው (Walford 1986:34)። ተመሳሳይ የሆነ የትምህርት አወድ ቢፈጠርም፣ አስፈላጊ የሆኑ ተስማሚ የትምህርት ሁኔታዎች ቢሟሉም ተማሪዎች እኩል የሆነ የድርሰት ችሎታ ሊያዳብሩ የመቻላቸውን ጉዳይ እርግጠኛ መሆን ያዳግታል። ይህም የድርሰት ችሎታ ተፈጥሮአዊ መሰረት ያለውና በወጫዊ ሁኔታዎች መሟላት ብቻ የሚበለጽግ አለመሆኑን ያስገነዝባል። ይሁን እንጂ ለትምህርት የሚቀርቡ ይዘቶች ዝግጅት፣ የልምምድ መጠን፣ የጽህፈት ክሂል ማዳበሪያ መልመጃዎች አዘገጃጀት ሁኔታ፣ የምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ ዓይነት፣ የምዘናና የግምገማ ስልቶች በተማሪዎች የድርሰት ችሎታ መዳበር ላይ ሰፊ ሚና አላቸው።

ለጽህፈት ትምህርት ወጤታማነት ተጠቃሽ መንስኤዎች የቋንቋ መምህሩ መርሃ ትምህርቱን ተግባራዊ ማድረግ፣ ለክፍለ ጊዜው የሚሆኑ ትምህርቶችን ማዘጋጀት፣ ተማሪዎች እንዲጽፉ የሚያደርጋቸውን ሁኔታ ማመቻቸትና ለሚጽፏቸው ጽሁፎች ተገቢ የሆኑ ምጋቤ ምላሾችን መስጠት የሚሉትን ነጥቦች አስፈላጊነታቸውን አምኖ ከተገባራቸው የቋንቋ ተማሪ ራሱን ሊያሻሽልና የክሂሉ ባለቤት ሊሆን ያስችለዋል። በተለይም ምጋቤ ምላሽ የወጤታማ ጽሁፍ አደረጃጀት ግብአት ነው።

እንደ Ferris(1995) ገለጻ፣ ምጋቤ ምላሽ ለተማሪዎችም ሆነ ለመምህሮቻቸው የራሱ የሆነ ጠቀሜታ አለው። ለምሳሌ፡- መምህራን ሊያስተምሩት ያቀዱት የትምህርት አላማ ምን ያህል እንደተሳካ ለመገንዘብ እንዲችሉ የሚያግዝ ሲሆን ለተማሪዎች ደግሞ ስህተታቸውን ለመቃኘት እንዲሁም ለማስተካከል ይረዳቸዋል።

ፅሁፍ ምጋቤ ምላሽ አጠቃላይ የፅህፈት ክሂል እንዲዳብርና ተማሪዎች ጥሩ ተግባራትና የሀሳብ ፍሰት ያለው ጽሁፍ እንዲጽፉ ለማስቻል የሚሰጥ ነው። ስለዚህም ፅሁፍ ምጋቤ ምላሽ ከፅሁፍ ክሂል ተለይቶ የማይታይ የፅህፈት ክሂል እንዲጎለብት የሚያስችል፣ በተለያዩ የፅህፈት ተግባራት ወቅት ሊተገበር የሚችል፣ የጸሐፊውን ስህተት ለመቀነስ የሚያግዝ የማስተማሪያ ስነ ዘዴ ነው (Zamel 1985)። በመሆኑም ምጋቤ ምላሽ ተማሪዎች በፅሁፍ አማካኝነት የሚሰጣቸውን የቋንቋ ትምህርት ይዘቶችና ግቦች መምህራን ካነበቡ በኋላ በፅሁፍ የሰፈረው ሀሳብ በትክክል መፃፍ አለመፃፉን በመረጃ አስደግፈው የሚሰጡት ምጋቤ ምላሽ እንደሆነም Brookharte (2008:1) እና Raimes (1983) ይገልጻሉ። በተጨማሪም ምጋቤ ምላሽ ተማሪዎች በፃፏቸው ፅሁፎች ላይ ያሉ ስህተቶች እነዚህ

ናቸው፤ በዚህ መልክ መስተካከል አለባቸው፤ ስህተቱ እንዲፈጠር የሆነው በዚህ ምክንያት ነው፤ በማለት እና ጥሩ ሙከራዎችን በማሳየት ለቀጣይ ጥሩ የጽሁፍ ስራ የሚጋብዝ አሰራር ነው በማለት ይገልጻሉ። በአጠቃላይ ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የፅሁፍ ችሎታን ለማሳደግ የሚያግዝ የፅሁፍ ትምህርት የተባበረ ክፍል ነው።

ምጋቤ ምላሽ በመማር ማስተማር ሂደት ውስጥ ከሚከናወኑ በርካታ የስነ ዘዴ ጉዳዮች ውስጥ አንዱ ነው። ይኸውም የቋንቋ መምህሩ የጽሁፍ ክህሎት ሲያስተምር በተማሪዎች የጽሁፍ ልምምድ ስራዎች ወቅት አስተያየት ለመስጠትና ለመገምገም የሚጠቀምበት የክፍል ውስጥ ተግባር ነው። ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የቀረበው ፅሁፍ ጥሩ የመግባባት ብቃት እንዲኖረው፣ የሀሳብ ፍሰቱ በጥሩ ሁኔታ እንዲደራጅ፣ የሰዋሰው ቅንብሩ እንዲስተካከል፣ የሆህያት አጣጣል እና ስርዓተ ነጥቦች በተገቢው ቦታቸው እንዲሰፍሩ ለማስቻል ትልቅ እገዛ ያደርጋል። ስለሆነም ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ በተከታታይና መርሀን በጠበቀ ሁኔታ መሰጠት አለበት። የተማሪዎች የፅሁፍ ደረጃ የተሻለ እንዲሆን ከተፈለገ ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ በአግባቡ መሰጠት አለበት። ተማሪዎችም ትኩረት እንዲሰጡበት በቀላሉ ሊገባቸውና ሊረዱት በሚችሉት ደረጃ መቅረብ እንዳለበት Brookhart (2008:1) ይገልጻሉ። በተጨማሪም Byren (1998:124) ምጋቤ ምላሽ ውጤታማነቱ የጎላ እንዲሆን ተማሪዎች እየተማሩ ባሉበት ሂደት በተገቢው ቦታና ጊዜ ሊሰጥ መቻል እንዳለበት ያሳስባሉ። ስለሆነም የቋንቋ መምህራን በክፍል ውስጥ የቋንቋ ትምህርትን ማስተማር እና መለማመጃዎች መስጠት ብቻ ሳይሆን ከትምህርት በኋላ የሚሰጧቸው ምጋቤ ምላሾች ለምን? እንዴት? እና ለምን አይነት ደረጃ ተማሪ ምን አይነት ምጋቤ ምላሽ እንደሚሰጥ አስቀድሞ ሊተኮርበት የሚገባ ጉዳይ ነው። በዚህም ተማሪዎች የሚፈለገውን የቋንቋ ክህሎት እና እውቀት ሊጨብጡ ይችላሉ። ይህም የሚሆነው መምህራን በተማሪዎቻቸው ድርሰት ውስጥ የሚታዩትን ጉድለቶች ማወቅ ሲኖርባቸው ነው።

ይህ ጥናት በጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ ሚና ላይ ያተኩራል። የመምህራን ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የተማሪዎችን የድርሰት አጻጻፍ ችሎታ ያሻሽላል? የትኛው አይነት ምጋቤ ምላሽ ይበልጥ ገቢራዊ ይሆናል? ለምን? ምጋቤ ምላሽ በመስጠት ረገድ ያሉት ዓበይት ችግሮች ምንድን ናቸው? የሚሉትን መሰረታዊ ጥያቄዎችና ችግሮችን ለመዳሰስ ይሞክራል።

1.2 የጥናቱ አነሳሽ ምክንያት

በሁለተኛ ደረጃ ተማሪዎች ድርሰት አጻጻፍ ላይ ያተኮሩ፣ ተማሪዎች ድርሰት ሲጽፉ በርካታ የቋንቋ አጠቃቀምና የአገባብ ስህተቶችን እንደሚፈጽሙ እና የቋንቋ ችሎታ ደረጃቸው ማሻሻልቸውን የሚገልጹ ጥናቶች አሉ።

ነጋሳ እጆታ በ1962 ዓ.ም የሁለተኛ ደረጃ መልቀቂያ ፈተና በተቀበሉና ከ27 ፈተና ጣቢያዎች በተሰባሰቡ 375 የተማሪዎች ድርሰቶች ላይ ባካሄዱት ጥናት ለድርሰት ውጫዊ ውበት/ቅርጽ መበላሸትና ለሌሎችም ስህተቶች መፈጸም ምክንያት የሆኑ እንደ ዓላማ አለመወሰን፣ የርዕስ መልቀቅ፣ የአንቀጾች አለመመጣጠን፣ ለሆህያትና ለስርአተ ነጥቦች

አለመጠንቀቅ ስህተቶች መከሰታቸውን ይዘረዝራል። የድርሰትን ውስጣዊ ዉበት/ይዘት የሚቀንሱ የቃላት አጠቃቀም መዛባት፣ የድምጽ ስርአቶችን መጠበቅ አለመቻል፣ የአገባብ ስህተት መፈጸማቸውን ይገልጻል።

ሰለሞን ተሰማ (1987) የትምህርት ሚኒስቴር ምንጮችን በመጥቀስ፣ አማርኛ ቋንቋ ስርዓተ ትምህርት ተቀርጸለት በትምህርት ዓይነት መሰጠት ከጀመረበት ጊዜ አንስቶ የድርሰት ትምህርት ለተማሪዎች ሲሰጥ መቆየቱን ይጠቁማል። ይሁን እንጂ የተማሪዎች የድርሰት ችሎታ ከጊዜ ወደ ጊዜ እያሽቆለቆለ መምጣቱን ምሁራን መግለጻቸውን ይገልጻል።

አጥኝዉም ይህን ጥናት ለማጥናት ያነሳሳዉ ምክንያት በመማር ማስተማር ሙያዉ ላይ አንዱ ተሳታፊ አካል በመሆኑና የስምንት ዓመት የማስተማር ልምድ በመኖሩ፣ ብዙ ጊዜ ተማሪዎች ሀሳባቸውን በፅሁፍ የመግለፅ ችሎታቸው እየተዳከመ መሄዱን በማስተዋሉ ነው። ፡ ለዚህ ድክመት ደግሞ መንስኤው የት ላይ እንደሆነ የመፈተሽ ፍልጎት አድሮበታል። በዚህም መሰረት በተማሪዎች የድርሰት መለማመጃ ጽሁፍ ላይ መምህራን የሚሰጡት ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የተማሪዎችን የጽሁፍ ብቃት በማዳበር ረገድ ያለዉን ሚና መፈተሽ አስፈላጊ ሆኖ ስለታየዉ ነዉ።

1.3 የጥናቱ ዓላማ

የዚህ ጥናት ዋና ዓላማ በቱሉጋና 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤት የዘጠነኛ ክፍል ተማሪዎች መምህራን የሚሰጥ ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ በተማሪዎቹ የድርሰት አጻጻፍ ችሎታ ላይ ያለዉን ሚና መመርመር ነዉ።ጥናቱ ይህንን አጠቃላይ ዓላማ መሰረት በማድረግ ከዚህ በታች የቀረቡትን ዝርዝር ዓላማዎች ይመለከታል።

1. ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የተማሪዎችን ድርሰት የመጻፍ ችሎታ ማሻሻሉን መፈተሽ፤
2. የተማሪውን የድርሰት መጻፍ ችሎታ ለማዳበር የሚረዳው ምጋቤ ምላሽ የትኛው እንደሆነ መለየት፤
3. በቱሉጋና 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤት የአማርኛ ቋንቋ መምህራን ለተማሪዎቻቸው ድርሰት ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ሲሰጡ ምን ላይ እንደሚያተኩሩ መለየት፤
4. ተማሪዎች ንቁ ምላሽ የሚሰጡት ለየትኞቹ ምጋቤ ምላሾች እንደሆነ መለየት፤

5. በቱሉጋና 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤት የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በተማሪዎቻቸው ድርሰት ላይ የሚሰጧቸው ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሾች ያላቸውን አወንታዊና አሉታዊ ገጽታዎች መፈተሽ የሚሉት ይገኙበታል።

1.4 የጥናቱ መሪ ጥያቄዎች

ይህ ጥናት በተማሪዎች ድርሰት ላይ የመምህራን ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ሚና ምን ይመስላል?የሚል መሪ ጥያቄ ላይ ተመስርቶ ለሚከተሉት ዝርዝር ጥቁዎች ምላሽ ለመስጠት ይሞክራል።

1. ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የተማሪዎችን ድርሰት የመጻፍ ችሎታ ያሻሽላል?

2. የተማሪውን የድርሰት መጻፍ ችሎታ ለማዳበር የሚረዳው ምጋቤ ምላሽ የትኛው ነው?
3. በቱሉጋና 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤት የአማርኛ ቋንቋ መምህራን ለተማሪዎቻቸው ድርሰት ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ሲሰጡ ምን ላይ ያተኩራሉ?
4. ተማሪዎች ንቁ ምላሽ የሚሰጡት ለየትኞቹ ምጋቤ ምላሾች ነው?
5. በቱሉጋና 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤት የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በተማሪዎቻቸው ድርሰቶች ላይ የሚሰጧቸው ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሾች ምን አዎንታዊና አሉታዊ ገጽታዎች አሏቸው?

1.5 የጥናቱ ጠቀሜታ

ይህ ጥናት የሚከተሉት ጠቀሜታዎች ይኖሩታል ተብሎ ይገመታል፡፡

የአማርኛ ቋንቋ መምህራን ለተማሪዎቻቸው ድርሰት ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ መስጠታቸውን በመፈተሽ ከወቅታዊ የምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ አይነቶችና ስርአቶች፣ ንድፈ ሃሳቦችና ልምዶች ጋር በማስተዋወቅ የአማርኛ ድርሰት በማስተማር ረገድ ወቅታዊ የምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ ዘዴዎችን ለመምረጥና ለመተግበር ያስችላል፡፡ መምህራን የምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ ስልቶችን በመረዳት ተገቢውን ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ እንዲሰጡና እንዲተገብሩ ይረዳል፡፡ በዚህ ርእስ ዙሪያ ሰፊ ጥናትና ምርምር ለማድረግ ለሚፈልጉ ሌሎች አጥኚዎች ለመነሻ የሚሆኑ መረጃዎችን ይጠቁማል፡፡

1.6 የጥናቱ ወሰን

ይህ ጥናት በዋነኝነት ተተኳሪ አድርጎ የተነሳው በአሮሚያ ክልል በሆሮ ጉዳሩ ወለጋ ዞን በአቤ ደንጎሮ ወረዳ በሚገኘው በቱሉጋና 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤት የ9ኛ ክፍል ተማሪዎች ላይ ነው፡፡ ጥናቱ በተማሪዎች ድርሰት ላይ የመምህራን ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ያለውን ሚና መፈተሽ ላይ ያተኮረ ሲሆን ከጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ ውጭ ያሉትን ሌሎች የምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ ስልቶች በጥልቀት አይመረምርም፡፡

ምዕራፍ ሁለት

ክለሳ ድርሳናት እና የቀደምት ስራዎች ቅኝት

2.1 ክለሳ ድርሳናት

በዚህ ክፍል ከተያዘው የጥናት ርዕስ ጋር ሊመሳሰሉ የሚችሉ እና ከቋንቋ ማስተማር ክንውን ጋር የሚዛመዱ ፅንሰ ሀሳቦች ይገለጻሉ፡፡

2.2.1 የጽሁፊት ምንነት

ጽሁፊት በትምህርት አማካኝነት የሚቀሰምና ደረጃውን ጠብቆ ከሚደረግ ተከታታይ ልምምድ የሚገኝ ችሎታ ነው፡፡ ከዚህ ችሎታ ጋርም ጽሁፊት አእምሮንና እጅን በማስተባበር ሀሳብን በተገቢ ምልክቶችና ቃላት በመወከል ለአንባቢ የግልንም ሆነ የጋራ

ገጠመኝን የማካፈል ችሎታ ነጩ (Pincas 1982) :: ጽህፈት የሰው ልጅ እውቀቱን፣ ምኞቱን፣ ሃሳቡን ወዘተ... ለመሰሎቹ ለመግለጽ የሚጠቀምበት የሚታይና ተቀባይነት ያለው ምልክት ነው።

Widdowson (1978) በበኩላቸው ጽህፈት በእይታዊ ትዕምርቶች ውክልና በመገልገል ሰዎች ሀሳብ የሚለዋወጡበትና ተራክቦ የሚመሰርቱበት ተግባራዊ መሳሪያ ነው። በመተላለፊያ ስልቱ ዕይታዊ፣ በትግበራው አፍላቂ፣ በተግባራዊ ባህሪውም ርቱዕ ክሂል ነው በማለት ይገልጹታል። Nunan (1989 36) ጽህፈት ሀሳብን በትዕምርት ወይም በቋንቋ የመወከል ሂደት ነው። ሂደቱም አካልንና አእምሮን በማቀናጀት በአንድ ጊዜ በርካታ ባህሪያቱን (ለምሳሌ፡- ይዘትን፣ የአጻጻፍ ስልትን፣ የጽሁፍ መዋቅርን፣ የቃላት ምርጫን፣ የሀሳብ አንድነትና ግጥምጥምነትን እንዲሁም ተከታታይነትን) ከግምት ውስጥ በመማስገባት የሚከናወንና ከማሰብ ጋር የተቆራኘ ውስብስብ የአእምሮ ስራ ነው። በማለት ይገልጹታል።

ከላይ በቀረበው የምሁራን ሀሳብ መረዳት የሚቻለው ጽሁፍ ካሉት የቋንቋ ክሂሎች ውስጥ እንደ ንግግር ሁሉ አፍላቂ/ አቀባይ ክሂል መሆኑን ነው። ጽሁፍ ስርዓት ያላቸው ምልክቶችን በመጠቀም ሀሳብን የምናስተላልፍበት መንገድ ሲሆን ይህም በትምህርት ሊገኝና ሊዳብር የሚችል ሆኖ በተከታታይ ልምምድ በመታገዝ እየጎለበተ የሚሄድ ችሎታ እንደሆነ መገንዘብ ይቻላል።

2.1.2 የምጋቤ ምላሽ ምንነት

ስለ ምጋቤ ምላሽ ምንነት ብዙ ምሁራን የትምህርት መስካቸውን መሰረት አድርገው የተለያዩ ሃሳቦችን ሲሰነዝሩ ተስተውለዋል። ከነዚህም ውስጥ Wajneryb (1992:49) ምጋቤ ምላሽ ተማሪዎች ለሰሩት ማንኛውም ክንወን የተማሪዎችን ትክክለኛነት ለማረጋገጥ ይቻል ዘንድ መምህሩ የሚሰጠው አፀፋዊ ምላሽ እንደሆነ ይገልጻል። አክለውም ምጋቤ ምላሽ በተማሪዎች በኩል በፅሁፍና በንግግር የፈለቁ መልሶችን የቋንቋ መምህራን ካነበቡ እና ካዳመጡ በኋላ መልሳቸው ትክክል ወይም ስህተት ነው በማለት የሚሰጡት እርማት ምጋቤ ምላሽ እንደሚባልም አስፍረዋል።

ሰዎች ሀሳባቸውን በፅሁም ሆነ በንግግር ሊያስተላልፉ ይችላሉ። ይህን የፅሁፍ ስራውን ያነበበና ንግግሩን ያዳመጠ ሰው ግለሰቡ ለማስተላለፍ የፈለገውን መልክዕት በብቃት ማስተላለፍ አለማስተላለፉን አስመልክተው Calle and Lorena (1994:25) “በፅሁፍ የተባለው ጉዳይ ተገቢነት የሌለው ነው፤ ግለሰቡ የተናገረው በዚህ በኩል ትክክል ሲሆን በዚህ በኩል ደግሞ ስህተት ነው።” የሚሉ ሀሳቦችን የያዙ አስተያየቶች የምጋቤ ምላሽ ምንነትን የሚገልፁ ጽንሰ ሃሳቦች እንደሆኑ ገልፀዋል።

ተማሪውና መምህሩ በመማሪያ ክፍል ውስጥ ሀሳባቸውን በንንግግር ከሚለዋወጡበት ባሻገር በፅሁፍም ሀሳባቸውን ይለዋወጣሉ። ይኸውም መምህሩም ሆነ መማሪያ መፅሐፍ በሚያዝዘው መልመጃ አማካኝነት ተማሪው ፅህፈት እንዲለማመድ ይደረጋል። ተማሪው በፅሁፍ የሰራውን ስራ መምህሩ አስተያየት ይሰጥበታል። ይህ አይነት አስተያየት

የሚሰጥበት ክንውንም ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ይባላል። ይህንንም Hyland (1990) ተማሪዎች ሀሳባቸውን በሚገልፁበት ጊዜ ያላቸውን ችሎታ አስመልክቶ መረጃ ለመስጠትና የሚታይባቸውን ስህተት ለመቀነስ የሚያግዝ የትምህርት ክንዋኔ አጋዥ መሳሪያ እንደሆነ አብራርተዋል። ተማሪዎች ሀሳባቸውን በጽሁፍ በሚገልፁበት ጊዜ የፅሁፍ ችሎታቸው ምን ደረጃ ላይ እንዳለ ለመለየትና ሀሳባቸውን በፅሁፍ ለማስተላለፍ ሲሉ የሚፈጽሟቸውን ስህተቶች ለመቀነስ የሚያስችል ከማስተማሪያ ስነ ዘዴዎች አንዱ ነው። ስለሆነም ምጋቤ ምላሽ የመማር ማስተማር ሂደትን ለማከናወን የሚያመችና እንደ አንድ ማስተማሪያ ዘዴ የሚያገለግል መሳሪያ ነው ።

2.1.3 የምጋቤ ምላሽ አይነቶች

በዚህ ንዑስ ክፍል ዋናዋና የምጋቤ ምላሽ አይነቶች የተባሉት በሚከተለው መልክ ቀርበዋል።

2.1.3.1 አመቻች ምጋቤ ምላሽ

ይህ የምጋቤ ምላሽ አይነት በተማሪዎች የጽሁፍ ስህተት ላይ በአብዛኛው በጥያቄና በአስተያየት መልክ የሚቀርብ (የሚሰጥ) ምጋቤ ምላሽ ሲሆን ጥያቄዎቹ በተወሰነ ጉዳይ ላይ በማተኮር ጠቅለል ባለ ሁኔታ በማቅረብ የሚከናወን እርማት ነው። ትኩረቱም ከቋንቋው ቅርፅ ይልቅ በቋንቋው ይዘት ላይ እንደሆነ Moxeley (1989) ይገልጻል። ሆኖም ይህ ምጋቤ ምላሽ በአብዛኛው በተማሪዎች የፅሁፍ ይዘት ላይ ብቻ ማተኮሩ የተማሪዎች ፅሁፍ ከሰዋሰዋዊ ግድፈት የፀዳ እንዲሆን አያደርገውም። ነገር ግን Kroma (1988) በተማሪዎች ፅሁፍ ላይ አስተያየትም ሆነ ጥያቄ ከመቅረቡ በፊት መምህራን በመጀመሪያ የሚከተሉትን ሀሳቦች ሊመልሷቸው የሚችሉ መሆን አለባቸው ይላሉ።

- ✓ የትምህርቱ ዓላማ ምን ላይ ያተኩራል?
- ✓ ተማሪዎች እንዲለማመዱ የተሰጣቸው ፅሁፍ በምን ላይ ያተኩራል?
- ✓ ሂደታዊ አፃፃፍ ከሆነ የተፃፈው ረቂቅ ስንተኛ ነው?
- ✓ ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ተማሪዎች በቀላሉ ይረዷቸዋል? የሚሉት ይገኛሉ።

2.1.3.2 ትዕዛዛዊ ምጋቤ ምላሽ

ይህ የምጋቤ ምላሽ አይነት ተማሪዎች የራሳቸውን ስህተት ራሳቸው እንዲያስተካክሉ በትእዛዝ መልክ መምህሩ ምጋቤ ምላሽ የሚሰጥበት አካሄድ ነው። ይህ ምጋቤ ምላሽ ተማሪዎች በምን ላይ ስህተት እንደሰሩና ርማቱም ምን መሆን እንዳለበት እንዲገነዘቡ ይረዳቸዋል። በመሆኑም ተማሪዎች በፅሁፋቸው ላይ ግልፅና ቀጥተኛ ምላሽ የሚሹ በመሆናቸው፣ ብዙ ድካምን የማይፈልጉ ስለሆኑ እና የራሳቸውን እርማት ስለሚፈልጉ በእነሱ ዘንድ ተፈላጊነት ይኖረዋል። ነገር ግን የሚሰጠው ምጋቤ ምላሽ የተማሪዎችን የጽሁፍ ችሎታ በተገቢው ደረጃ ያሳድጋል ማለት አይቻልም። በዚህ ምክንያት ይህ የምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ ስልት ብዙም ተቀባይነትና ተመራጭነት ያለው አይመስልም

(Moxelye 1989):: መምህራን ትእዛዛዊ ምጋቤ ምላሽን ሲጠቀሙ የሚሰጡት ምጋቤ ምላሽ ተማሪዎችን የተሸለ ስራ እንዲሰሩ ሊያደርጋቸው የሚችል፣ በስርአት የተገለጸና ጠቅለል ባለ መልኩ መቅረብ እንዳለበት Anglo and Cross (1993) ያሳስባሉ።

2.1.3.3 አስተካካይ ምጋቤ ምላሽ

ይህ ምጋቤ ምላሽ ተማሪዎች የፈጸሟቸውን ሰዎስዎዊ ስህተቶች በመጠቆምና ስህተቶችን አስተካክሎ ቀጥተኛ ምላሽ በመስጠት የሚተገበር ነው (Anglo and Cross 1993):: ዕሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የሚሰጥበት መንገድም በመተካት፣ በመሰረዝ ወይም በማጥፋት፣ ቅደም ተከተልን በማስተካከል እና በመጨመር እንደሆነ Zamel (1985) ይገልጻሉ። በአጠቃላይ የማስተካከያ ምላሽን ለመስጠት የሚከተሉትን መንገዶች መከተል እንደሚያስፈልግ Lindemann(1995) ያሳስባሉ ።

- በዓረፍተ ነገር ዉስጥ የገቡ የተሳሳቱ ቃላትና ሃረጎች አያያዣችና ስርዓተ ነጥቦች ወዘተ በተስማሚና በተገቢ ቃል፣ ሃረግና ስርዓተ ነጥብ በመተካት ማስተካከል፤
- በዓረፍተ ነገር ዉስጥ የገቡ ቃላት ሃረጎች አያያዣችና ስርዓተ ነጥቦች አስፈላጊ ከሆኑ በማስመር ወይም በማክበብ በመጠቀም ማጥፋት፤
- በጽሁፍ ዉስጥ የቃላት ወይም የዓረፍተ ነገር ቅደም ተከተላዊ አሰዳደር ከተፋለሰ ድጋሚ በመጻፍ ካልሆነም ምልክትን በመጠቀም ማስተካከል፤
- በጽሁፍ ዉስጥ የጎደለ ቃል ሃረግ እንዲሁም አያያዣችና የጎደሉ ስርዓተ ነጥቦች ካሉ በመጨመር ማስተካከል ናቸው።

በአጠቃላይ አስተካካይ ምጋቤ ምላሽ በቋንቋ ቅርፅ ላይ የሚያተኩር ሲሆን፣ አመቻች ምጋቤ ምላሽ ደግሞ በቋንቋ ይዘት ላይ ስለሚያተኩር ሁለቱ የምጋቤ ምላሽ አይነቶች በጥምረት ቢሰጡ በተማሪዎች የመፃፍ ችሎታ ላይ አወንታዊ ለውጥ ማምጣት እንደሚቻል Moxleye (1989:7) ይገልጻሉ።

2.1.3.4 ገምጋሚ ምጋቤ ምላሽ

ገምጋሚ ምጋቤ ምላሽ ተማሪዎች በዕሁፋቸው ላይ በመምህራን የሚሰጣቸውን ውጤት በማየት የጻፉት ጽሁፍ ምን ያህል ጥሩ ጽሁፍ እንደሆነ፣ በቀጣይ ድርሰታቸው ቀሪውን ነጥብ ለመሙላት ተነሳሽነት እንዲኖራቸው የሚያደርግ የምላሽ አይነት ነው (Anglo and Cross 1993፣ Daikers 1989):: ይኸውም ተማሪዎች ውጤታቸውን በማየትና የዕሁፋቸውን ደረጃ በማጤን በቀጣይ ስራቸው እንዲበረቱ እና ስህተታቸውን እንዲያስተካክሉ የሚያስችል ምላሽ ነው። ነገር ግን ጥሩ ውጤት ያገኙ ተማሪዎች ለወደፊት የተሻለ ለመፃፍ ሊበረታቱና ፍላጎት ሊያሳዩ ቢችሉም በፅሁፋቸው ዝቅተኛ ውጤት ያመጡ ተማሪዎች ግን ከመናደድ አልፈው ለፅሁፊት ስራ ቦታ እንዳይሰጡ ያደርጋቸዋል Anglo and Cross (1993):: ስለዚህ ይህ ምጋቤ ምላሽ በተማሪዎች የዕሁፍ ይዘት ላይ ብቻ በማተኮሩና ዝቅተኛ ውጤት ማግኘት አለማግኘት ጋር በመያያዙ የተማሪዎችን የመፃፍ ችሎታ ለማዳበር ያለው አስተዋፅኦ ዝቅተኛ መሆኑ ይገለጻል።

ስለሆነም ገምጋሚ ምጋቤ ምላሽ ከምጋቤ ምላሽ አይነቶች መካከል የሚጠቀስ ቢሆንም በአማራጭነት ደረጃ በመጨረሻ ሊወሰድ የሚገባ እንደሆነ አክለው ገልጸዋል።

2.1.4 የምጋቤ ምላሽ ጠቀሜታ

ምጋቤ ምላሽ በመማር ማስተማር ሂደት ውስጥ ከሚከናወኑ ጉዳዮች ውስጥ እንዲሁ ነው። በሌላ አገላለፅ ምጋቤ ምላሽ አንድን የትምህርት ይዘት ለማስተማር ይቻል ዘንድ እንደ አንድ የማስተማሪያ ዘዴ የሚያገለግል አስተግባሪ ፅንሰ ሀሳብ ነው። ምጋቤ ምላሽ በጥንታዊ የማስተማሪያ ዘዴ ጊዜ የተማሪዎችን ስህተት ለቅሞ ለማመልከት የሚያስችል ሆኖ ይወሰድ ነበር። በዘመናዊ (ተግባራዊ) የቋንቋ ማስተማሪያ ዘዴ ግን ምጋቤ ምላሽ ስህተትን እንደ አንድ መረጃ ግብአት በመጠቀም የተማሪዎችን የቋንቋ ችሎታ ለማዳበር የሚያስችል ሆኖ ተገኝቷል። በመሆኑም ምጋቤ ምላሽ በዘመናዊ የቋንቋ ማስተማሪያ ዘዴነት የትምህርት አካል ተደርጎ እንደተወሰደም Jacoba et al. (1981) አስረግጠው ይገልጻሉ። ከዚህ አንፃር ከምጋቤ ምላሽ የተገኘው መረጃ እንደ አንድ የትምህርት ግብዓት ያገለግላል ማለት ነው።

ምጋቤ ምላሽ መምህራን የሚያስተምሩትን የትምህርት ይዘት ተማሪዎች ምን ያህል እንደተረዱት እንዲሁም ይዘውት የተነሱት አላማና ግብ ምን ያህል እንደተሳካላቸው ለመገምገም ያስችላቸው ዘንድ የሚጠቀሙበት መሳሪያቸው ነው። ከዚህም አንፃር ምጋቤ ምላሽ ለመምህር ትልቅ ፋይዳ አንዳለው እና የተማሪዎች ፅሁፍ ስህተቶችን በግልፅ ለማሳየት ማስቻሉ ለመምህሩ ትልቅ እገዛ እንደሚፈጥርለት Leki (1990)፣ Kroll (1990) ይገልጻሉ። ነገር ግን የፅሁፍ ትምህርት ዓላማውን ግብ ይመታ ዘንድ መምህራን ሊያተኩሩባቸው የሚገቡ መሰረታዊ ነጥቦች እንዳሉ Kroll (1990) እንደሚከተለው ይዘረዝራሉ።

- ✓ ተማሪዎች እንዲፅፉ የተፈለገበትን ዓላማ መለየት፣
- ✓ ተማሪዎች የሚገኙበትን የፅሁፍ ልምምድ ደረጃ መለየት፣
- ✓ ተማሪዎች የፃፏቸውን ፅሁፎች ለማረም የምንጠቀምባቸውን መስፈርቶች በግልፅ ማዘጋጀት፣
- ✓ ምጋቤ ምላሽ በማን እንደሚከናወን መለየት፣

በአጠቃላይ ምጋቤ ምላሽ በተማሪዎች ፅሁፍ ላይ የሚታዩ ስህተቶችን ለይቶ ለመመልከት፣ ማስተካከያ ለመስጠት፣ የተማሪውን ጠንካራ እና ደካማ ጎን ለይቶ ለማመልከት ይረዳል።

ተማሪዎች ለሚያከናውኗቸው እያንዳንዱ ክንውን ምጋቤ ምላሽ ሊሰጡ ግድ ይላል። ምክንያቱም ተማሪዎች የሰሩትን የክፍልም ሆነ የቤት ስራ በትክክል መስራት አለመስራታቸውን እንዲለዩ፣ ድክመት ጥንካሬያቸውን እንዲያውቁ፣ ድክመታቸውን ወደፊት ማሻሻል እንዳለባቸው እንዲገነዘቡ ስለሚያስችላቸው ለተማሪዎች በመማር ሂደት ውስጥ እጅግ ጠቀሜታ አለው። በተጨማሪም ምጋቤ ምላሽ የተማሪዎችን በራስ

የመተማመን ብቃት እንዲጨምርላቸው ከማስቻሉም በላይ ከአቻዎቻቸው ጋር የውድድር መንፈስ እንዲፈጥርላቸው እገዛ ያደርጋል።

ምጋቤ ምላሽ ተማሪው ከክፍል ውስጥም ሆነ ከክፍል ውጪ የሰራቸውን ስራዎች ምን ያክል በትክክል መስራት አለመስራቱን ለማሳየት፣ የጎደሉት ነገር ምን ምን እንደሆኑ ለመጠቀምና መረጃን ለመስጠት ፋይዳ እንዳለው Calle and Lorna (1994:25) ይገልጻሉ። በተጨማሪም Leki (1990) እና Kroll (1990) ምጋቤ ምላሽ ተማሪዎች ዕሉፍቸውን በድጋሜ ለመክለስ የሚያስችል መሆኑ እና በራስ የመተማመኑን ስሜት እንዲዳብርና የመማር ፍላጎታቸው እንዲጨምር ማድረግ ለተማሪ ትልቅ ፋይዳ እንዳለው ይገልጻሉ።

በአጠቃላይ ምጋቤ ምላሽ በማስተማሪያ ዘዴነቱ ማገልገል፣ ለተማሪም ሆነ ለመምህሩ የሚሰጠው ጠቀሜታ ከፍተኛ ነው። ይኸውም በማስተማሪያ ዘዴነቱ እንደግብአት ማገልገል፣ ለተማሪው የሰራውን ውጤት የሚመዘንበት፣ መምህራን ያለሙት ዓላማ ምን ያህል ግብ እንደመታላቸው መረጃ ከመስጠት አንፃር ፋይዳው የጎላ ነው። ይኸውም ምጋቤ ምላሹ ጠቀሜታ የሚኖረው ትክክለኛ እና ሚዛናዊ ሲሆን፣ በዕሁፉ ላይ እንደሚታየው የችግር አይነት መጠንና መንስኤ ታሳቢ በሆነ መልኩ ሲሰጥ ነው Cruick Shank et al. (1999)። እኒህ ምሁር አክለው እንደገለጹት የተማሪዎችን የእውቀትም ሆነ የክህሎት ደረጃ ያማከለ መሆን እንዳለበትም ያሳስባሉ።

2.1.5 ምጋቤ ምላሽን የሚሰጡ አካላት

ከዚህ በፊት በተገለጸው ሃሳብ መሰረት ምጋቤ ምላሽ በአብዛኛው በመምህሩና በተማሪው መካከል የሚደረግ መስተጋብር ብቻ እንደሆነ ያሳያል። ከዚህም ሀሳብ በመነሳት ምጋቤ ምላሽ ተማሪው ተለማግጅ መምህሩ ደግሞ አስተካካይ ወይም አስተያየት ሰጪ እንደሆነም እንገነዘባለን። ነገር ግን በዚህ ክፍል እርማት የሚሰጠው አካል መምህር ብቻ አለመሆኑን ለማስገንዘብ ሙከራ ይደረጋል። በመሆኑም በምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ ሂደት ውስጥ ብቸኛው አካል መምህር እንዳልሆነ ቀጥሎ በቀረበው ሀሳብ መረዳት ይቻላል።

ምጋቤ ምላሽ ከሚሰጡ አካላት መካከል ተማሪው እንደ አንድ አካል ተጠቃሽ ነው። ቋንቋን በክፍል ውስጥ በመማር ላይ ያሉ ተማሪዎች በመምህሩ ለተጠየቁት ጥያቄዎች እና መልሶች ተገቢ መሆን አለመሆናቸውን ለማሳወቅና ለመጠቀም በቢጤዎቻቸው ላይ ምጋቤ ምላሽ ሊሰጡ ይችላሉ። በምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ ተግባር ላይ ተማሪዎች ተሳታፊም እንዲሆኑ የመማር ማስተማር ሙያ ይፈቅድላቸዋል። በአጠቃላይ ምጋቤ ምላሽ በተማሪዎች መካከል በሚደረግ ቀጥተኛ መስተጋብር ሊከወን እንደሚችል Harmer (1991:51) ይገልጻሉ።

ሌላው ምጋቤ ምላሽ ሰጪ ከሚባሉት መካከካል ሊጠቀስ የሚችል የተማሪዎች የቀደመ የእውቀት ዳራ ነው። ይኸውም ተማሪዎች አዲሱን የትምህርት ይዘት ከመተዋወቃቸው በፊት ቀድመው ባወቋቸውና በተማሯቸው ፅንሰ ሀሳቦች እንዲሁም ግንዛቤዎች አማካኝነት በተግባራዊ የመማር ማስተማር ወቅት የአሁኑኛው የትምህርት ይዘት ክንውንና መልመጃ

ትክክለኛውን አቅጣጫ ተከትሎ መሄድ አለመሄዱን ተማሪው የሚያውቅበት መንገድ እንዳለ Coll and Lorna (1994) ሰፊ ሀሳብ ሰጥተዋል። በተጨማሪም የጽህፈት ክህሎት በመማር ማስተማር ወቅት ተግባራዊ ልምምድ የሚጠይቅ የትምህርት ይዘት ሲሆን ተግባራዊ ልምምዱ እንደ አንድ ምጋቤ ምላሽ ሰጪ አካል ሊሆን የሚችልበት አጋጣሚ አለ። ይኸውም ተማሪዎች በሂደት እንዲማሩት በታሰበው ተግባራዊ ስራ አማካኝነት የተግባሩ ውጤት ትክክል መስራት አለመስራቱን የሚገነዘቡበት ነው። በተጨማሪም ተማሪዎች ትክክል ስራ ከሰሩ መልካም ነው ካልሰሩ ደግሞ በትግበራው አካሄድ ወቅት የተሳሳቷቸው ነገሮች መኖሩን ተረድድተው እንደገና ወደ ተግባሩ መሄድ የሚችሉበት ሁኔታ መኖሩን ያሳውቃሉ።

በአጠቃላይ ሲታይ ምጋቤ ምላሽ በቤጤ (peer feedback) ፣ራስ በራስ (self feed back) እና በመምህር (teacher feedback) አማካኝነት እንደሚሰጥ keh (1990) ይገልጻሉ።

2.1.6 ምጋቤ ምላሽ የሚሰጥባቸው መንገዶች

ቀደም ብለው በተነሱት ሀሳቦች አማካኝነት የተለያዩ የምጋቤ ምላሽ አይነቶችን እንዳለሉ አይተናል። ቢሆንም እነዚህ የምጋቤ ምላሽ አይነቶች እንዴት ባለ መንገድ ነው የሚቀርቡት? የሚለው ጥያቄ በቀዳሚነት መመለስ ይኖርበታል። አንዳንድ ምሁራን ምጋቤ ምላሽ የሚቀርብበትን መንገድ የምጋቤ ምላሽ አይነቶች በሚል ንዑስ ክፍል ውስጥ ሲመድቧቸው ይታያሉ። ለምሳሌ Arends (1997: 85) ምጋቤ ምላሽን ፅሁፋዊ፣ ቃላዊና የቪዲዮ (ቲፕ) በማለት በአይነት ከፍለዋቸዋል። ይሁን እንጂ Krol (1994) ደግሞ በመምህራን የሚሰጥ ምጋቤ ምላሽ በቃል የሚከወን እና በፅሁፍ የሚከናወን በማለት በሁለት ይከፍሏቸዋል።

የዚህ ጥናታዊ ፅሁፍ ትኩረት በፅሁፍ ምጋቤ ምላሽ ላይ መሆኑን መገንዘብ ያሻል።

2.1.7 የጽሁፍ ምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ ስልቶች

የምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ ስልቶች በተማሪዎች እንዲዳብር የተፈለገው ክህሎትና እንዲገነዘቡት የተፈለገው እውቀት ፍሬያማ መሆን አለመሆን መምህራኑ ለተማሪዎቻቸው ለማሳወቅ በአገልግሎት ላይ የሚያውሏቸውን የእርምጃ መስጫ ስልቶችን (ስትራቴጂዎችን) የሚያካትት መሆኑን አስካል(2001)፣ ፋንታይ (1998:8)ን ጠቅሰው ገልጸዋል ።

መምህራን ተማሪዎቻቸው በክፍልም ሆነ ከክፍል ውጭ የቋንቋ ክህሎታቸውን እንዲያዳብሩ የማለማመዱና ለልምምዱም ተገቢ የሆነ ምጋቤ ምላሽ የመስጠት ሙያዊ ሀላፊነት አለባቸው። ቢሆንም ምጋቤ ምላሽ የሚሰጡባቸው ስልቶች ሊለያዩ ይችላሉ። የልዩነታቸው ዋና መንስኤም መምህራን የተማሪውን ችሎታ ለመገመት ያስችላል የሚሉትን የእርምጃ ስልት በተመቻቸው መንገድ ስለሚጠቀሙ ወደሚል ድምዳሜ ያደርሳል። ይህ ሀሳብ መምህራን ይሆናል የሚሉት የእርምጃ አሰጣጥ ስልት በተግባር ላይ ማዋል እንደሚችሉ መብት እንዳላቸውም ያሳያል። ሆኖም የምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ ስልት እንደየ ምሁራኑ አገላለፅና አተያይ ይለያይ እንጂ መምህራን ምጋቤ ምላሽን የሚጠቀሙት ዋና አላማቸው

የተማሪዎችን የጽሁፍ ክሂል ለማዳበር መሆኑን መገንዘብ ያሻል። በአጠቃላይ Byrne (1988) እና Laland (1982) የዕውቀት ምጋቤ ምላሽ ስልቶች ብለው የዘረዘሯቸው የሚከተሉት ናቸው።

2.1.7.1 ሁሉንም ስህተቶች የማረም ስልት

ይህ ስልት ስህተትን ነቅሶ በማውጣት ምላሽ የሚሰጥበት ሲሆን በመምህሩ ላይ ከፍተኛ የስራ ጫና የሚያሳድር ነው። በዚህም ምክንያት ጥንታዊ የአስተራረም ስልት በመባል እንደሚጠራ Laland (1982) ይገልጻሉ። ነገር ግን እያንዳንዱን ስህተት ነቅሶ ስለሚያወጣ የተማሪዎችን የሰዋሰው ችሎታ ለማሳደግ የሚረዳ ስልት መሆኑን አክለው ገልጸዋል። ስለሆነም ይህ የእርማት ስልት የተማሪዎች ዕውቀት ከሰዋሰዋዊ ስህተት የፀዳ እንዲሆን ስለሚያደርግ ሰዋሰዋዊ ስርዓቱን የጠበቀ ዕውቀት እንዲፀፋ ትልቅ እገዛ ያደርግላቸዋል። ነገር ግን በዕውቀት የሚታዩትን ችግሮች (ስህተቶች) ላይ ብቻ ማተኮሩ ሚዛናዊነት እና ትክክለኛነት ይጎድለዋል (Edge 1990:87)። ምክንያቱም ተማሪዎች ብዙ ስህተቶች መሰረታቸውን የሚያመለክት ምጋቤ ምላሽ ሲያገኙ እንዲሸማቀቁ እና እንዲያፍሩ ያደርጋቸዋል። በተጨማሪም ጥሩ መጻፍ እንደማይችሉ ስለሚረዱ በመምህሮቻቸው ላይ አሉታዊ አመለካከት እንዲኖራቸው ያደርጋል፤ ለመጻፍ ያላቸውን ዝንባሌም እንዲቀንስ ያደርጋል። Gipps እና ሌሎች (2004:15) በበኩላቸው ምጋቤ ምላሽ ቀስ በቀስ መስጠት እንጂ በአንድ ጊዜ ለእያንዳንዱ ስህተት ምላሽ መስጠት በተማሪዎችም ሆነ በመምህራን ላይ ጫና በመፍጠር ግራ መጋባትን የሚያስከትልና ተነሳሽነትን የሚቀንስ መሆኑን ገልፀዋል።

2.1.7.2 ስህተቶችን መርጦ የማረም ስልት

ይህ የአስተራረም ስልት ጉልህ የሆኑና ዋና ዋና የተባሉ ስህተቶችን ለይቶ በማረም የሚከናወን ነው። እነዚህ ጉልህ የተባሉ ስህተቶች ተማሪዎች በአብዛኛውና በተደጋጋሚ የሚፈፀሟቸው የቋንቋውን መማር ማስተማር ሂደት የሚያደናቅፉ ሲሆን ብቻ እንደሚሰጥ Laland (1982:14) ያስረዳሉ። በተጨማሪም ይህ የማረም ስልት በመምህሩ ላይ የሚፈጠረውን የስራ ጫና ለመቀነስ እና በተማሪዎች ላይ የሚፈጠረውን የተስፋ መቁረጥ ስሜት ለመቅረፍ የሚያስችል ዘዴ እንደሆነ Byren (1988:124)፣ Laland (1982) ይገልጻሉ።

2.1.7.3 ጠቋሚ የአስተራረም ስልት

ይህ የአስተራረም ስልት ለእያንዳንዱ ስህተት ወካይ የሆኑ ምልክቶችን በመጠቀም የሚተገበር ነው። ነገር ግን ለእያንዳንዱ ስህተት አንዳንድ ምልክት መጠቀሙ የትኛው ምልክት የየትኛውን ስህተት እንደሚወክል ለተማሪዎች በግልፅ አለመታወቅ የራሱ የሆነ ድክመት የሚታይበት ስልት ነው። ይኸውም ተማሪዎች በድርሰታቸው ላይ ስለሰፈረው የስህተት ምልክት አይገነዘቡም። በመሆኑም ምልክቶችን ተረድተውና ተገንዝበው ዕውቀታቸው በተገቢው መንገድ አያስተካክሉም Byren (1988:126)። ስለሆነም መምህራን ምልክቶችን ሲጠቀሙ ለተማሪዎቻቸው የትኛው ምልክት ለየትኛው ስህተት አግልግሎት

ላይ እንደሚውሉ በቅድሚያ ግንዛቤ ሊያስጨብጡ መቻል እንዳለባቸው Byren (1988)፣ Raimes (1983:152) ይገልጻሉ።

ምልክቶችን በመጠቀም ስህተቶችን ለማመልከትና ለማረም ይቻል ዘንድ ከሚከተሉት አንዱን መምረጥ ጠቃሚ እንደሆነ Byren (1988:126) ገልጸዋል።

- ስህተት የሆነውን አሀድ በማስመር በፅሁፉ ጠርዝ ላይ ምልክቱን ማስቀመጥ፣
- ስህተት በሆነው አካል ላይ ተጨማሪ ማብራሪያ መስጠት፣
- በስህተቱ ላይ ምንም አይነት ጥቆማ ሳያደርጉ በፅሁፉ ጠርዝ ላይ ማስቀመጥና ስህተቶችን ግን አለመጠቀም የሚሉት ይገኙበታል።

ይህም የሚሆነው ስህተቶችን በማክበብ፣ በማስመር፣ በቀስት በማመልከት፣ የጥያቄ እና የተለያዩ ምክቶችን በመገልገል ተማሪዎች ስህተታቸውን እንዲለዩ ማድረግ ይቻላል። በዚህ መንገድ ምልክቶችን ተጠቅሞ ምጋቤ ምላሽ መስጠት ተማሪዎችም በቀላሉ ለመረዳት አይቸገሩም፤ ለመምህሩም የስራ ጫና ይቀንስለታል። ምጋቤ ምላሹም ውጤታማ ይሆናል። ነገር ግን ይህ ስልት ለእያንዳንዱ ስህተት የሚወክል ምልክት መኖሩ አዳጋች ስለሆነ፣ ቢኖርም ለምልክቶች በሙሉ ለተማሪዎች ግንዛቤ ከማስጨበጥ አንፃር አዳጋች ስለሆነ በመጠኑ ድክመት የሚታይበት ስልት ነው።

2.1.8 ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የሚሰፍርበት ቦታ

በአጠቃላይ ከላይ የተጠቀሱት ሶስቱም የምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ ስልቶች ስህተቶችን ለማመልከት በተማሪዎች ፅሁፍ ላይ በሁለት መንገድ እንደሚሰፍሩ Keh (1990) ይገልጻሉ። እነዚህም መንገዶች የሚከተሉት ናቸው።

1ኛ. በፅሁፍ ግራና ቀኝ ባሉት ክፍት ህዳጋዊ (Marginal) ቦታዎች ላይ

ይህ የእርማት አሰጣጥ በፅሁፍ ውስጥ ባሉት በእያንዳንዱ መስመር ላይ የሚሰፍር፣ ግልፅና በአብዛኛው አጭር የሆነ ነው። ይሁን እንጂ አቀራረቡ ተማሪዎች ስህተታቸውን በፍጥነት እና በቀላሉ ለመረዳት ቢያስችላቸውም የፅሁፉን አነስተኛውን ስህተት እንጂ አጠቃላይ የሆነው እርማት አያጠቃልልም (አያሳይም)።

2ኛ- በፅሁፍ መጨረሻ ላይ የሚሰጥ ማጠቃለያ ምጋቤ ምላሽ

ይህ አቀራረብ በተማሪዎች ፅሁፍ መጨረሻ ላይ የሚሰጥና የፈፀሙትን አጠቃላይ ስህተት በማሳየት የመፃፍ ችሎታን ለማዳበር የሚያግዙ አስተያየቶችን በማመልከት የሚቀርብ ነው። በተጨማሪም ይህ የምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ መምህሩን ተማሪዎች በገለጿቸው ማንኛውም ክንውኖች ላይ ዋና ዋና ፍሬ ሀሳቦች በተባሉ ጉዳዮችን ብቻ በማንሳት እርማት የሚሰጥበት ስልት መሆኑን Richards and Lockhart (1996) አብራርተዋል። ነገር ግን ተማሪዎች በፈፀሙት በእያንዳንዱ ስህተት ልክ ስለማይገልፅ ተማሪዎችን ግራ ሊያጋባ ይችላል። ከዚህ አንፃር ህዳጋዊ ምላሾችንም ማጠቃለያ ምላሾች እንደየአስፈላጊነታቸው እየተጣመሩ ቢሰጡ የተማሪዎችን የመፃፍ ችሎታ የበለጠ እንዲያዳብሩ ማድረግ ይቻላል።

2.1.9 የምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ ምርጫ

በጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ ዉስጥ መፍትሔ ካላግኙ ጉልህ ክርክሮች መካከል የሂደታዊ ዉጤታዊ (process vs product) አቀራረብ ምዘና ምርጫ ይገኝበታል። ከጥቂት አመታት በፊት መምህራን በሞዴሎች ለሚመራውና በሰዋሰዋዊ ትክክለኛነት ላይ ባተኮረዉ ዉጤታዊ ምዘና (product evaluation) ላይ ትኩረት ይሰጡ ነበር። ከቅርብ ጊዜ ወዲህ ግን ለሂደታዊ አቀራረብ (process approach) የበለጠ ትኩረት እየተሰጠ ነዉ።

ዉጤታዊ አቀራረብ የተወሰኑ መደበኛ ስልቶች መከተልን፣ የሰዋሰዉ ትክክለኛነት ማንጸባረቅን፣ ተደራሲዉን ይስማማዋል ወደሚባል ቅርጽ ማምራትን፣ በሞዴል አማካኝነት ድርሰት መጻፍን ተግባራዊ የሚያደርግ ነዉ። ለመደበኛነት፣ ትክክለኛነትና ለቅርጻዊ ባህርያት ከፍተኛ ትኩረት ይሰጣል። ይህ አቀራረብ የእነዚህን ባህርያት አፈጻጸም ይመዘናል። መምህራን ምጋቤ ምላሽ የሚሰጡት በድርሰቱ የመጨረሻ ረቂቅ ላይ ነዉ። ስለሆነም የዳኝነትና የምዘና ተግባራት ያከናወናሉ። ሂደታዊ አቀራረብ በበኩሉ ተማሪዎቹን ወደ ዉጤት በሚያመራ የአጻጻፍ ሂደት ዉስጥ በማሳለፍ ለቅድመ ጽሁፍ፣ ለንድፍ፣ ለመልሶ መጻፍ በማዘጋጀት፣ ደጋግመዉ እንዲጽፉ ጊዜ በመስጠት፣ ወደ ድህረ ጽህፈት ተግባራት በማሸጋገር፣ በአጻጻፋቸዉ ሂደት ሁሉ ምጋቤ ምላሽ በመስጠት በመጻፍ ሂደት ዉስጥ ጽሁፋቸዉ ምን ሃሳብ ሊያስተላልፍ እንደቻለ እንዲረዱ በማድረግ የሚከናወን የድርሰት አጻጻፍና የምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ ስልት ነዉ። ይህ ስልት ለተማሪዎች ጥቅም ትኩረት እንዲሰጥ ጽሁፉን በመመልከትና በይዘት ላይ እንዲያተኩር ሆኖ እንዲጻፍ የተማሪዎችን ግላዊ ስሜት የትምህርቱ ማዕከል በማድረግ የሚከናወን ነዉ (Brown 1991፣ 320)።

በሂደታዊ አቀራረብ ጽህፈት የአሰሳ(exploration) ሂደት ነዉ። ለተማሪዎች የሚሰጠዉ ምጋቤ ምላሽ በአደራረሱ ሁሉ መሆን አለበት (Brown 1991፣ 321)። የሂደታዊ አቀራረብ አቀንቃኝ የሆኑት Zamel(1985) እንደሚገልጹት «ጸሐፊዉ ፍቺን ለመጨበጥ ሙከራ እያደረገ እያለ አዲስ ሃሳብ የሚያገኝበትና እንደገና ሃሳቡን በስርአት የሚገልጽበት፣ ኢመስመራዊ (non-linear)፣ ገላጭና አመንጨ ሂደት ነዉ።» የሂደታዊ አቀራረብ የቀድሞ ደጋፊዎች «የጽህፈት ዋነኛ ጠቀሜታዉ ተማሪዎች ሃሳብን እንዲያመነጨ፣ ያመነጩቸዉን ሃሳቦች መግለጫ ዘዴዎች እንዲያስሱና ጽህፈታቸዉን እንዲመረምሩ መርዳት ነዉ» ብለዉ ያምኑ ነበር። ይህም ተግባራዊ ክንዉን ዉስጥ ሲገመገም በቅድመ ጽህፈት፣ በማርቀቅና በትንተና እንዲሁም በመልሶ ጽሁፍ ስልቶች ምጋቤ ምላሽ በመስጠት የማስተካከል ሂደት ነዉ።

2.1.10 የምጋቤ ምላሽ መገለጫ ባህሪያት

ምጋቤ ምላሽ በቃል ወይም በፅሁፍ ሊሰጥ እንደሚችል በ2.1.5 የጥናቱ ንዑስ ክፍል ተገልጿል። ነገር ግን መምህራን በፅሁፍም ሆነ በቃል ደረጃ የሚሰጡት ምጋቤ ምላሽ ተማሪዎች ለፃፉት ጥሩ ፅሁፍ አዎንታዊነትን በሚገልፅ መልኩ ምላሽ ሲሰጡ ጽሁፉ በቂና

ጥሩ ካልሆነ ደግሞ አሉታዊ የሆነ ምላሽ ሊሰጡ ይችላሉ። ስለዚህም ምጋቤ ምላሽ የሁለት ነገሮችን ባህሪ የያዘ ፅንሰ ሀሳብ ነው። ይኸውም ተማሪዎች በጥሩ ስራቸው ላይ ጠንክረው እንዲሰሩ ለማበረታት እና ስራቸው በቂ ሳይሆን ሲቀር ደግሞ ለመተቸት የሚያስችሉ አስተያየቶችን የያዘ ነው። እነዚህንም አስተያየቶች አዎንታዊና አሉታዊ የምጋቤ ምላሽ ባህሪያት ብለን በሁለት እንከፍላቸዋለን (Leki 1990) ።

አዎንታዊ ባህሪያት የሚታይበት ምጋቤ ምላሽ የምንለው የተማሪዎች የጽህፈት ስራ ተገቢነት ያለው ስለመሆኑ እና ትክክል ስለመሆኑ ለመጠቀም መረጃ የሚሰጥበት ነው (Calle and Chain (1994:218)። አዎንታዊ ምጋቤ ምላሽ መስጠት የተማሪዎችን የመፃፍ ክህሎት እንዲያዳብር በጽሁፍ ስራቸው ተስፋ እንዳይቆርጡ የማድረግ ጠቀሜታ ስላለው መምህራን አዎንታዊ ምጋቤ ምላሽ መስጠት እንዳለባቸው Gipps እና ሌሎች (2004:58) ያሳስባሉ። ምክንያቱም ተማሪዎች በትምህርቱም ሆነ በመምህሩ ላይ ጥላቻ እንዳያደርግባቸው እና በጥሩ ስራቸው እንዲቀጥሉ ስሚያደርጋቸው ነው። ነገር ግን መምህራን የተማሪዎችን ጠንክራ ጎን ብቻ በማሳየት (በመግለጽ) የሚያዘወትሩ ከሆነ የፅህፈት ክህሎታቸው ሙሉ በሙሉ ሊዳብር ስለማይችል ስህተታቸውን ሊጠቁም የሚችል ምጋቤ ምላሽ መስጠት እንዳለባቸው Byren (1988) ያሳስባሉ።

አሉታዊ ባህሪያት የሚታይበት ምጋቤ ምላሽ የምንለው ደግሞ የተማሪዎችን ስህተት ለመጠቀም፣ ስህተት መስራት እንደሌለባቸው ለማሳሰብ እና ማስጠንቀቂያ ለመስጠት የሚያስችል ምላሽ ነው። ምንም እንኳን ስህተት የሆነን ስራ ለማሳወቅ ወይም ተገቢነት የሌለው መሆኑን ለመጠቀም የሚተገበር ቢሆንም አሉታዊ ምጋቤ ምላሽ ተማሪዎችን ስለሚያሸማቅቅ ብቻ መጥፎ ጎኑ ሊታይ አይገባም። ይልቁንም ድክመትን ማወቅ አንድ የትምህርት አካል በመሆኑ ወደፊት ስህተት እንዳይሰሩ እገዛ ያደርጋል። ስለዚህ አግባብነት ያለው አሉታዊ ምጋቤ ምላሽ ተማሪዎች ድክመታቸውን በሚገባ ከተረዱት የመፃፍ ችሎታቸው እንዲዳብር እገዛ ያደርጋል (Call and Chain 1994:225)። ከዚህ የምንረዳው አዎንታዊም ሆነ አሉታዊ ምጋቤ ምላሽ በተገቢው እና ሚዛናዊነትን በጠበቀ መልኩ ቢሰጥ የተማሪዎችን የመፃፍ ክህሎት ያሳድጋል ወደሚል አንድምታ ያደርሳል።

2.1.11 የፅሁፍ ምጋቤ ምላሽ የትኩረት አቅጣጫ

ብዙዎቹ የቋንቋ መምህራን በተማሪዎች የፅህፈት ስራ (ልምምድ) የሚሰጧቸው ፅሁፍ ምጋቤ ምላሾች አንድና ወጥ የሆነ መመዘኛ ምጋቤ ምላሽ የላቸውም። በተጨማሪም Zamel (1985) ምሁራን በምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ ወቅት ትኩረታቸው ተመሳሳይ ወይም ወጥ የሆነ አሰራር እንደሌላቸው ይገልጻሉ። ይኸውም መምህራን የተማሪዎቻቸውን ፅሁፍ በሚያርሙበት ወቅት አንዳንዶቹ ስለ ስርዓተ ነጥብ፣ ስለ ፊደል አጣጣል፣ ስለሰዋሰው አወቃቀር ትኩረት አድርገው ሲያርሙ የተቀሩት ደግሞ የፅሁፍ ይዘት ላይ ብቻ ትኩረት ያደርጋሉ (Fathman and Wahllen1990:180)። ከዚህ ሀሳብ በመነሳት ፅሁፍ ምጋቤ ምላሽ ሲሰጥ ትኩረት የሚደረግባቸውን ነጥቦች በሁለት ከፍሎ ማየት ይቻላል።

2.1.11.1 ቅርፅን ትኩረት ያደረገ

Keh (1990) መምህራን ቅርፅን መሰረት አድርገው ምጋቤ ምላሽ ሲሰጡ ትኩረት የሚያደርጉበት በሆህያት ግድፈት፣ በስርአት ነጥብ አጠቃቀም፣ ሆህያት በተገቢ ቦታቸው በመኖር ባለመኖር ላይ፣ በዓረፍተ ነገር አመሰራረት ላይ፣ በአንቀጾች አወቃቀርና ከሰዋሰው ስህተት አንጻር የሚሉት ናቸው። ቅርፅን መሰረት ያደረገ ምጋቤ ምላሽ ለፅሁፍ ክህሉ መዳበር እገዛ የማድረግ ፋይዳ እንዳለውም Zamel (1985) ይገልጻል። ነገር ግን ቅርጹን መሰረት ያደረገ እርማት የቋንቋውን ሰዋሰዋዊ ሀገጋትና የስርአት ነጥብ አጠቃቀምን ወዘተ አስተካክሎ ከመጻፍ የዘለለ ሌላ ሚና የለውም። ይልቁንም ተማሪዎች ያላቸውን እምቅ ችሎታ ሊቀንሰው።

2.1.11.2 ይዘትን ትኩረት ያደረገ

መምህራን ይዘትን መሰረት አድርገው ምጋቤ ምላሽ ሲሰጡ በተማሪዎች ፅሁፍ ላይ የሀሳብ አንድነት፣ የሀሳብ አደረጃጀትና የሀሳብ ጥልቀት መኖር አለመኖሩን ትኩረት ሰጥተው የሚመረመርበት ሂደት ነው። የፅሁፍ ይዘት በተገቢ ሁኔታ ከተደራጀ በጥሩ መንገድ መግባባት ስለሚያስችል ይዘትን ትኩረት የሚያደርግ ምጋቤ ምላሽ ፋይዳው ከፍ ያለ ነው። ፣ ለፅሁፍ ክህሉ መዳበር ይዘትን ወይንም ቅርፅን ብቻ ትኩረት ያደረገ ምጋቤ ምላሽ በተናጥል ከመስጠት ይልቅ ይዘትንና ቅርፅን ያጣመረ ምጋቤ ምላሽ መስጠት የተሻለ ነው (Fathman and Whalley (1990)።

2.1.12 ፅሁፍ ምጋቤ ምላሽ ሲሰጥ ሊታወሱ የሚገባቸው ጉዳዮች

ፅሁፍ ምጋቤ ምላሽ ሲሰጥ ሊታወሱ የሚገቡ ጉዳዮች አሉ። እነሱም ምጋቤ ምላሽ የሚሰጥበት ጊዜ፣ መጠን፣ አቀራረብ እና ተሳታፊ የሚባሉ ናቸው። እነዚሁን ነጥቦች Brookhart (2008) እንደሚከተለው በሰፊው አብራርተዋል።

2.1.12.1 ጊዜ

ምጋቤ ምላሽን ወዲያውኑ ወይም ትንሽ ዘገየት አድርጎ ለተማሪዎች መስጠት ተማሪዎች ቶሎ በምጋቤ ምላሹ አንዲጠቀሙበት ያስችላል። ይኸውም በተሰጣቸው ምጋቤ ምላሽ የችሎታቸውን ደረጃ ሊለኩበት ይችላሉ፤ ስህተታቸውንም ሊለዩበት ይችላሉ። ከዚህም በተጨማሪ የትምህርቱን ዓላማ በአግባቡ መተግበር አለመተግበራቸውን ሊመዘኑበት ይችላሉ። ስለዚህ ተማሪዎች በሰሩት በማንኛውም የጽሁፍ ክንውን ወዲያውኑ ምጋቤ ምላሽ ሊሰጣቸው ይገባል። በተጨማሪም ተማሪዎች በምጋቤ ምላሽ አማካኝነት የተሰጣቸውን አስተያየትም ሆነ ውጤት ለማየት ስለሚፈልጉ መምህራን ራሱን በተማሪዎች ቦታ አድርገው በማሰብ ምጋቤ ምላሽ ወዲያውኑ መስጠት መቻል አለባቸው። ወዲያውኑ ምጋቤ ምላሽ የመስጠት ሁኔታ የሚባለው ተማሪዎች ፅፈው ለመምህሩ ከሰጡበት ጊዜ አንስቶ እስከ የሚይቀጥለው የትምህርት ክፍለ ጊዜ ያለውን ያካትታል። ነገር ግን ከሁለት ሳምንት በኋላ ማለትም ተማሪዎች የፃፉት የፅሁፍ ይዘት ወይም ምዕራፍ ካለቀ በኋላ ምጋቤ ምላሽ ለመስጠት መሞከር ከጊዜ አንፃር ጥሩ የሚባል ምጋቤ ምላሽ ስላልሆነ ተማሪዎች ያለባቸውን ክፍተት እንዳያስተካክሉ እና በሌላ ጊዜ ተመሳሳይ ስህተት

እንዲሰሩ መንገድ ይከፍታል። ስለሆነም ምጋቤ ምላሽ ከጊዜ አንጻር ወዲያውኑ ወይም የተጀመረው የትምህርት ይዘት ከማለቁ በፊት መሰጠት አለበት።

2.1.12.2 መጠን

መምህሩ ለተማሪው የሚሰጠው ምጋቤ ምላሽ በጣም መስፋትም ሆነ መጥበብ የለበትም። ስለሆነም የትምህርቱን ይዘት መሰረት ያደረገ ምጋቤ ምላሽ መሰጠት አለበት። ምክንያቱም አላስፈላጊ የሆነ ምጋቤ ምላሽ ተማሪውን ሊያሰለች ይችላል፤ አጭር የሆነ ምጋቤ ምላሽም ለተማሪዎች ሙሉ መረጃ አይሰጥም። ስለዚህ ምጋቤ ምላሽ የተመጠነ መሆን አለበት (Brookhart 2008:33)።

መምህሩ ምጋቤ ምላሽ ሲሰጥ ተማሪዎች በግልጽ ሊረዱት በሚችሉ መልኩና በቀጣይ ምን መስራት እንዳለባቸው የሚያሳይ መሆን አለበት። ይኸውም ትክክለኛ የምጋቤ ምላሽ መጠንን ለመወሰን ማለትም ምን ያህል ለምን ያህል ነጥቦች የመሳሰሉትን ለመወሰን አጠቃላይ የትምህርቱን ይዘትና አላማ በተናጥል ማወቅ፤ በትምህርቱ ይዘት እና ዓላማ ላይ የተማሪዎችን ችሎታና የመሻሻል እድገት ገምቶ መስጠት ሲቻል ነው።

ከመጠን አንፃር ጥሩ የሚባለው ምጋቤ ምላሽ በተማሪዎች ፅሁፍ ላይ ዋና ዋና ነጥቦችን በመምረጥ እና በዋና ዋና ነጥቦች ላይ መሰረት ተደርጎ አስተያየት ከተሰጠ ነው። በተጨማሪም በትምህርት ዓለማ ላይ ብቻ ተመሰርቶ ምጋቤ ምላሽ ከተሰጠ፤ እንዲሁም በተቻለ መጠን ዋና ዋና በተባሉ ጠንካራ እና ደካማ ነጥቦች ላይ አስተያየት (ምጋቤ ምላሽ) ከተሰጠ ከመጠን አንጻር ጥሩ ምጋቤ ምላሽ ተሰጠ ይባላል። ነገር ግን ከመጠን አንፃር ጥሩ የማይባሉ ምጋቤ ምላሾችም አሉ። እነዚህም በተማሪዎች የጽሁፍ ወረቀትም ሆነ ደብተር ላይ እጅግ በርካታ የፅሁፍ አስተያየቶችን መስጠት፤ ከተማሪዎች ስህተት ላይ ከመጠን ያነሰ እና ከመጠን ያለፈ አስተያየት መስጠት እና በተማሪዎች ወረቀት እያንዳንዱ ስህተት ላይ ተመስርቶ አስተያየት መሰጠት ወዘተ የሚሉት ይገኙበታል።

2.1.12.3 አቀራረብ (Mode)

ምጋቤ ምላሽ እንደ ስራው አይነት፤ መጠን ወይም ስፋትና ጥልቀት አማካኝነት አቀራረቡ ሊለይ ይችላል። ይኸውም ተማሪዎች ምጋቤ ምላሽ ባላቸው የማንበብ፤ የመቀበል፤ የመረዳት ችሎታ ላይ በመመስረት የምጋቤ ምላሹ አቀራረብ ሊወሰን ይችላል። ስለሆነም ለምን አይነት ተማሪዎች ምን አይነት የምጋቤ ምላሽ መቅረብ ወይም መሰጠት አለበት የሚለው ጉዳይ የመምህሩ ኃላፊነት መሆን አለበት። በአጠቃላይ ምጋቤ ምላሽ ከአቀራረብ አንፃር በቃል፤ በፅሁፍ እና በማሳየት የሚቀርብበት መንገድ መኖሩን ያሳያል። ይኸውም በፅሁፍ ልምምድ ወቅት ከሆነ የፅሁፍ ምጋቤ ምላሽ መስጠት፤ ተማሪዎች አንድን ነገር እንዴት መስራት እንዳለባቸው ከሆነ ደግሞ በማሳየት (demonstration) መንገድ መቅረብ አለበት።

2.1.12.4 ተሳታፊ (Audience)

በጽሁፋቸው አማካኝነት ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የሚሰጣቸው በመማር ላይ ያሉ የክፍል ተማሪዎችን ተሳታፊዎች እንላቸዋለን። ይኸውም ተማሪዎች በግል ወይም በቡድን የተለያዩ ስራዎችን ያከናውናሉ። በግል ሲሰሩ ግላዊ ምጋቤ ምላሽ ያስፈልጋቸዋል። ነገር ግን በቡድን የሚሰሩ ከሆነ በተመሳሳይ ሁኔታ የተሳሳቱ ከሆነ በቡድን ምጋቤ ምላሽ መስጠት ተመራጭነት ያለው መሆኑን Brookhart (2008) ይገልጻሉ።

2.1.13 ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ሲሰጥ ሊተኮርባቸው የሚገቡ ጉዳዮች

ምጋቤ ምላሽ ለመስጠት በመጀመሪያ የምናስተምረውን የቋንቋ ትምህርት በሚገባ ልናውቀው ይገባል። ምክንያቱም የቋንቋ ትምህርት በባህሪው ውስብስብነት ስላለው በዚህ ልክ የሚሰጠው ምጋቤ ምላሽ ትልቅ ትኩረት ሊደረግበት ይገባል። ይህን ሃሳብ Brookhart (2008 31-32) ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ለመስጠት መጀመሪያ ቋንቋውን በደንብ ልናውቀው እና ልንረዳው መቻል እንዳለብን ያሳስባሉ። አክለውም ምጋቤ ምላሽ የሚሰጥበት ዓላማ ታውቆ ትኩረት ሊሰጠው እንደሚገባም ይገልጻሉ። በመሆኑም አንድ ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ሲሰጥ ትኩረት ሊሰጥባቸው የሚገቡ ጉዳዮችን Brookhart (2008: 32) እንደሚከተለው አስፍረዋል።

ሀ. ግልፅነት፦ የምጋቤ ምላሽ ግልፅነት የሚባለው መምህሩ የሚናገረውም ሆነ የሚፅፈው ምጋቤ ምላሽ ለእያንዳንዱ ተማሪ ግልፅ በሆነ መንገድ የቀረበ ሲሆን ነው። በተጨማሪም Raimes (1983) በተማሪዎች ፅሁፍ ላይ የተሰጠው ምጋቤ ምላሽ የጽሁፍን ጠንካራ እና ደካማ ጎን ተማሪዎች እንዲለዩት ግልፅና ሊታይ በሚችል መልኩ መፃፍ እንዳለበት ጠቁመዋል። የግልፅነት መገለጫውም በተማሪዎች የዕድገት ደረጃ መሰረትነት በመፃፍና በመናገር ምጋቤ ምላሽ መስጠት፣ ተማሪዎች ምጋቤ ምላሹን መረዳታቸውን መፈተሽ ቀላል ቃላትንና የሰዋሰው አወቃቀር መጠቀም የሚሉት ይገኙበታል። በአንጻሩ ተማሪዎች የሚፈልጉትን ሳይሆን የራስን እውቀት ለማሳየት ብቻ የሚደረግ ምጋቤ ምላሽ ከሆነ፣ ተማሪዎች ምጋቤ ምላሹን እንደተረዱት አድርጎ ማሰብና መውሰድ እንዲሁም ከባድ ቃላትና የተወሳሰቡ ዓረፍተ ነገሮችን መጠቀም ግልፅነት የጎደላቸው ምጋቤ ምላሾች እንደሆኑ Brookhart (2008:33) ይጠቁማሉ።

ለ- ለዛነት፦ አንድን መልዕክት ለማስተላለፍም ሆነ በተነገረውና በተፃፈው ጉዳይ ምጋቤ ምላሽ ለመስጠት ጥራትና ብቃትን የተላበሰ የቋንቋ አገላለፅ መጠቀም የሰሚውንም ሆነ የአንባቢውን ምጋቤ ምላሽ የሚሰጠው አካል ለዛ ያለው፣ ስርዓቱን የጠበቀ እና ተማሪዎች የስህተታቸውን ትኩረት ለማሰብ ትልቅ አስተዋፅኦ አለው (Brookhart 2008:33)። ከዚህ ሃሳብ የምንረዳው ስራ እንዲሰሩ የሚያስችል መሆን አለበት። ካልሆነ ግን ተማሪዎች ለትምህርቱም ሆነ ለሚሰጣቸው ምጋቤ ምላሽ አሉታዊ አመለካከት ይኖራቸዋል ተብሎ ይገመታል። ተማሪዎች ንቁና ተሳታፊ እንዲሆኑ የመማር ሂደቱን በአመቺ መንገድ እንዲተገብሩ ለማድረግ ለዛነት የተላበሰ ምጋቤ ምላሽ መስጠት ያስፈልጋል። ለዛ ያለው ምጋቤ ምላሽ መስጠት በትምህርቱ ላይ አዎንታዊ ፋይዳው የጎላ ነው።

2.1.14 በምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ ላይ ተፅዕኖ የሚያሰክትሉ ጉዳዮች

ሀ. የተማሪዎች ቁጥር መብዛት፡- የተማሪዎች ቁጥር በክፍል ውስጥ መብዛት የምጋቤ ምላሹን አሰጣጥን አደጋች ያደርገዋል። ለምን ቢባል ብዙ ተማሪዎች በአንድ ክፍል ውስጥ በሚገኙበት ጊዜ መምህሩ የእያንዳንዱን ተማሪ የጽሁፍ ስራ ለማየት እና ምጋቤ ምላሽ ለመስጠት ተጨማሪ ጉልበትና ጊዜ ከማጥፋቱ ባሻገር የመሰልቸትና በተገቢው መንገድ ያለመተግበር ባህሪ ሊታይበት ይችላል። ይኸውም ተማሪዎች ከመምህሩ የሚያገኙት የምጋቤ ምላሽ ጠቀሜታ እና የመቀበል እድላቸው ዝቅተኛ እንዲሆን ያደርገዋል። ለዚህ መፍትሄው በክፍል ውስጥ ያለውን የተማሪዎችን ቁጥር ተመጣጣኝ ማድረግ እንደሆነ አስካል (1997:44) Pollock and Waller (1994) ን ዋቢ አድርገው ገልፀዋል።

ለ. የመምህራን አመለካከትና ባህሪ፡- መምህራን በምጋቤ ምላሽ አተገባበር ላይ ያላቸው አመለካከት፣ ባህሪም ሆነ እውቀት አናሳ ከሆነ የመማር ማስተማሩን ሂደት ውጤታማ እንዳይሆን ያደርጋል። ይህንን ሀሳብ መነሻ በማድረግ Cruick Shank (1999) የመምህራን ባህሪ በተማሪዎች የመማር ፍላጎት ላይ የራሱ የሆነ አሉታዊ ወይም አዎንታዊ ተፅዕኖ ሊኖረው እንደሚችል ይናገራሉ።

ሐ. የመምህራን የማስተማር ልምድና እድሜ፡- መምህራን እድሜያቸው በገፋ ልክ የመድከምና የመሰልቸት ባህሪ ስለሚያሳዩ በምጋቤ ምላሽ አሰጣጣቸው ላይ ተጽዕኖ ማሳደሩ የማይቀር ጉዳይ ነው። Cruick Shank (1994) በበኩላቸው መምህራን ምንም እንኳን ዕድሜያቸው ቢገፋና በሙያው ረጅም አመታትን ቢያስቆጥሩ የማስተማር ፍላጎታቸው እየቀነሰ እንደሚሄድም ያስረዳሉ።

2.2. የቀደምት ስራዎች ቅኝት

በዚህ የጥናት ክፍል ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽን በርዕስ ጉዳይነት ይዘው የተሰሩ ሀገራዊ የምርምር ስራዎችን ይዳስሳል። ስለሆነም እነዚህ ቀደምት ጥናታዊ ፅሁፎች ከዚህ ጥናታዊ ጽሁፍ ጋር ያላቸውን ቀጥተኛ ግንኙነትና ተዛምዶ ለማሳየት ይሞክራል። ስለሆነም ከዚህ ጥናት ጋር ግንኙነት ያላቸው ቀደምት ጥናታዊ ጽሁፎች የጥናት ርዕስ፣ ዓላማ፣ አጠናን ዘዴና የደረሰበት ማጠቃለያ በአጭሩ እንደሚከተለው ቀርቧል።

እታለማሁ(2006)፣ “የ9ኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በተማሪዎቻቸው የጽሁፍ መለማመጃ ላይ የሚሰጧቸው ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ፍተሻ” በሚል ርእስ የቀረበ ነው። የጥናቱ ዓላማም የቋንቋ መምህራን በተማሪዎቻቸው የጽሁፍ መልመጃዎች ላይ የሚሰጧቸው ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሾች ምን አቅጣጫ እንዳላቸው መፈተሽ ላይ ያተኮረ ነው። ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሹ አይነታዊና መጠናዊ የምርምር ዘዴን በመጠቀም ተፈትሷል። በመረጃነት ያገለገሉት በመምህራን ታርመው የተመለሱ የተማሪዎች የፅሁፍ መልመጃዎች፣ የፅሁፍ መጠይቅና ቃለ መጠይቅ ናቸው። በመረጃ ትንተናው መሰረትም መምህራን ገምጋሚ ምጋቤ ምላሽን አዘውትረው እንደሚጠቀሙና በዋናነት ስህተቶችን

መርጦ የማረም ስልትን ተጠቅመው የተማሪዎችን ፅሁፍ እንደሚያርሙ የትንተናው ውጤት አሳይቷል። እንዲሁም መምህራን በጽሁፉ ይዘትና ቅርጽ ላይ ትኩረት አድርገው ምጋቤ ምላሽ እንደሚሰጡ፣ አሉታዊነት የተላበሰ ምጋቤ ምላሽ እንደሚያበዙና በተማሪዎች ወረቀት ግራና ቀኝ ባሉ ቦታዎች ላይ በዋናነት ምጋቤ ምላሽ እንደሚሰጡ ተረጋግጧል።

የአሁኑ ጥናት ከቀደመው ጥናት ጋር ያለው ዝምድና በመምህራን በሚሰጥ ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ላይ የተካሄደ መሆኑ ነው። ያላቸው ልዩነት ደግሞ፣ የቀደመው ጥናት በአጠቃላይ ተማሪዎች በክፍል ደረጃቸው እንዲጽፉት የተፈለገው የፅሁፍ ልምምድ ላይ የመምህራን ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ምን እንደሚመስል መፈተሽ ሲሆን፣ ይህ ጥናት ደግሞ የመምህራን ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ በተማሪዎች ድርሰት ላይ የሚያመጣውን ለውጥ በተጨማሪም ማየት ላይ ያተኩራል። እንዲሁም በጥብቅ ቡድንና በሙከራ ቡድን መካከል በሚሰጡት ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሾች የትኛው የተሻለ እንደሆነም አይቷል። በመሆኑም የመምህራን ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ በተማሪዎች ድርሰት ላይ ያለውን ሚና ለማየት ይሞክራል። ስለዚህ የቀደመው ጥናት የመምህራን ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ሚናን ለማረጋገጥ ፍተሻን መሰረት ያደረገ ጥናት ሲሆን ይህ ጥናት ግን ሙከራዊ ጥናት በመሆኑ እጅጉን ይለያያሉ። ከመረጃ መሰብሰቢያ ዘዴዎች አንጻርም ይህ ጥናት በድርሰት ፈተና ተጠቅሞ መረጃ የሚሰበሰብ ሲሆን የቀደመው ጥናት ግን ይህን አልተጠቀመም።

አስካል (2001) “ተማሪዎች ለሚፅፏቸው ድርሰቶች በመምህራን የሚሰጡ ምላሾች የተማሪዎችን ድርሰት የመፃፍ ችሎታ በማሻሻል ረገድ ያላቸው ተጽዕኖ” በሚል የቀረበ ነው። የዚህ ጥናት አላማም መምህራን ተማሪዎቻቸው በሚፅፏቸው ድርሰቶች ላይ የሚሰጧቸው የፅሁፍ ምጋቤ ምላሾች የመፃፍ ችሎታቸውን በማዳበር በኩል ያለውን ተጽዕኖ ማየት ነው። ጥናቱ በባህር ዳር እና በመራዊ መሰናዶ ትምህርት ቤቶች የተካሄደ ሲሆን ጥናቱ ከግብ ይደርስ ዘንድ አጥኝቶ የተጠቀመችባቸው የመረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያዎች መጠየቅ እና ሰነድ ፍተሻ ናቸው። በመረጃ መሰብሰቢያ ዘዴዎች አማካኝነት የደረሰችበት ድምዳሜ ተማሪዎች በሚሰጣቸው ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የጽሁፍ ክሂላቸውን በማዳበር በኩል ከምጋቤ ምላሽ በፊትና ከምጋቤ ምላሽ በኋላ የሚያመጣው ለውጥ መኖሩን ለማየት ሙከራዊ ጥናት ብታደርግም ነገር ግን በተማሪዎች በመፃፍ ችሎታቸው ላይ የሚያመጣው ተጽዕኖ አነስተኛ መሆኑን አረጋግጧል።

የአስካል ጥናት ከዚህ ጥናት ጋር ያለው ዝምድና በመምህራን በሚሰጥ ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ላይ የሚያተኩር መሆኑ ሲሆን፣ ልዩነቱ ደግሞ ይህ ጥናት ተጠኚዎችን የጥብቅና የሙከራ ቡድን በማለት በሁለት በመክፈል የመጻፍ ልምምድ አካሂዷል። የቀደመው ጥናት ግን ይህን ስልት አተኩተለም። በተጨማሪም ከመረጃ መሰብሰቢያ ዘዴዎች አንጻር ይህ ጥናት የድርሰት ፈተና፣ ቃለ መጠይቅ፣ የጽሁፍ መጠይቅና ምልከታ በመጠቀም መረጃ የሰበሰበ ሲሆን የቀደመው ጥናት በመጠይቅና በሰነድ ፍተሻ ብቻ መረጃ ሰብስቧል።

ምዕራፍ ሶስት

የአጠናን ዘዴ

የዚህ ጥናት ዋና ዓላማ በቱሉጋና 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤት የፃኛ ክፍል የአማርኛ መምህራን በተማሪዎች ድርሰት ላይ የሚሰጡት ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የተማሪዎችን የመፃፍ ችሎታ ማዳበር መቻልና አለመቻሉን መመርመር ነው። ስለዚህ ይህንን ዓላማ ለማሳካት እና የምርምሩን መሰረታዊ ጥያቄ ለመመለስ ጥናቱ ቅይጥ የአጠናን ዘዴን ተግባራዊ አድርጓል። በዚህ የአጠናን ስልት ማጥናት የተፈለገበት ምክንያት ከተለያዩ የመረጃ ምንጮች የተገኙ መረጃዎችን በአይነትና በመጠን ተንትኖ ለማስቀመጥ አመች በመሆኑ ነው።

በዚህ ጥናት ከፊል ሙከራዊ (quasi- experimental) የምርምር ዓይነት ተግባራዊ ተደርጓል። በመሆኑም የዘጠነኛ ክፍል ተማሪዎችን የሙከራ እና ጥብቅ ቡድን ብሎ በሁለት በመመደብ ጥናቱ ተካሂዷል። አጥኚው በሁለቱም ቡድን ለተመደቡ ተጠኝ ተማሪዎች ቅድመ ድርሰት ፈተና ሰጥቷል። ከዚያም በተከታታይ የድርሰት ልምምድ ተግባር በማከናወን ለሚጽፏቸው ድርሰቶች ለሙከራ ቡድኑ ተጠኝዎች ተገቢው ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ እየተሰጠ የተመለሰላቸው ሲሆን ለጥብቅ ቡድኑ ደግሞ ምንም አይነት ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ሳይሰጣቸው ተመልሶላቸዋል። ከሁለት ወራት የድርሰት መጻፍ ልምምድ በኋላ ቅድመ ድርሰት ፈተና በጻፉበት ርዕስ መልሰው ድህረ ልምምድ ድርሰት እንዲጽፉ ተደርጓል። በመጨረሻም የሙከራና የጥብቅ ቡድኑ ተጠኝዎች ቅድመና ድህረ ፈተና ውጤት ተነጻጽሯል።

3.1 የተጠኝዎች አመራረጥ

3.1.1. የትምህርት ቤት ናሙና አመራረጥ

ይህ ጥናት ተተኳሪ አድርጎ የተነሳው በሆሮ ጉድፍ ወለጋ ዞን በአቤ ደንጎሮ ወረዳ በቱሉጋና 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ነው። በጥናቱ መሰረታዊ ጥያቄ ለቀረበው መላምት ምላሽ ለማግኘት የሚረዳ ተግባራዊ የድርሰት መጻፍ ልምምድ የሚያከናውኑ ተጠኝዎችን ለመወሰድ ይህ ትምህርት ቤት ተመርጧል። የተመረጠው በአመቺ የናሙና አመራረጥ ስልት ሲሆን፤ ትምህርት ቤቱ የተመረጠበት ምክንያት አጥኚው አካባቢውን በመምህርነት ሙያ ስለቆየበትና በደንብ ስለሚያወቀው ጥናቱ በሚካሄድበት ጊዜ አካባቢውን ባለማወቅ ሊያጋጥሙ የሚችሉ መሰናክሎችን በተወሰነ ደረጃ ለመቀነስ ይቻላል ከሚል እምነት የተነሳ ነው።

3.1.2. የክፍል ደረጃና የተማሪዎች ናሙና አመራረጥ

ለዚህ ጥናት የተመረጠው የክፍል ደረጃ 9ኛ ክፍል ነው። ዘጠነኛ ክፍል እንዲሆን የተመረጠው 10ኛ ክፍሎች መረጃው በሚሰበሰብበት ወቅት ማትሪክ ተፈትነው ቀድመው ትምህርት ቤቱን ስለሚለቁ፤ በጥናቱ ለመካተት አመቺ ባለመሆኑ ነው። በመሆኑም የአመራረጥ ዘዴው በአመቺ የንሞና ስልት ነው። በትምህርት ቤቱ የሚገኙ የ9ኛ ምድብ ክፍሎች አራት ብቻ በመሆናቸው አራቱም በጥናቱ ውስጥ እንዲካተቱ ተደርጓል። ከእነዚህ ምድቦች ውስጥ ሁለቱ በእጣ ንሞና ዘዴ ተመርጠው የሙከራና ጥብቅ ቡድን ሆነዋል። ከሁለቱ መካከል ደግሞ በድጋሜ፣ የእጣ ንሞና ዘዴ በመጠቀም የሙከራና የጥብቅ ቡድኑ ተለይተዋል።

በትምህርት ቤቱ በየምድብ ክፍሎቹ የሚገኙ ተማሪዎች ብዛት 320 ሲሆኑ ከነዚህ ውስጥ መጠይቆቹን በመሙላት የሚሳተፉትን ተማሪዎች ለመምረጥ ከየምድብ ክፍሎቹ ከሚማሩ ተማሪዎች መካከል ቀላል እድል ሰጭ የንሞና ዘዴን በመጠቀም እንዲመረጡ ተደርጓል።

በዚህ መሰረት ከየምድብ ክፍሎቹ መካከል 35 በመቶ የሚሆኑት ተማሪዎች በነሲብ ናሙና ዘዴ በመጠቀም 112 ተማሪዎች ተመርጠው መጠይቅ እንዲሞሉ ተደርጓል።

3.2. የመረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያዎች

ለዚህ ጥናት የሚያገለግሉ መረጃዎች በአራት የተለያዩ መንገዶች ተሰብስበዋል። እነሱም የድርሰት ፈተና፣ የምልክታ ማስታወሻ፣ ቃለ መጠይቅና የጽሁፍ መጠይቅ ናቸው።

3.2.1. የድርሰት ፈተና

የጥናቱ ተሳታፊዎች የድርሰት መጻፍ ልምምድ ከማከናወናቸው በፊትና ካከናወኑ በኋላ ያመጡትን የድርሰት ችሎታ ለወጥ ለመመዘን የሚያገለግል ነው።

3.2.1.1. የቅድመ ልምምድ ድርሰት ፈተና

ተጠኝዎች የድርሰት መጻፍ ልምምድ ወስጥ ከመግባታቸው በፊት ያላቸውን የድርሰት መጻፍ ችሎታ ለመለካት፣ ይልቁንም በሙከራ ቡድኑና በጥብቅ ቡድኑ መካከል የችሎታ ተመጣጣኝነት መኖሩን ማረጋገጥ ለጥናቱ መሰረት ይሆናል ተብሎ ታስቧል። ስለሆነም ቅድመ መጻፍ ልምምድ ፈተና መስጠት አስፈላጊ ሆኗል። ከተማሪዎቹ ጋር ትውጊቅ በሚካሄድበት ወቅት ቅድመና ድህረ ልምምድ ፈተና መኖሩ ተነግሯቸዋል። አንድ ርዕስ ተመርጦም ድርሰቱን እንዲጽፉ ተደርጓል።

3.2.1.2 የድህረ ልምምድ ፈተና

ከሁለት ወር የድርሰት መጻፍ ልምምድ በኋላ ተጠኝዎች በተለይ የሙከራ ቡድኑ አባላት በድርሰት መጻፍ ችሎታቸው ላይ ለወጥ አሳይተው እንደሆነ ለመመዘን፣ ለወጡንም ከጥብቅ ቡድኑ አባላት ውጤት ጋር በማነጻጸር የሚሰጠውን ምጋቤ ምላሽ ጠቀሜታ ለማየት ይቻል ዘንድ የድርሰት መጻፍ ፈተናው ተሰጥቷል። ቅድመ ልምምድ የድርሰት ፈተና በጻፉበት ርዕስ መልሰው እንዲጽፉ ማድረግ የችሎታ ለወጡትን በማስተያየት ለመዳኘትና የተሻለ ምዘና ለመተግበር ይረዳል ተብሎ ስለታሰበ በተመሳሳይ ርዕስ እንዲጽፉ ተደርጓል።

3.2.1.3 የድርሰት ፈተና አስተራረም

የቅድመና ድህረ ድርሰት ልምምድ ፈተናዎች የእያንዳንዱ ፈተና ወረቀት በሶስት በሶስት ቅጅ ፎቶ ኮፒ በማራባት በሶስት የተለያዩ አራሚዎች እንዲታረሙ ተደርጓል። በአራሚዎች መካከል ያለውን ልዩነት ለማጥበብና ተመጣጣኝና ተመሳሳይ የአስተራረም ስልት ለማስፈን ይቻል ዘንድ የሂተን (1988፣146) የድርሰት አስተራረም መመሪያ ተባዝቶ ለያንዳንዱ አራሚ ተሰጥቷል። ይህ የማረሚያ ቅጽ ባለ አምስት ነጥብ (ይዘት 30፣ አደረጃጀት 20፣ የቋንቋ አጠቃቀም 25፣ ቃላት 20፣ የአጻጻፍ ስልት/ሜካኒክስ 5) መመዘኛ ነው። በሁለቱም ፈተናዎች ወቅት ለያንዳንዱ ተፈታኝ የሚሰጠው ውጤት የሶስቱ አራሚዎች ጭማቂ ውጤት ነው።

3.2.2 የምልክታ ማስታወሻ

በልምምዱ ወቅት በሚኖሩ ተከታታይ ምልክታዎች ሂደት ወስጥ የሚመዘገቡ ዕለታዊ ክንወን ፍሬ ሃሳቦችና ስልቶችን የሚይዝና በጥናቱ ትንተና ወቅት የጥናቱ አካላይ የሚሆኑ

ጭብጦችን የሚያካትት ነው። የተጠኝዎች ምልክታ ማስታዎሻ፣ የሙከራ ቡድን አባላት ለሁለት ወር የድርሰት መጻፍ ልምምድ በሚያካሂዱበትና ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ በሚቀበሉበት ወቅት የሚከናወኑ ዐበይት ተግባራትን የሚጠቁም ሆኖ በአጥኝው የሚዘጋጅ ሰነድ ነው።

3.2.3. ቃለ መጠይቅ

ሌላው በአጋዥነት የተመረጠው የመረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያ ቃለ መጠይቅ ነው። ይኸውም ምጋቤ ምላሽ ተሠጥቶባቸው የተመለሱ የተማሪዎች የፅሁፍ ወረቀቶች ምን እንደሚመስል ከተፈተሽ በኋላ የተገኘውን ውጤት ይበልጥ ለማጠናከር ሲባል አስራ ሶስት ጥያቄዎች ተዘጋጅተዋል። እነዚህ ለቃለ መጠይቅ የተዘጋጁ ጥያቄዎች በዓላማ ተኮር ለናሙናነት ለተመረጡ ስድስት የድርሰት መጻፍ ተለማማጅ ተጠኝዎች ተሰጥተዋል። ከተጠኝዎች ጋር የተደረገው ቃለ ምልልስም በመቅረጸ ድምጽ ተቀርጿል፤ የሰጡት ሃሳብም በመረጃ ትንተናው ላይ ተብራርቶ ተቀምጧል።

3.2.4 የጽሁፍ መጠይቅ

የጽሁፍ መጠይቁ ለተማሪዎች የተዘጋጀ ሲሆን ተማሪዎች ድርሰት የመጻፍ ልምምድ ከማድረጋቸው በፊትና በልምምዱ ወቅት ከጽህፈት ተግባራትና ከጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ መቀበል ጋር ስለሚኖራቸው ሁኔታ ያላቸውን አስተያየት ለመረዳት የሚጠቅም መጠይቅ ተዘጋጅቷል።

መጠይቁ ሶስት ክፍሎች አሉት። ክፍል አንድ ጾታ፣ ዕድሜና የአፍ መፍቻ ቋንቋን የሚጠይቅ ይሆናል። ክፍል ሁለት 18 ጥያቄዎችን ይዟል። ተማሪዎቹ በሁለተኛ ደረጃ ቆይታቸው ወቅት ስለሚያካሂዱት የድርሰት መጻፍ ልምምድና የእርማቱ ሁኔታ፣ ተማሪዎች ለሚሰጧቸው ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ያላቸው አስተያየትና የሚያስተናግዱበት ሁኔታ፣ ይበልጥ ንቁ ምላሽ የሚሰጡት ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ አይነት፣ በሂደታዊ ድርሰት አጻጻፍ ይዘትና ቅርጽ ነክ አስተያየቶች የተሻለ ወጤት የሚኖራቸው በየትኛው ረቂቅ ደረጃ ሲሰጡ እንደሆነ፣ የተማሪዎች የድርሰት መጻፍ ስሜት የሚቀሰቅሱ ወይም የሚያቀዘቅዙ የጽህፈት መምህራን አስተያየቶች ስለመኖራቸው፣ የጽሁፋዊ አስተያየት ሰጪ መምህራን ሚና እንዴት እንደሚገነዘቡት የሚያሳዩ ጥያቄዎች ናቸው። ጥያቄዎቹ የሚዘጋጁትም ከሶስት እስከ አምስት አማራጮችን በመስጠት ምላሽ እንዲሰጡ በማድረግ ነው። እንዳስፈላጊነቱም ክፍት ጨራሽ ጥያቄዎችን በማከል የጽሁፍ አስተያየት እንዲሰጡ ተደርጓል።

ክፍል ሶስት በጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ላይ ልዩ ትኩረት አድርጓል። በተለይም የሙከራ ቡድን ተማሪዎች ከልምምዱ ስላገኙት ጠቀሜታና ወጤት የሚዳስስ ነው። 12 ጥያቄዎችን ይዟል። የሙከራ ቡድኑ አባላት በተሰጣቸው ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ላይ ያላቸውን ስሜትና ተሳትፎ ለማሳየት ተዘጋጅቷል። “እስማማለሁ” ወይም “አልስማማም” በሚሉ መሪ መልሶች አማካኝነት ደረጃቸውንም ጭምር በመወሰን ለመመለስ የሚያስችሉ ጥያቄዎች የቀረቡበት ነው።

3.3. የመረጃ አተናተን

በዚህ ጥናት የተነሱትን የጥናቱን መሰረታዊ ጥያቄዎች ለመመለስ በቅድመና ድህረ ልምምድ ፈተና ወቅት በተማሪዎች የተጻፉ የድርሰት ፈተና ውጤቶችን በማረም፣ አማካይና ልዩይታቸውን በማውጣት፣ የቲ-ሙከራ ስታትስቲካዊ ስሌት በማስላት መረጃ ተተንትኗል። በዚህ የድርሰት መጻፍና ምጋቤ ምላሽ የመስጠት ልምምድ ወቅት ያጋጠሙ ጭብጦችና ለውጦች በአጥኚው ምልክታ ማስታወሻ በመመዝገብ የተገኘውም መረጃ ተተንትኗል። ከተጠኚዎች የጽሁፍ መጠይቅ የተገኙ ጭብጦች ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ በተማሪዎች ድርሰት አጻጻፍ ችሎታ ላይ ለወጥ ማስገኘቱን ለማረጋገጥ ተተንትኑዋል። በተጨማሪም ከስድስት የሙከራ ቡድን አባላት ጋር ቃለ ምልልስ ተካሂዶ በቃለ ምልልሱ የተጨበጡ ፍሬ ሃሳቦች ለትንታኔዉ ማበልጸጊያነት ዉለዋል።

ምዕራፍ አራት

የመረጃ ትንተና

አጥኚው በዚህ ክፍል፣ በመረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያነት የተጠቀመባቸውን የቅድመና ድህረ ልምምድ ፈተና ውጤቶች፣ ከምልክታ ማስታወሻ፣ ከቃለ መጠይቅና ከፅሁፍ መጠይቅ የተገኙ መረጃዎችን ይተነትናል።

4.1. የቅድመና ድህረ ልምምድ ፈተና ውጤቶች

የዚህ ጥናት ዋና አላማ መምህራን በተማሪዎች ድርሰት ላይ የሚሰጡት ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የተማሪዎችን የመጻፍ ችሎታ ማዳበር መቻልና አለመቻሉን መመርመር ነው። ለዚህ ተግባር ይረዳ ዘንድ ከቱሉጋና 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ከ9ኛ ክፍል ተማሪዎች ውስጥ ሁለት ምድቦች ማለትም ምድብ «A» እና ምድብ «D» በእጣ ተለዩ። በድጋሚ ሁለቱ ምድቦች በእጣ ተለይተው አንደኛው የሙከራ ቡድን (experimental group) ሲሆን ሌላኛው ደግሞ ጥብቅ ቡድን (control group) ሆነ። በዚህም መሰረት ምድብ «A» ጥብቅ ቡድን ሲሆን ምድብ «D» ደግሞ የሙከራ ቡድን ሆነው ተመርጠዋል። ከሙከራ ቡድኑ አባላት ጋር ትውውቅ ሲደረግ የሁለተኛ ደረጃ ተማሪዎች የድርሰት ችሎታ

ማሸቆልቆሉንና አሳሳቢ ደረጃ ላይ መድረሱን ጥናቶች ማመልከታቸውን አስረዳሏቸው። ለዚህም አንዱ መንስኤ ምናልባት የድርሰት መጻፍ ልምምድና የመምህራን ጽሁፋዊ አስተያየት(ምጋቤ ምላሽ) መስጠት ተግባር መዳከም ወይም መቋረጥ ሊሆን እንደሚችል ግምት እንዳለኝ አስገንዝብኳቸው። በተገቢ ጽሁፍ አስተያየት የመስጠት ክትትል የታገዘ ድርሰት መጻፍ ልምምድ ቢከናወን የተማሪዎችን የድርሰት ችሎታ መሻሻልና አለመሻሻሉን ለማረጋገጥ መምጣቱንና ለዚህም ተባባሪ ተማሪዎች እንደሚያስፈልጉ ባነሳሁላቸው ጥያቄ አዘል ሐሳብ መሰረት ፈቃደኝነታቸውን ገለጡ።

ስለሆነም በጥናቱ ለታቀፉ 9ኛA እና 9ኛD ክፍል ተማሪዎች ማንኛውም አይነት ልምምድ ከማድረጋቸው በፊት ያላቸውን የድርሰት ችሎታ ለማወቅ የቅድመ ልምምዱ የድርሰት ፈተና መጋቢት 2 ቀን፣ 2010 ዓ.ም ተሰጧቸው። ፈተናውም «ኤድስ» በሚል ርዕስ መጻፍ ነው (የፈተናው ውጤት በአባሪ 2 ተገልጿል)። ከዚህ በኋላ ሁለቱም ምድቦች ድርሰት መጻፍ ልምምድ ያደርጉና የሙከራ ቡድኑ ብቻ ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ እየተሰጠው ከተለማመዱ በኋላ ያላቸውን ልዩነት ለማረጋገጥ ለሁለቱም ምድቦች የድህረ ልምምድ ፈተና ሚያዝያ 29 ቀን፣ 2010 ዓ.ም ተሰጠ (ውጤቱ በአባሪ 3 ተመልክቷል)። ፈተናውም እንደቅድመ ልምምድ ፈተናው ሁሉ «ኤድስ» የሚል ርዕስ ነበረው። ሁለቱም ፈተናዎች ባንድ አይነት ርዕስ የሆኑበት ምክንያት ለውጡን ለመለካት እንዲያስችል ነው። በሁለቱ ፈተናዎች መካከል ያለው ጊዜ ለአጭር ትውስታ እድል የማይሰጥ ርዝማኔ አለው ተብሎ ታምኖበታል። ሁለቱም ፈተናዎች የታረሙት በ Hilton (1988) የድርሰት ማረሚያ ቅፅ መሰረት ነው (አባሪ 1)።

ሰንጠረዥ 1- የቅድመ ልምምድ ፈተና ቲ-መ-ከራ ስሌት ውጤት

ምድብ	የተፈታኞች ብዛት	አማካይ	ልይይት	የቲ-ሰንጠረዥ ዋጋ	የቲ-ስሌት ዋጋ	ጉልህ ልዩነት
የሙከራ ቡድን 9D	58	56.97	80.37	-	-	-
የጥብቅ ቡድን 9A	58	57.68	92.445	-	-	-
	-	-	-	1.60*	0.43	የለም

* P<0.05

$$የነጻነት ደረጃ = (58+58)-2 = 114$$

$$የጉልህነት ደረጃ = \infty 0.05 = 1.960$$

$$= 1.960 > 0.43$$

ሰንጠረዥ 1 የሚያመለክተው በተጠኝዎች መካከል ጉልህ ልዩነት አለመኖሩን ነው። ለዚህም ምክንያት ከሚሆኑት ነጥቦች መካከል የክፍል ደረጃቸው አንድ መሆን፣ ናሙናዎች

በእጣ መመሪያዎች፣ በየትኛውም ቡድን ላይ ጽሑፋዊ ምጋቤ ምላሽ ተግባራዊ አለመሆኑ ናቸው። የቅድመ ልምምድ ፈተና ቲ-መ-ከራ ስሌት በአባሪ 4 ላይ ተመልክቷል።

ሰንጠረዥ 2- የድህረ ልምምድ ፈተና ቲ-መ-ከራ ስሌት ውጤት

ምድብ	የተፈታኞች ብዛት	አማካይ	ልይይት	የቲ-ሰንጠረዥ ዋጋ	የቲ-ስሌት ዋጋ	ጉልህ ልዩነት
የሙከራ ቡድን 9D	58	74.46	77.83	-	-	-
የጥብቅ ቡድን 9A	58	59.39	67.60	-	-	-
	-	-	-	1.960*	9.53	አለ

*P<0.05

$$የነፃነት ደረጃ = (58+58) - 2 = 114$$

$$\infty = 0.05$$

$$= 1.960 < 9.53$$

የድህረ ልምምድ ፈተና ቲ-መ-ከራ ዝርዝር ስሌት በአባሪ 5 ተመልክቷል።

በሰንጠረዥ 2 እንደተመለከተው የቲ-መ-ከራ ስሌት ውጤት ከጥብቅ ቡድኑ ውጤት በልጧል። ይህም ሊሆን የቻለው በሙከራ ቡድኑ ላይ ተግባራዊ የተደረገው ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ባስገኘው ውጤት የተነሳ ነው።

ይህንን የቲ-መ-ከራ ስሌት የተገኘው ጉልህ ልዩነት እርግጠኛነትና ትክክለኛነት በይበልጥ በመረጃ አጉልቶ ለማሳየት የሙከራና ጥብቅ ቡድኖች ቅድመና ድገረ ልምምድ ፈተና ውጤቶች ለየብቻቸው ከተሰሉ በኋላ ተነጻጽረዋል።

ሠንጠረዥ 3- የቅድመና ድህረ ልምምድ ፈተና ውጤት ሲወዳደር

ፈተና	የተፈታኞች ብዛት	የሙከራ ቡድኑ አጠቃላይ ውጤት		የጥብቅ ቡድኑ አጠቃላይ ውጤት		የቲ-ስሌት ዋጋ	የቲ-ሠንጠረዥ ዋጋ	ጉልህ ልዩነት
		አማካይ	ልይይት	አማካይ	ልይይት			
ቅድመ ልምምድ	58	56.93	80.37	57.68	92.445	0.43	1.960	የለም
ድገረ ልምምድ	58	74.46	77.83	59.39	67.60	9.33	1.960*	አለ

*P<0.05

የነጻነት ደረጃ =114

በሰንጠረዥ 3 እንደተመለከተው በቅድመ ልምምድ ፈተና ውጤት ወቅት በሁለቱ ምድቦች መካከል ያለው አማካይ ልዩነት 59.93 እና 57.68 በመሆኑ በጣም ተቀራራቢ ነው። የቲ-ስጤት ዋጋ 0.43 ነው። ከቲ-ሰንጠረዥ ዋጋ (1.960) ያነሰ በመሆኑ ጉልህ ልዩነት የሚል መደምደሚያ ላይ አድርጏል። ከድህረ ልምምድ ፈተና ውጤት አኳያ ሲነፃፀሩ አማካያቸው (74.46 እና 59.39) በከፍተኛ ደረጃ ይለያያል። ይህም የቲ ስጤት ዋጋ 9.53 እንዲሆን አድርጓል። የጉልህነት ደረጃውም በ0.05 ተገምግሟል።

በሁለቱ ፈተናዎች መካከል የነበረው የአራሚዎች ተጣጣሚነት አስተማማኝነት (reliability coefficient) ለማሳየት የአልፋ ቀመርና የቲ-መካራ ስጤት ውጤት ቀጥሎ ይቀርባል።

ሠንጠረዥ 4- በድርሰት ፈተናዎች አራሚዎች መካከል ያለው ተጣጣሚነት

ምድብ	የፈተናው ዓይነት	የተጣጣሚነት ደረጃ በአልፋ ቀመር ስጤት	የተጣጣሚነት ደረጃ በ %
የሙከራ ቡድን 9D	ቅድመ ልምምድ	.6684	67 %
ጥብቅ ቡድን 9A	ቅድመ ልምምድ	.6316	63 %
9D እና 9A	ቅድመ ልምምድ	.6265	63 %
የሙከራ ቡድን 9D	ድኅረ ልምምድ	.7907	79 %
ጥብቅ ቡድን 9A	ድኅረ ልምምድ	.6297	63 %
9D እና 9A	ድኅረ ልምምድ	.8195	82 %

የ 9ኛD ክፍል ቅድመና ድኅረ ልምምድ ፈተናዎች እያንዳንዳቸው በሶስት አራሚዎች ታርመዋል። በሶስቱ አራሚዎች መካከል ያለው ተጣጣሚነትና አስተማማኝነት በአልፋ ቀመር ሲሰላ .6684 ሆኖአል። ይህም 67% ተጣጣሚነት ያለው መሆኑን ያመለክታል። የድኅረ ልምምድ ፈተናው ተጣጣሚነት ደግሞ .7909 ሆኗል። በአራሚዎች መካከል 79% ተጣጣሚነት መኖሩን ያሳያል።

የ9A ክፍል ቅድመና ድኅረ ልምምድ ፈተና የታረመው በተመሳሳይ መልክ ነበር። በቅድመ ልምምዱ ፈተና በሶስት አራሚዎች መካከል ያለው ተጣጣሚነትና አስተማማኝነት በአልፋ ቀመር ሲሰላ .6316 ሆኗል። ይህም 63% ያህል ተጣጣሚነትና አስተማማኝነት እንዳለው ያመለክታል። የድኅረ ልምምዱ ፈተና አስተማማኝነት ደግሞ .6297 ነው። የአስተማማኝነት ደረጃው 63% ያህል እንደሆነ ይጠቁማል።

በቅድመ ልምምድና በድህረ ልምምድ ፈተናዎች መካከል ያለው የአስተማማኝነትና ተጣጣሚነት ደረጃ ሲነፃፀር የድኅረ ልምምዱ ፈተና ተጣጣሚነት ላቅ ያለ መሆኑ ሠንጠረዥ 4 ይገልጻል። በቅድመ ልምምድ ፈተና የ9D እና 9A ፈተና እርማት አስተማማኝነት ደረጃ .6265 (63%) የነበረው በድኅረ ልምምድ ፈተና እርማት ጊዜ .8195

(82%) ሆኗል። ይህም ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የተሰጠበት የድርሰት ልምምድ ከተከናወነ በኋላ የተሰጠው ዕርማት ይበልጥ አስተማማኝነት እንደነበረው ሊያመለክት ይችላል።

4.2. የአጥኚው ምልክታ ማስታወሻ ጭብጦች

የዚህ ጥናት መሰረታዊ ጥያቄ ምላሽ ከሚያገኝባቸው መንገዶች አንዱ በጥናቱ እቅድ የተነደፈውን የሁለት ወር የድርሰት መፃፍ ልምምድና ፅሁፋዊ ምላሽ የመስጠት ተግባር ማከናወን ነው። በዚህ ሂደት ውስጥ አጥኚው ከተጠኝዎች ጋር በመሆን የእለት ተእለት ክንውኖችን በደረጃ አከናውኗል። ዑብይ ጭብጦችንም መዝግቧል። (አባሪ 7) ። የአጥኚው ምልክታ ማስታወሻም ይህንኑ ጭብጥ የሚጠቁም ሰነድ በመሆኑ በዚህ ክፍል ይተነተናል።

የአጥኚው ምልክታ ከመጋቢት 2 እስከ ግንቦት 5 ቀን 2010 ዓ.ም ድረስ (በስምንት ሳምንት) የተከናወነ ነው። ማስታወሻው በዚህ ጊዜ ውስጥ የተከናወኑ ተግባራትና በየደረጃውም የታዩትን ለውጦች ያመለክታል።

የጥናቱ ምልክታ ለተጠኝዎች 40 ደቂቃ የፈጀ ድርሰት ፈተና በመስጠት ተጀመረ። የሙከራ ቡድኖቹ ፈተና በአጥኚው አማካኝነት ስለተካሄደ አጠቃላይ የፈተናውን ሂደት ማስተዋል ተችሏል። ተማሪዎቹ ድርሰቱን በሚፅፉበት ጊዜ አስተዋጽኦ የመንደፍ፣ ረቂቅ የማውጣት ተግባራት ሲያከናውኑ አልታዩም። ሐሳብ እንደመራቸው ሲፅፉ፣ ሲጨነቁ፣ ጊዜ ሲያጥራቸው ተስተውለዋል። የሁለቱም ምድቦች ፈተና ወረቀት ከተሰበሰበ በኋላ ተራብተው ለአራሚዎች ከመሰጠታቸው በፊት እንዳጤንሁት የታዘዙትን አንድ ገጽ ሞልተው የጻፉ 46 አባላት ብቻ ሲሆኑ የተቀሩት በአብዛኛው ከግማሽ ገጽ በላይ ጽፈዋል። ሁሉም ለማለት በሚያስችል ሁኔታ ህዳግ ሳይጠብቁ ጽፈዋል። የድርሰታቸውን ርዕስ በትክክል የሮዕስ ዐምድ ያልፃፉ 10፣ ርእስ ያሰመሩ 40 ሲሆኑ 30 ጸሃፍት ድርሰቶቻቸውን በአንቀጽ ሳይከፋፍሉ ፅፈዋል። ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ከሚሰጥባቸው ትኩረቶች መካከል ጥቂቶቹ መሆናቸውን በማጤን፣ በምልክታ ማስታወሻዬ አካተትኳቸዋል።

በቀጣዩ ቀን የሙከራ ቡድኑ አባላት ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ በሂደታዊ ሥርዓት ለመስጠት ይቻል ዘንድ ከተመረጠው ከሂደታዊ አፃፃፍ ጋር እንዲተዋወቁ ተደረገ። ውጤታዊው የምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ የተማሪዎችን ድርሰት በይዘትና በቅርጽ ደረጃ በደረጃ ለማጎልበት ስለማይረዳ አልተመረጠም። በትውውቁ ወቅትም ድርሰት የፍች አሰሳ ሂደት፣ የተለያዩ የአስተሳሰብና የአሰራር ሂደቶች ክንውን ውጤት መሆኑና የማቀድ፣ ሐሳብ የማመንጨት፣ የማሰላሰል፣ ሐሳብ የማሰባሰብ፣ የማርቀቅ መልሶ የመጻፍ፣ የማርተት፣ የማጥለያ ንባብ የማካሄድ ተግባራት እንደሚከናወኑ (Raims 1983) አስረዳኝታቸው። የአደራረስ ሂደት አእምሮአዊ የአስተሳሰብ ሂደቶችን እንደሚከተል ተብራራላቸው። ስለ ምጋቤ ምላሽ ፅንሰ ሐሳብና ጠቀሜታ ገለፃ ተደረገላቸው። በቡድን የመጻፍ ጠቀሜታ ተነገራቸው። በቡድን ወይም በግል የመጻፍ ፍላጎታቸውን በመጠየቅ የምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ ድግግሞሹን ለማፋጠን ካለው ጠቀሜታ ጋር በማገናዘብ ተማሪዎችን በቡድን የማደራጀት ተግባር ተካሄደ። በቡድን የሚጽፉ 20፣ በግል የሚጽፉ 4 በድምሩ 24 ምድቦች ተለዩ። ምድቦቹም

በተማሪዎቹ ፍቃድና ፍላጎት መሰረት የተዋቀሩ ናቸው። እያንዳንዱ የቡድን ምድብ ከ2-4 አባላት አሉት። የጾታ ወይም የጾታ ገደብ አልተደረገም። ይሁን እንጂ ጎበዝ የሚባሉ ተማሪዎች በቅድሚያ በተማሪዎች ከተጠቆሙ በኋላ በአንድ ቡድን ውስጥ እንዳይከማቹ በማድረግ በየሚፈልጉት ምድብ እንዲሰራጩ ተደርጓል።

በምልከታው ሁለተኛ ሳምንት መጀመሪያ አከባቢ «ደን» በሚል ርዕስ የመጀመሪያውን ድርሰት ረቂቅ እንዲጽፉ ተደረገ። የረቂቁ የመጀመሪያ አስተዋፅኦ በሁሉም ተማሪዎች ተሳትፎ ተነደፈ። በንድፍ መሰረት የመጀመሪያውን ረቂቅ ፃፉ። በሚፅፉበትም ጊዜ እርስ በእርሳቸው ሲወያዩ፣ በየተራ ሃሳብ ሲሰጡ፣ ፍሬ ሃሳቦችን ሲያበጥሩ፣ የተሻሉ ረቂቆችን በመስራት የፊተኞቹን ሲቀድዱ፣ ለንድፍ ሃሳቦች ትኩረት ሲሰጡ ተስተውለዋል። በአንዳንድ ምድቦች ውስጥ እያንዳንዱ አባል የየራሱ ረቂቅ እያዘጋጀ ለቡድኑ አባላት በተራ እየተነበቡ የተሻሉ ሃሳቦች እየተበጠሩና ወደ አንድ ረቂቅ ሲዋሃዱ መመልከት ተችሏል። ባንዳንዶቹ ደግሞ እያንዳንዱ አባል የየራሱን ረቂቅ ካወጣ በኋላ ለቡድኑ ቀርቦ እየተነበበ የተሻለውን ረቂቅ ሲመርጡ ታይተዋል። በጠቅላላው 22 ረቂቆች ተሰበሰቡ።

በሁለተኛው ሳምንት ሁለተኛ ክፍለ ጊዜ ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የተሰጠባቸው ረቂቆቻቸው ተመለሱላቸው። ጽሁፋዊ አስተያየቱ በይዘትና በአደረጃጀት ላይ ያተኮረ ነበር። « ደን ምንድን ነው? ለምን ይጠቅማል?... » የመሳሰሉ አስተያየቶች ተሰጡ። የድርሰቱን ታሪክ አጠናክሮ ለመገንባትና ብዙ ለመጻፍ የሚረዱ ናቸው። አደረጃጀት ነክ አስተያየቶችም ተሰጥተዋል። የመግቢያ-ሐተታ-መደምደሚያ አንቀጾች አደረጃጀት የተመለከቱ ነበሩ። ተጽፈው ከቀረቡ 22 ድርሰቶች ውስጥ የይዘትና የአደረጃጀት አስተያየቶች የተሰጣቸው 16 ናቸው። ተማሪዎቹ በየቡድናቸው ተሰባስበው በተሰጡ ፅሁፋዊ አስተያየቶች ላይ ሲወያዩ፣ ሲተራረሙ፣ ወደሁለተኛው ረቂቅ የሚመራቸውን ሃሳብ ሲመርጡ... ተስተውለዋል። ሁለተኛ ረቂቃቸውን ለቀጣዩ ጊዜ እንዲያቀርቡ የዝግጅት ጊዜ ተሰጣቸው።

በሶስተኛው የምልከታ ቀን ረቂቅ ሁለትን ከመጀመሪያው ረቂቅ ጋር አያይዘው እንዲሰጡ ተደረገ። በቡድን የተፃፉ 20፣ በግል የተፃፉ 2፣ በድምሩ 22 ረቂቆች ተሰበሰቡ። በረቂቅ አንድ ላይ በተሰጡት አስተያየት ላይ ውይይት ተካሄደ። ወደ ሁለተኛው ረቂቅ ተሸጋግርን። በሁለተኛው ረቂቅ ላይ ቅርጽ ነክ አስተያየቶች ተሰጡ። ርዕስ ስለሚጻፍበት አምድ፣ ርዕስ ማስመር፣ ህዳግ መተው፣ ፊደላትን በትክክል መፃፍ፣ ስርዓተ ነጥቦችን መጠበቅ፣ የቃላት አመራረጥ፣ የእጅ ጽሑፍ አጣጣል፣ የሰዋሰው ትክክለኛነት ላይ የተመሰረቱ ነበሩ። አልፎ አልፎ በታዩ ጉልህ አደረጃጀት ነክ ስህተቶችም ላይ አስተያየት ተሰጥቷል። በድርሰቶቻቸው ውስጥ ተደጋግመው የታዩ የማያስፈልጉ ዐረፍተ ነገሮች «ባጭሩ ደን ይህንን ይመስላል፣ ስለ ደን ትንሽ ብል ወደድኩ፣ ደን ከብዙ በጥቂቱ ይህንን ይመስላል...» የመሳሰሉትን እንዲያስወግዱ ተጠቆመላቸው።

ሠንጠረዥ 5- የመጀመሪያው ድርሰት ረቂቅ ላይ የታዩ ዋና ዋና ስህተቶች

ምድብ	ረቂቅ አንድ	ረቂቅ ሁለት	ረቂቅ ሦስት
-----	---------	---------	---------

	ይዘት	አደረጃጀት	ሰዎች	የቃላት አጠቃቀም	የአጻጻፍ ስልት	ርዕስ አለማስመሪያ	ሀዳግ ያልተወጠ	ሰዎች	የቃላት አጠቃቀም	የአጻጻፍ ስልት	ርእስ አለማስመሪያ	ሀዳግ ያልተወጠ
1	+	+	+	+	+	+	-	-	-	+	-	-
2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-	-
3	+	-	-	-	+	-	-	-	-	+	+	-
4	+	-	-	+	+	+	+	-	-	-	-	-
5	+	+	+	+	+	+	+	-	-	+	-	-
6	-	+	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-
7	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	+
8	+	+	+	-	+	+	+	+	-	+	-	-
9	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-	+	-
10	+	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	+
11	-	+	+	-	-	-	+	-	-	+	-	-
12	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
13	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-
15	+	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-	-
16	+	-	+	-	-	-	-	-	-	+	+	-
17	+	+	+	+	+	+	+	-	+	-	-	-
18	+	+	+	+	+	+	-	+	-	+	-	-
19	+	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-	-
20	-	+	+	+	-	+	-	-	+	+	-	-
21	+	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-	-
22	*	*	*	*	*	*	*	+	+	+	+	+
23	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
24	*	*	*	*	*	*	*	+	+	+	+	+
ስ.ያለባቸው	16	9	14	11	19	12	10	7	5	13	6	4
ስ.የሌላባቸው	6	13	8	11	3	10	12	17	19	11	18	20
ድምር	22	22	22	22	22	22	22	24	24	24	24	24

+ = ስህተት ያለበት (ፅሁፍ-ዊ ምጋቤ ምላሽ የተሰጠው)

- = ስህተት የሌለበት

* = ድርሰት ያልፃፈ

ስ = ስህተት

በሰንጠረዥ 5 እንደተመለከተው በመጀመሪያው ረቂቅ የይዘት ስህተት ያለባቸው 16 (72.73%) ሲሆን፤ ስህተት የሌለባቸው 6(27.27%) ናቸው። የአደረጃጀት ችግር ያለባቸው 9 (40.9%) ሲሆኑ፤ የሌለባቸው ደግሞ 13(59.09%) ናቸው። በሁለተኛው ረቂቅ የሰዋሰው ስህተት ያለባቸው 14 (63.64%) ናቸው። የቃላት አጠቃቀም ስህተት ያለባቸው 11(50%) ናቸው። የአጻጻፍ ስልት ስህተት ያለባቸው 19 (86.36%) ናቸው። ርዕስ ያላሰመሩ 12 (54.55%) ሲሆኑ፤ ህዳግ ያልተዉ 10 (45.45%) ናቸው። በሶስተኛው ረቂቅ ከአጻጻፍ ስልት በስተቀር ሁሉም ስህተቶች ከ 60% በላይ ቀንሰዋል። ከፍተኛ ስህተት የሚታየው በአጻጻፍ ስልት ላይ ነው። በአጻጻፍ ስልትና በሌሎች ዘርፎች (ሰዋሰው፣ የቃላት አጠቃቀም ወዘተ..) ብዙ መሻሻል ያለመገኘት ምክንያት የአዳዲስ ድርሰቶች መጨመር፣ ስህተት ያልነበረባቸው ወደ ስህተቱ መግባት፣ አብዛኞቹ የቡድን ድርሰቶች እንደመሆናቸው መጠን ከቅጅ ቅጅ የጸሀፊዎች መለዋወጥ፣ የማሻሻያ ለውጦች በተደረጉ ቁጥር የቀድሞዎቹ ስህተቶች ሲታረሙ አዳዲስ ስህተቶች መፈጠራቸው ዋናዎቹ ምክንያቶች ናቸው። ሆኖም እንደ ርዕስ አለማስመር፣ ጎዳግ ያለመተው የመሳሰሉ ስህተቶች መከሰት ከዚህ ቀደም ተደጋጋሚ የድርሰት መጻፍ ልምምድ ሳያከናውኑ ወይም ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ሳያገኙ ለመቆየታቸው በማስረጃነት ሊጠቀሱ የሚችሉ ናቸው። የነጥቦች አጠቃቀም ከፍተኛው የተማሪዎች የጽህፈት ችግር ነው። ተማሪ ጸሀፍት አብዛኛዎቹ አራት ነጥብ እንኳን በወጉ ማድረግ ተስኟቸው ይታያል።

በሌላ ረገድ በዚህ ጥናት ምዕራፍ 1 የጥናቱ መሪ ጥያቄ ላይ ለተነሳው « ተማሪዎች በመምህራን ለሚሰጧቸው ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሾች ይበልጥ ተግባራዊ ምላሽ የሚሰጡት ለየትኞቹ ነው?» ለሚለው ጥያቄ ተማሪዎቹ በይዘት ላይ ያከናወኟቸው ለውጦች በማስረጃነት የሚቀርቡ ናቸው።

ቀጥሎ በልምምዱ ወቅት የተጻፉት አራቱ ድርሰቶች ሶስተኛ ረቂቆችን በመውሰድ በየዘርፉ ጽሁፋዊ አስተያየት የተሰጠባቸው ድርሰቶች መጠንና የታዩ ለውጦች እንመለከታለን።

ሠንረዥ 6- በአራቱ ድርሰቶች 3ኛ ረቂቆች ላይ የታዩ ስህተቶችና ለውጦች አኃዛዊ መግለጫ

ተራ ቁ	የጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የተሰጠባቸው የስህተት አይነቶች	የአንደኛ ድርሰት ረቂቅ ሶስት	የሁለተኛ ድርሰት ረቂቅ ሶስት	የሶስተኛ ድርሰት ረቂቅ ሶስት	የአራተኛ ድርሰት ረቂቅ ሶስት
1	ይዘት	8	5	4	-
2	ሰዋሰው	7	6	5	-
3	የቃላት አጠቃቀም	5	5	6	2
4	አደረጃጀት	6	4	4	1
5	የአጻጻፍ ስልት	13	11	6	1
6	ርዕስ ያለማስመር	6	-	-	-

7	ህዳግ ያለመተው	4	-	-	-
8	ርዕስ ያለመጠበቅ	-	3	2	-
-	ድምር	49	36	27	4
-	የተጻፉ ድርሰቶች ብዛት	24	22	22	19

በሰንጠረዥ 6 እንደተመለከተው አኃዛዊ መግለጫ ስህተት የታየባቸውን ድርሰቶች ብዛት እንጂ በእያንዳንዱ ድርሰት በተሰጡት ዘርፎች ውስጥ የተፈጸሙትን ስህተቶች መጠን አያመለክትም። የይዘት፣ የሰዋሰው፣ የአደረጃጀት ወዘተ ስህተቶች እየቀነሱ መሄዳቸውን ሰነዱ ያመለክታል። በአንደኛው ድርሰት ረቂቅ ሶስት ውስጥ በ8 ዘርፎች በጠቅላላው 49 ስህተቶች ተፈጽመዋል። ይህ አኃዝ በሁለተኛ ድርሰት ረቂቅ ሶስት ላይ ወደ 36 (73.47%)፣ በሶስተኛው ረቂቅ ወደ 27 (55.1%)፣ በአራተኛው ወደ 4 (8.16%) ወርዷል። ርዕስ ያለማስመርና ህዳግ ያለመተው ስህተቶች በመጀመሪያው ድርሰት ላይ በተሰጠው ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ አማካይነት ተወግዷል። ርዕስ ያለመጠበቅ ስህተቶች ብቅ ጥልቅ ይላል። የቃላት አጠቃቀም፣ የአደረጃጀትና የሚካኒክስ ችግሮች ዝቅተኛ ደረጃ ላይ ደርሰዋል። የአንዳንድ ስህተቶች ብቅ ጥልቅ ማለት በድርሰት ውስጥ የሚከሰቱ የጽሁፍ ችግሮች አይነትና የሚከሰቱበት ሁኔታ በቅድሚያ መተንበይና ተስማሚ የጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ መስጫ ቅጽ ለማዘገጋጀት አስቸጋሪ እንደሚያደርገው የሚጠቁም ገጽታ ነው። በዚህ ደረጃ ሊከሰቱ የማይገባቸው እንደ ርዕስ ያለማስመርና ህዳግ ያለመተው ስህተቶች ቀድመው እልባት ማግኘታቸው በቀዳሚ ክፍል ደረጃዎች የዚህ ዓይነት ልምምድ እንዳልነበረ የሚጠቁም ነው። የሁሉም ስህተቶች መቀነስ የልምምዱን ጤነኛ ሂደት ያመለክታል። ይሁን እንጂ ማንኛውም የጽሁፍ ችግሮች በልምምዱ ሂደት ውስጥ በሚሰጡ ጽሁፋዊ አስተያየቶች አማካኝነት እየተመናመኑ መምጣታቸውን እንጂ ከዚህ በኋላ ፈጽሞ አይከሰቱም ማለት አዳጋች ነው።

ከዚህ ቀጥሎ በልምምዱ ወቅት በተጻፉት አራቱ ድርሰቶች ሁለተኛና ሶስተኛ ረቂቆች ላይ የታዩ ስህተቶችና ጠንካራ ጎኖች፣ በአኃዛዊ መግለጫ ይቀርባል።

ሠንጠረዥ 7:- በአራቱም ድርሰቶች ሁለተኛና ሶስተኛ ረቂቆች ላይ የታዩ ደካማና ጠንካራ ጎኖች አገዛዊ መግለጫ

ድርሰት ረቂቅ	የይዘት ስህተት	የአደረጃጀት ስህተት	የሰዋሰው ስህተት	የቃላት አጠቃቀም ስህተት	የአጻጻፍ ስልት ስህተት	ህዳግ	ርዕስ	ርዕስ	አድናቆት

		ያላቸው	የሌላቸው	ያላቸው	የሌላቸው	ያላቸው	የሌላቸው	ያላቸው	የሌላቸው	ያላቸው	የሌላቸው	ያላቸው	የሌላቸው	ያላቸው	የሌላቸው	ያላቸው	የሌላቸው	ያላቸው	የሌላቸው
1	2	16	6	11	11	14	8	9	13	19	3	12	10	12	10	-	-	10	12
	3	8	16	6	18	7	17	5	19	13	11	20	4	18	6	-	-	10	14
2	2	9	12	6	15	10	11	8	13	15	6	14	7	13	8	15	6	11	10
	3	5	17	4	18	6	16	5	17	10	12	-	-	-	-	17	5	11	11
3	2	8	14	6	16	9	13	10	12	10	12	-	-	-	-	18	4	12	10
	3	4	18	4	18	5	17	6	16	6	16	-	-	-	-	2	20	12	10
4	2	2	18	2	18	2	18	3	17	4	16	-	-	-	-	19	1	16	6
	3	0	19	1	18	0	19	2	17	1	18	-	-	-	-	-	-	16	4

በሰንጠረዥ 7 እንደተመለከተው ሁሉም ስህተቶች እየቀነሱ ሂደታቸው ሲሆን የይዘትና የሰዎች ስህተቶች እየተመናመኑ ሂደቱ አራተኛው ድርሰት 3ኛ ረቂቅ ላይ ጠፍተዋል። የአደረጃጀት፣ የቃላት አጠቃቀምና የአጻጻፍ ስልት ስህተቶች አራተኛው ድርሰት 3ኛ ረቂቅ ላይ ዝቅተኛ ደረጃ ላይ ደርሰዋል። የጎዳግ አለመተውና የርዕስ አለማስመር ስህተቶች ከሁለተኛው ድርሰት 3ኛ ረቂቅ ጀምሮ ጠፍተዋል። ርዕስ ያለ መጠበቅ እየቀነሰ ሄዶ አራተኛው ድርሰት 3ኛ ረቂቅ ላይ ጠፍቷል። አድናቆት የተሰጣቸው ድርሰቶች ከ10 ወደ 16 አድገዋል። ያልተሰጣቸው ደግሞ ከ12 ወደ 4 ዝቅ ብለዋል። በአጠቃላይ ሲታይ በየረቂቆቹ ላይ የተሰጠው የመምህሩ ዕውቀት ምጋቤ ምላሽ በተማሪዎች ረቂቆች ላይ መሻሻልና እድገትን አሳይተዋል ያሰኛል።

የመምህሩ ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ አስፈላጊ ከሚያደርጉት የጽሁፊት ችግሮች ውስጥ በሚከተሉት ድርሰቶች ውስጥ የሚታዩ ችግሮች አይነተኛዎቹ በመሆናቸው እንደምሳሌ ቀርበዋል።

የመጀመሪያው ድርሰት (አባሪ 9) በሙከራ ቡድን አባል ለድህረ ልምምድ ፈተና የተጻፈ ነው። በድርሰቱ ውስጥ ጎልተው ከሚታዩ ችግሮች ዋናዎቹ ለጽሁፊት እውቀት መሰረት የሆነውን የፊደላትን አጣርቶ ያለማወቅ ችግር ነው።

- መደነት (መድኃኒት)
- ስሆነ (ስለሆነ)
- የለተገኘለተ (ያልተገኘለት)
- መወሰን (መወሰን)
- የተወቀ (የታወቀ)
- ይስፈልጋል (ያስፈልጋል)
- ስየመረመረ (ሳይመረመር)
- አኮኖሚያዊ (አኮኖሚያዊ)
- በሚደርጉበት (የሚያደርጉበት)
- መጥፎ (መጥፎ)

ሌላኛው ችግር የስርዓተ ነጥብ አጠቃቀም ነው። በድርሰቱ ውስጥ የተገለጹት ሃሳቦች ተገቢ ስርዓተ ነጥብ በተገቢ ቦታቸው አልገባላቸውም። ከስርዓተ ነጥብ አይነቶች አራት ነጥብን እንደ ምሳሌ ብናይ በድርሰቱ ውስጥ አጠቃላይ 14 ዐረፍተ ነገሮች አሉ። ከነዚህ ውስጥ አራት ነጥብ የተደረገላቸው ለ 5ቱ ብቻ ነው።

የድርሰቱ አደረጃጀት ሲታይ አንቀጾቹ በስርዓት አልተከፋፈሉም። ህዳጉም አልተጠበቀም። እነዚህና መሳሪያ ችግሮች የድርሰቱን ተነባቢነት እና የሃሳብ ግልጽነቱን አጉድለውታል። ጸሀፊዋ እነዚህን ሁሉ ችግሮች ይዞ እዚህ ደረጃ የደረሰችው በተዳከመ የድርሰት መጻፍ ልምምድና በመምህሩ ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ውስጥ ባለማለፉ መሆኑን አጥኝው ይገምታል። እነዚህን ችግሮች ለመቅረፍ የመምህሩ ጽሁፋዊ አስተያየት ወሳኝ መሳሪያ ነው። ምክንያቱም ስህተቶቹን ማመልከትና ማሳየት ወይም መንገር ብቻ በቂ አይደለም። ትክክለኛ ቅርጻቸውንም በጽሁፍ መጠቀም አስፈላጊ ነው።

በአጠቃላይ ለሁለት ወራት በቆየው የአጥኚው ምልክታ ማስታወሻ እንደተመለከተው ተማሪዎች በሂደታዊ የድርሰት አጻጻፍ ስልት ረቂቆችን በተደጋጋሚ እየጻፉ እንዲለማመዱ ተደርጓል። በሂደቱም ለሚጽፏቸው ረቂቆች ምጋቤ ምላሽ እየተሰጣቸው ስህተቶቻቸውን እንዲያስተካክሉ ተደርጓል። ሒደታዊ አደራረስ ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ በየደረጃው ለመስጠት የሚያስችል፣ የተማሪዎችን የጽሁፊት ችግሮች ደረጃ በደረጃ ለማጤን የሚረዳ የአጻጻፍ ስልት ነው። በቡድን ድርሰት መጻፍ ማለማመዱ ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የመስጫ ድግግሞሽ ለማጠናከር የሚረዳ ዘዴ ሆኖ ይገኛል። ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የሚሰጥባቸው ሁኔታዎች መከሰታቸውና ትኩረቶች በቅድሚያ ሊተነበዩ የማይችሉ መሆናቸውን በተማሪ ጸሃፍት የተደረሱና እዚህ በመረጃነት የተጠቀሱ ድርሰቶች ያመለክታሉ። የትኛው የፅሁፊት ችግር በየትኛው ረቂቅ ላይ መከሰት እንደሚችል እርግጠኛ መሆን አይቻልም። ሆኖም ስህተቶቹን በደረጃ ለማየት ማቀድ ግን ይቻላል። የተማሪዎች የጋራ ችግሮች ቢኖሩም የሚከሰቱበት ቦታና ሁኔታ ከጸሀፊ ጸሃፊ ይለያያል። ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የተሰጠባቸው የጽሁፊት ችግሮች ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ እልባት አገኙ ማለትም አይቻልም። ልማድና ባህል እየተደረጉ የሚሄዱና ደጋግሞ በመጻፍ ሂደት ውስጥ ዘላቂ እልባት የሚያገኙ ጥቂት እንደ ርዕስ በተገቢው ቦታ መፃፍና ማስመር፣ ህዳግ መተው፣ አንቀጽ መክፈት፣ በደብዳቤ አጻጻፍ ላይ የሚከሰቱ እንደ አድራሻ መሰል መክፈቻና ቀመራዊ ጽሁፎች አይነት የጽሁፊት ችግሮች አሉ። ሁሉም ቅርጽ ነክ ችግሮች ናቸው።

የመምህሩ ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ፋይዳ የሚኖረውና የተማሪዎቹን የጽሁፊት ችግሮች ማሻሻሉ የሚረጋገጠው በክለሳ አማካይነት ነው። ክለሳና ተደጋጋሚ የድርሰት መጻፍ ልምምድ ካለ የትኞቹ ችግሮች እንደተወገዱ፣ የትኞቹ ችግሮች ከፍተኛ ጥረት እንደሚሹ ለመለየትና መሻሻል መኖሩን ለመለካት ይቻላል። ክለሳ ከሌለ ጽሁፋዊ አስተያየቶች በፀሐፍቱ ዘንድ ምን ፋይዳ እንዳሰገኙ ለማወቅ ያዳግታል።

የአጥኚው ምልክታ ማስታወሻ የሚጠቁመው ሌላ ጉዳይ የተማሪዎች ድርሰት የመጻፍ ችሎታ ያልተሟጠጠ መሆኑን ነው። በልምምዱ ሂደት የጽሁፊት ችግሮች ያለባቸው ድርሰቶች በተሰጣቸው የጽሁፍ አስተያየት መሰረት ፈጣን መሻሻል ሲያሳዩና ቁጥራቸውም እየቀነሰ ሲሄዱ ተስተውሏል (ሠንጠረዥ 5 እና 6 ተመልክቷል)። የስህተቶቹ ቁጥር እየቀነሰ መሄድ ደግሞ የተማሪዎቹ ችሎታ እየበለጸገ መሄዱንና ተማሪዎች ለተሰጣቸው ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ሁሉ ትኩረት የሚሰጡና በክለሳቸውም ወቅት ፋይዳ እንደሚሰጧቸው አስገንዝቧል። በተጨማሪም ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የተሰጠባቸው ችግሮች ሁሉ መፍትሔ ሲያገኙ፣ ባንድ አይነት ስህተት ላይ የተሰጠው ጽሁፋዊ አስተያየት ሌሎች ተመሳሳይ ስህተቶችን ላለመስራት ሲያነቃቸው ማጤን ተችሏል። ለዚህ ማስረጃ የሚሆነው ሰንጠረዥ 7 ነው። እንደ ነጥቦች መጠበቅ አይነት ቅርፅ ነክ ችግሮች በመጀመሪያ የልምምዱ ድርሰቶች ላይ አስተያየት ከተሰጠባቸው ወዲህ መጠናቸው እየቀነሰ መጥቷል። ይህንን ዕውነታና የተማሪዎች የድርሰት መጻፍ ችሎታ በተጠቀሰው ጊዜ ውስጥ መሻሻል ማሳየቱን ለማጤን ለድህረ ልምምዱ ፈተና በሙከራ ቡድን አባላት የተጻፈ ድርሰት (አባሪ10) በጥሞና ማስተዋል ይቻላል።

4.3 ከቃለ ምልልስ የተገኙ ጭብጦች

የሁለት ወራት የድርሰት መጻፍ ልምምድ ካበቃ በኋላ ከስድስት የሙከራ ቡድን አባላት ጋር በድምጽ መቅረጫ የተቀረጸ ውይይት ተካሂዷል። በውይይቱ ከተሳተፉት ውስጥ ሁለቱ ሴቶች ናቸው። እያንዳንዱ ተወያይ ከ5-13 የሚደርሱ ጥያቄዎች ተጠይቋል። መሰረታዊ ጥያቄዎች ያተኮሩት በፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ዙሪያ ነው (አባሪ 7)።

በልምምዱ ወቅት ሁሉም የውይይቱ ተሳታፊዎች አራት አራት ድርሰቶችን እንደጻፉ ገልጸዋል። ለእያንዳንዳቸው ሦስት ሦስት ረቂቆችን እንዳወጡ አስረድተዋል። ስድስቱም ተጠያቂዎች የተሰጣቸው ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ በሙሉ በሚገባ እንዳነበቡና ስህተቶቻቸውን ለማወቅ፣ ለማረምና ለመልሶ መጻፍ እንደተገለገሉባቸው አመልክተዋል። ይህም እንደ (Leki 1990፣ 2) የመሳሰሉ አንዳንድ ምሁራን ተማሪዎች የሚሰጧቸውን የጽሁፍ አስተያየቶች አያነቧቸውም ሲሉ የሰጧቸው አስተያየቶችን የሚቃረን ነው። የታረመው ድርሰት ውጤት ቢኖረው እንኳን መምህሩ በጽሁፍ የጠቆመውን ማንኛውም ነገር በጉጉትና በጥንቃቄ እንደሚያነቡ ተጠያቂዎቹ ገልጸዋል።

የድርሰት መጻፍ ስሜታቸውን የሚኮረኩሩ ጽሁፋዊ አስተያየቶች መኖራቸውን 4 መላሾች ጠቁመዋል። እነዚህም የድርሰቶቻቸው በጥንቃቄ መነበብን የሚጠቁሙ፣ ልዩ ችሎታቸውን የሚያበረታቱ አስተያየቶችና አድናቆት መስጠት ዋናዎቹ እንደሆኑ ጠቅሰዋል። «የፊደል አጣጣልህ/ሽ በጣም ጥሩ ነው፤ የሃሳብ ፍሰትህ/ሽ በጣም ይማርካል፤ የአረፍተ ነገር አሰካክህ/ሽ ማርኮኛል፤ የቃላት አመራረጥህ/ሽ የድርሰትህን/ሽን ሃሳብ የሚያሳይ በመሆኑ በጣም ጥሩ ነው ...» የመሳሰሉ አስተያየቶች የድርሰት ስሜታቸውን እንደሚቀሰቅሱ ሁለቱ ተጠያቂዎች ገልጸዋል። ይህም ለተማሪ ጸሀፍት አስተያየት ሲሰጥ በጥንቃቄ መነበብ እንደሚያስፈልግ ይጠቁማል። አድናቆት ሲሰጥም በጣም ጥሩ፣ መልካም፣ ደህና፣...» ከማለት ይልቅ ምን በጣም ጥሩ እንደሆነና ለምን በጣም ጥሩ እንደሆነ መግለጽ ግላዊ ችሎታቸውን ፈልፎ ለማሳየት እንደሚያስችልና የበለጠም እንደሚያስደስታቸው ሶስቱ ተጠያቂዎች አመልክተዋል። ይህም በጥናቱ ዓላማ ለተነሳው «መምህራን በተማሪዎቻቸው ድርሰቶች ላይ የሚሰጧቸው ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሾች አዎንታዊና አሉታዊ ገጽታዎችና ውጤቶች አላቸውን?» ለሚለው ጥያቄ አጥጋቢ ምላሽ ይሰጣል።

ድርሰቶቻቸው በቀይ ምልክት ተጨማሪው በሚያደቡት ጊዜ የሚሰማቸውን ስሜት በሚመለከት ለቀረበላቸው ጥያቄ ሁለቱ መላሾች በመጀመሪያው አካባቢ የንዴትና የመከፋት ስሜት ይሰማቸው እንደነበር ጠቁመዋል። ይህም በቀጣዮቹ ድርሰቶቻቸው ስህተቶች እንዳይኖሩባቸው ለማድረግ ያነሳሳቸው እንደነበር አስረድተዋል። አራቱ ደግሞ ምንም መጥፎ ስሜት እንዳልተሰማቸውና ደስ እንደተሰኙ ገልጸዋል።

ከሚሰጧቸው ፅሁፋዊ አስተያየት ውስጥ ይበልጥ ትኩረት የተሰጣቸው ለየትኞቹ እንደሆነ በሚመለከት ሁለቱ መላሾች ለነጥብ፣ ለአንቀጽ አደረጃጀትና አወቃቀር፣ ሲሉ ሶስቱ ለስርዓተ ነጥቦች፣ አንዱ ደግሞ ለሚሰጡት አስተያየቶች ሁሉ እኩል ትኩረት እንደሚሰጥ ገልጸዋል። የአምስቱ ትኩረት ቅርጽ ላይ እንደሆነ ውይይቱ ይጠቁማል። ይህ ምላሽ

በጥናቱ ዓላማ ውስጥ ለተነሳው «ተማሪዎች ይበልጥ ተግባራዊ ንቁ ምላሽ የሚሰጡት ለየትኛዎቹ ምጋቤ ምላሾች ነው?» ለሚለው ጥያቄ አንድ አማራጭ መልስ ቢሆንም በጽሁፉ መጠይቆችና በአጥኝው ምልክታ ማስታወሻ ከተገኙ ጭብጦች ለየት ይላል። ይኸውም በተጠቀሱ ክፍሎች ተማሪዎች ይበልጥ ተግባራዊ ንቁ ምላሽ የሚሰጡት ለይዘት፣ ወይም ለይዘትና ቅርጽ እንደሆነ ተጠቁሟል።

ዕሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የድርሰት መጻፍ ችግሮቻቸውን ለማስወገድና የድርሰት መጻፍ ችሎታቸውን ማሳደጉን በሚመለከት «በሚገባ፣ በደንብ፣ ሙሉ በሙሉ፣ በጣም...» የመሳሰሉ ገላጮችን በመልሶቻቸው ላይ በማክል ስድስቱም ተጠያቂዎች አዎንታዊ መልስ ሰጥተዋል። ጽሁፋዊ አስተያየት የተሰጠበት የድርሰት መጻፍ ልምምዱ በድርሰት ችሎታቸው ላይ ለውጥ ስለማምጣቱ ሁኔታ ለቀረበላቸው ጥያቄ ስድስቱም ተጠያቂዎች አዎንታዊ ምላሽ ሰጥተዋል። መልሶቻቸውንም «እጅግ በጣም ከፍተኛ፣ ከፍተኛ፣ በሚገባ...» በሚሉ ገላጮች አስደግፈዋል። በተጨማሪም ዕሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ሲሰጣቸው አስተያየቱ ለሰፈረበት ድርሰት ብቻ ሳይሆን ለቀጣዮቹ ስራዎቻቸው እንደሚጠቅሟቸው ሁሉም ተጠያቂዎች አስረድተዋል። በአጠቃላይ አስተያየቶቹ በጥናቱ ዓላማ የተነሳው «ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የተማሪዎቹ ድርሰት የመጻፍ ችሎታ ያሻሽላል?» ለሚለው ጥያቄ አጥጋቢ ምላሽ ይሰጣል ተብሎ ይገመታል።

ለተማሪ ጸሃፍት የሚሰጡ ጽሁፋዊ አስተያየቶች የጽሁፊት ችግሮችን የሚጠቁሙ ብቻ ሳይሆኑ መፍትሄዎቻቸውንም ጭምር የሚያመለክቱ ሲሆኑ የበለጠ ውጤታማ መሆናቸውን መላሾቹ ገልጸዋል። ይህ አፈጻጸም ተግባራዊ መሆን የሚገባበት ምክንያት አንዱ ተጠያቂ ሲገልፅ ጀምሮ ደራሲ በመሆኑ የተነሳ እንደሆነ ጠቁሟል። አስተሳሰቡ Leki (1990፣ 62) ከገለጹት ሐሳብ ጋር ይጣጣማል።

በድርሰት መጻፍ ልምምዱ ወቅት በብዛት ስለተሰጣቸው ጽሁፋዊ አስተያየቶች ዓይነት ተጠይቀዋል። አንዱ በይዘትና በህዳግ አጠባበቅ ፣ ሁለቱ በአንቀጽ አወቃቀር፣ በህዳግ አጠባበቅና ነጥቦች፣ አንዱ በቃላት አጠቃቀምና በነጥቦች፣ ሁለቱ በስርዓተ ነጥቦች፣ በአጻጻፍ ስልትና በህዳግ አጠባበቅ ላይ ያተኮሩ ጽሁፋዊ አስተያየቶች እንደተሰጣቸው አመልክተዋል። ስድስቱ የቃለ ምልልሱ ተሳታፊዎች በስርዓተ ነጥቦች ላይ አስተያየት እንደተሰጣቸው ምልልሱ ይጠቁማል። ችግሮቻቸው ተቀራራቢ መሆናቸውን ያሳያል። ከዚህም ቀደም በቂ የድርሰት መጻፍ ልምምድ ባለማካሄዳቸው የተነሳ በተከሰቱ ችግሮች ላይ መተኮሩን ያመለክታል።

4.4 የሙከራና ጥብቅ ቡድኖች የጽሁፍ መጠይቅ

የሙከራና ጥብቅ ቡድኖች የዕሁፍ መጠይቅ አላማው ተማሪዎች ድርሰት የመጻፍ ልምምድ ማከናወናቸውንና በጽሁፎቻቸው ላይ መምህራን ዕሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ይሰጧቸው እንደሆነ ለማወቅ ነው። በተጨማሪም ተማሪዎች የጽሁፊት መምህራን የሚሰጧቸው ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሾችን በሚገባ ያነቧቸውና ለክለሳም ይጠቀሙባቸው እንደሆነ ለመለየት ነው።

ሰንጠረዥ 8: የተጠኝዎች ዳራ

ጾታ			የአፍ መፍቻ ቋንቋ		
ወንድ	ሴት	ድምር	አማርኛ	ኦሮምኛ	ትግርኛ
71	41	112	105	6	1
63.39%	36.61%	100%	93.75%	5.37%	0.89%

መጠይቁን ከሞሉት መካከል አማርኛ በአፍ መፍቻ ቋንቋነት የሚጠቀሙ 93.75% ናቸው፡፡ ይህም በድርሰት አፃፃፍ ረገድ ከመጀመሪያ ቋንቋ ተወራርሶ ሊመጣ የሚችለውን የአጻጻፍ ችግር መጠን ይቀንሰዋል፡፡ የዚህ ዓይነት ችግር ቢከሰት እንኳን ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ በመስጠት ረገድ የተለየ ስልት በመቀየስ ችግሩን ነጥሎ ለማጤንና ለመፍታት ምቹ ሁኔታ ለመፍጠር ያስችላል፡፡

በጽሁፍ መጠይቁ ክፍል ሁለት ውስጥ ከቀረቡት 18 ጥያቄዎች መካከል በምጋቤ ምላሽ ላይ የሚያተኩሩት 16 (88.88%) ጥያቄዎች ሲሆኑ ከነዚህ ውስጥ አስሩ (55.55%) ጥያቄዎች ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ነክ ናቸው፡፡ በዚህ ክፍል ለቀረቡት ጥያቄዎች የሚከተሉት ጭብጦች ተገኝተዋል፡፡

ማስታወሻ:- ቀጥሎ የቀረበው “ጥ” የሚለው ፊደል “ጥያቄ” ለሚለው ቃል የተወከለ ነው፡፡

ጥ.1 እስካሁን በነበረው የትምህርት ቆይታቸው ወቅት አንቀፅ ወይም ድርሰት መጻፍ ስለመለማመዳቸው ለቀረበላቸው ጥያቄ የሚከተለውን መልሰዋል፡፡

- አብዛኛውን ጊዜ ጽፏል = 17(15.18%)
- አልፎ አልፎ ጽፏል = 89(80.46%)
- ጽፈን አናውቅም = 5(4.6%)

ጥ2. ለምትጽፉት ጽሁፍ መምህራችሁ በወቅቱ እርማት ሰጥተው ይመልሱላችኋል? ተብለው

- ለተጠየቁት፡
- በፍጥነት ይመልሱልናል = 83(74.1%)
 - ዘግይተው ይመልሱልናል = 29(25.89%)

ጥ3 በአማርኛ መጽሀፋቸው መልመጃዎች ውስጥ ያሉትን ሪፖርት፣ ቃለ መጠይቅ፣ የህይወት ታሪክ፣ ግጥም፣ ደብዳቤ፣ ወዘተ ጻፍ ጥያቄዎችን ስለመስራታቸው ተጠይቀዋል፡፡

- ሁሉንም እንሰራለን = 19(21.43%)

- አብዛኛውን እንሰራለን = 23(18.73%)
- ጥቂቱን እንሰራለን =61(54.46%)
- ምንም አንሰራም = 5(5.38%)

ጥ4. በጥያቄ ቁጥር 1 ላይ መልሳችሁ “እንጽፋለን ከሆነ” ለጽሁፋችሁ ምጋቤ ምላሽ ይሰጣችኋል? ተብለው ለተጠየቁት

- ሁል ጊዜ ይሰጠናል = 41 (38.67%)
- አልፎ አልፎ ይሰጠናል = 52 (49.05%)
- አይሰጠንም = 13 (12.26%)

ከዚህ በላይ በመጠይቁ ውስጥ የቀረቡት ሁለት ጥያቄዎች (ጥ1 እና ጥ3) እንደሚያመለክቱት ተማሪዎቹ ጽሁፊት ነክ ተግባራት የሚያከናውኑት አልፎ አልፎ ወይም በጥቂቱ ነው። የጻፏቸው ድርሰቶች ስለመታረማቸው ሁኔታ በሚመለከት ለቀረቡላቸው ጥያቄዎች (ጥ3 እና 4) ጥቂቱ ወይም አልፎ አልፎ እንደሚታረሙላቸው (49.05%) አመልክተዋል። ይህም ተማሪዎች ከመምህራን በቂ ምጋቤ ምላሽ የሚያገኙ መሆኑን ያመለክታል። ድርሰት ከሚጻፍበት ድግግሞሽ አንፃር ሲታይ የሚሰጠው ምጋቤ ምላሽ መጠን እጅግ ዝቅተኛ ነው።

በጥያቄ 2 ለቀረቡላቸው 83 (74.1%) ተጠኝዎች በፍጥነት እንደሚመለስላቸው ሲገልጹ 29 (25.89%) ተጠኝዎች ደግሞ ዘግይቶ እንደሚመለስላቸው አመልክተዋል። እንደ Brookhart(2008) ገለጻ ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ በሚሰጥበት ጊዜ ትኩረት ሊሰጣቸው ከሚገቡ ጉዳዮች ውስጥ ጊዜ አንዱ ነው። ምጋቤ ምላሽን ወዲያውኑ ወይም ትንሽ ዘግየት አድርጎ ለተማሪዎች መስጠት ተማሪዎች ቶሎ በምጋቤ ምላሹ አንዲጠቀሙበት ያስችላል። ይኸውም በተሰጣቸው ምጋቤ ምላሽ የችሎታቸውን ደረጃ ሊለኩበት ይችላል። ስህተታቸውንም ሊለዩበት ይችላል። ከዚህም በተጨማሪ የትምህርቱን ዓላማ በአግባቡ መተግበር አለመተግበራቸውን ሊመዘኑበት ይችላል። ስለዚህ ተማሪዎች በሰሩት በማንኛውም የጽሁፍ ክንውን ወዲያውኑ ምጋቤ ምላሽ ሊሰጣቸው ይገባል።

በተጨማሪም ተማሪዎች በምጋቤ ምላሽ አማካኝነት የተሰጣቸውን አስተያየትም ሆነ ውጤት ለማየት ስለሚፈልጉ መምህራን ራሳቸውን በተማሪዎች ቦታ አድርገው በማሰብ ምጋቤ ምላሽ ወዲያውኑ መስጠት መቻል አለባቸው። ወዲያውኑ ምጋቤ ምላሽ የመስጠት ሁኔታ የሚባለው ተማሪዎች ፅፈው ለመምህሩ ከሰጡበት ጊዜ አንስቶ እስከ የሚይቀጥለው የትምህርት ክፍለ ጊዜ ያለውን ያካትታል። ነገር ግን ከሁለት ሳምንት በኋላ ማለትም ተማሪዎች የፃፉት የፅሁፍ ይዘት ወይም ምዕራፍ ካለቀ በኋላ ምጋቤ ምላሽ ለመስጠት መሞከር ከጊዜ አንፃር ጥሩ የሚባል ምጋቤ ምላሽ ስላልሆነ ተማሪዎች ያለባቸውን ክፍተት እንዳያስተካክሉ እና በሌላ ጊዜ ተመሳሳይ ስህተት እንዲሰሩ መንገድ ይከፍታል። ስለሆነም ምጋቤ ምላሹ ከጊዜ አንፃር በፍጥነት መስጠቱ ይዘቱን/ሃሳቡን ሳይረሱት ስህተታቸውን እንዲያርሙ ይረዳል።

ጥ.5 ለጽሁፍ ችግሮቻቸው መምህራን ምጋቤ ምላሽ እንዴት እንደሚሰጡቸው ተጠይቀዋል፤

- በክፍል ውስጥ በማስነብብ የቃል አስተያየት ይሰጡናል = 44(39.28%)
- እንድንለዋወጥ በማድረግ በጓደኞቻችን ያሳርሙናል = 15(13.39%)
- የተወሰኑትን መርጠው በማረም አጠቃላይ አስተያየት ይሰጡናል = 25(22.32%)
- እያንዳንዱን ተማሪ/ቡድን በማነጋገር አጠቃላይ አስተያየት ይሰጡናል = 3(2.68%)
- ጽሁፎቻችንን ሰብስበው በማረም ጽሁፋዊ አስተያየት ይሰጡናል = 11(9.82%)

ጥ.6 መምህራን በድርሰቶቻቸው ላይ የሚሰጡቸው ጽሁፋዊ አስተያየቶች የሚያስተናግዱበት ሁኔታ በሚመለከት ለቀረቡላቸው ጥያቄዎች የሚከተሉትን መልሶች ሰጥተዋል፡፡

- በጥንቃቄ አንብበን ድርሰቶቻችንን አሻሽለን ለመጻፍ እንገለገልበታለን = 43(38.39%)
- እናነበዋለን ሆኖም አንገለገልበትም = 14(12.5%)
- ማርክ ካለው ማርኩን ብቻ አይተን ጽሁፋዊ አስተያየቱን አናነበውም = 6(5.36%)
- አስተያየቶቹን አንብበን ጠቃሚዎቹን በማስታወሻ እንይዛለን = 8(7.14%)
- ጽሁፋዊ አስተያየት ተሰጥቶን አያውቅም = 41(36.61%)

ለጥያቄ 6 የተሰጡት መልሶች ሁለት ተፃራሪ አሰራሮችን ያመለክታሉ፡፡ በአንድ በኩል ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የሚሰጥ መሆኑን 43(38.39%) ሲያመለክት በሌላ በኩል ጽሁፋዊ አስተያየት ተሰጥቶ እንደማያውቅ 41(36.61%) ያስገነዝባል፡፡ ሆኖም ጽሁፋዊ አስተያየቱ በተሰጠ ጊዜ ተማሪዎቹ በጥንቃቄ አንብበው 43(38.39%) ድርሰቶቻቸውን አሻሽለው ለመጻፍ የሚገለገሉበት መሆኑን ይገልጻል፡፡ ፅሁፋዊ አስተያየቶቹን አያነቧቸውም ብለው ለሚያምኑ ምሁራን ከዚህ የላቀ ማስረጃ ማቅረብ ያዳግታል፡፡

ጥ.7 ተማሪዎች መምህራን በድርሰቶቻቸው ላይ ለሚሰጡት ፅሁፋዊ አስተያየት ያላቸው ስሜት ምን እንደሚመስል ተጠይቀዋል፡፡

ለዚህ ጥያቄ ሁሉም መላሾች ለማለት በሚያስችል ሁኔታ በጣም ጥሩ እንደሆነና ደስ የሚል ስሜት እንደሚሰማቸው ገልጸዋል፡፡ ለዚህም እንደ ምክኒያት ያነሱት አስተያየቱን አንብበው ስህተት ካለ በቀጣይ ለሚጽፉት ድርሰት አስተካክለው እንዲጽፉ ስለሚረዳቸው፤ በተጨማሪም ሁል ጊዜም እንዲጽፉና እንዲያነቡ ስለሚያነሳሳቸው እንደሆነ ገልጸዋል፡፡ ከዚህም መረዳት የሚቻለው ተማሪዎች ለሚሰጡቸው ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሾች ያላቸው አቀባበል አወንታዊ መሆኑን ነው፡፡

ጥ.8 መምህራን በተማሪዎቻቸው ድርሰቶች ላይ የሚሰጡት ጽሁፋዊ አስተያየት በአብዛኛው ትኩረት የሚያደርገው ምን ላይ እንደሆነ ተማሪዎች አመልክተዋል፡፡

- በድርሰቱ ሃሳብ/ይዘት ላይ ነው = 12(10.71%)
- ሰዋሰው ላይ ነው = 8(7.14%)
- የአጻጻፍ ስልት (የፊደላት አፃፃፍ፣ የአንቀጽ አደረጃጀት...) ላይ ነው = 17(15.18%)
- ሌላ = 58(51.78%)

ከላይ በቀረበው ጥያቄ 51.78 መላሾች ሌላ ካለ ይጠቀስ በሚለው አማራጭ የመልስ መስጫ ላይ ከላይ ባሉት በሁሉም ማለትም በሃሳብ፣ በሰዋሰው፣ በአጻጻፍ ስልቱ ወዘተ ላይ ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ እንደሚሰጣቸው አመልክተዋል። በተጨማሪም በህዳግ አጠባበቅና በአንቀጽ አደረጃጀት ላይ ትኩረት ተሰጥቶት አስተያየት እንደሚሰጣቸው ገልጸዋል።

ጥ9. መምህራችሁ በጽሁፋችሁ መጨረሻ ላይ ጠቅለል ያለ ምጋቤ ምላሽ ይሰጧችኋል?

- ሁል ጊዜ ይሰጡናል = 41(36.6%)
- አልፎ አልፎ ይሰጡናል = 57(50.89%)
- አይሰጡንም = 14(12.5%)

ጥ.10 የተማሪዎችን የድርሰት መጻፍ ችሎታ ለማዳበር ይበልጥ የሚረዳው ምጋቤ ምላሽ የቱ ነው? ተብለው ለተጠየቁት ተማሪዎቹ የሚከተለውን መልሰዋል።

- የመምህሩ ፅሁፋዊ አስተያየት = 63(56%)
- ከጓደኛ የሚሰጥ አስተያየት = 7(6.25%)
- ከመምህሩ ጋር መወያየት = 42(37.57%)

የተማሪዎቹ ምላሽ እንደሚያሳዩ የሚሰጡት አስተያየት ከሚሰጣቸው ይልቅ በመምህሩ ፅሁፋዊ አስተያየት ቢሰጣቸው እንደሚፈልጉ ያመለክታል።

ጥ.11 ተማሪዎች መምህራንን በድርሰቶቻቸው ላይ ለሚሰጧቸው ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሾች ይበልጥ ተግባራዊ ንቁ ምላሽ የሚሰጡት ለየትኛው ነው? ለሚለው ጥያቄ እንደሚከተለው መልሰዋል።

- ለሃሳብ/ይዘት ነክ ችግሮቻቸው ለሚሰጡት አስተያየት ነው = 66(58.57%)
- ሰዋሰው ነክ ለሆኑ ችግሮቻቸው ለሚሰጡት አስተያየት ነው = 13(11.61%)
- አደረጃጀት ነክ ለሆኑ ችግሮቻቸው ለሚሰጡት አስተያየት ነው = 9(8.03%)
- የቃላት አገባብ ነክ ለሆኑ ችግሮቻቸው ለሚሰጡት አስተያየት ነው = 15(13.39%)
- የአጻጻፍ ስልት (ሜካኒክስ) ነክ ለሆኑ ችግሮቻቸው ለሚሰጡት ነው = 9(8.03%)

ይህ የተማሪዎች አስተያየት በምዕራፍ አንድ በጥናቱ ዓላማ ለተነሳው ተማሪዎች ንቁ ተግባራዊ ምላሽ የሚሰጡት ለየትኛው አይነት አስተያየት ነው? ለሚለው ጥያቄ ተጨባጭ መልስ የሚሰጥ ነው። ለይዘት የሚሰጥ ትኩረት የተማሪዎችን የድርሰት መጻፍ ችሎታ ማሳደጉን (በሂደታዊ አደራረስ) በዚህ ጥናት ሂደት አስተውሎት ከተደረጉባቸው ጉዳዮች አንዱ ነው። በይዘት ላይ የሚሰጡ አስተያየቶች ድርሰቱን ለማብራራት፣ ለመተንተን፣ ለመግለጽ፣ ለመገንባት፣ የድርሰቱን ታሪክ ለማሳደግ፣ ለማጉላት፣ ለማደራጀትና እድገቱንም ለማፋጠን ስለሚረዱ ነው። ይህም የሂደታዊ አደራረስ ዓይነተኛ ባህሪ ነው።

13. መምህራችሁ በሚሰጣችሁ ምጋቤ ምላሽ ላይ ግልጽ ያልሆነ ነገር ሲገጥማችሁ ምን ታደርጋላችሁ? ተብለዉ ለተጠየቁት የሚከተለዉን ምላሽ ሰጥተዋል።

- ከመምህራችን ጋር እንወያያለን = 36 (32.14%)
- ከጓደኛ ጋር አንወያያለን = 71 (63.39%)
- ምንም አናደርግም = 5(4.46%)

14. መምህራችሁ ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሾችን ብዙ ጊዜ የሚያስቀምጡት የት ላይ ነዉ?

- በጽሁፉ የግራ ህዳግ ቦታ ላይ = 21 (18.75%)
- በጽሁፉ የቀኝ ህዳግ ቦታ ላይ = 17 (15.17%)
- በጽሁፉ መሀል ላይ = 18 (16.96%)
- በጽሁፉ መጨረሻ ላይ = 27 (24.1%)
- ቀድሞ በተጠቀሱት በሁሉም ቦታዎች ላይ = 29 (25.89%)

ጥ.15 ተማሪዎችን ለበለጠ የድርሰት መጻፍ ስሜት የሚያነሳሱ፣ የሚቀሰቅሱ የጽሀፊት መምህራን አስተያየቶች ምን አይነቶቹ ናቸው?

- የተማሪውን ጥሩና ልዩ ችሎታ ማድነቅ = 25(23.32%)
- የጸሀፊውን ደካማ ጎኖች ባንድ ላይ መዘርዘር = 11(9.82%)
- የጸሀፊውን ችግሮች መፍትሄ እያሳዩ በደረጃ መግለጥ = 66(58.93%)
- ሌሎች = 4 (3.7%)

ጥ.16 ከዚህ በላይ ከተነሳው ጥያቄ ጋር አንፃራዊ በሆነ መልኩ የሚታይ ነው «የተማሪዎችን ድርሰት የመጻፍ ስሜት የሚያቀዘቅዙ፣ የሚጎዱ ወይም ድርሰት የመጻፍ ጥላቻ የሚፈጥሩ የድርሰት መምህራን ምጋቤ ምላሾች አሉ? ካሉ ምን ዓይነቶቹ ናቸው?» ለሚለው ጥያቄ እንደሚከተለው መልሰዋል።

- አዎን አንዳንዴ ያጋጥማሉ = 54(48.21%)

- አዎን ብዙ ጊዜ ያጋጥማሉ = 13(11.61%)
- አጋጥመውኝ አያውቅም = 43(38.39%)
- አሉ እነርሱም የሚከተሉት ናቸው = 2(1.78%)

ከተማሪዎች ምላሽ መገንዘብ እንደሚቻለው የተማሪዎችን የድርሰት መጻፍ ስሜት የሚያቀዘቅዙ፣ የሚጎዱ ወይም ድርሰት የመጻፍ ጥላቻን የሚፈጥሩ የድርሰት መምህራን ምጋቤ ምላሽ አሉ (62.60%)። መምህራን ለተማሪዎቻቸው በሚሰጡት ፅሁፋዊ አስተያየት ላይ ጥንቃቄ እንዲያደርጉ ማስፈለጉን ይጠቁማል። የጸሀፍት ስሜቶች ይሁነኝ ተብሎ ባልተሰነዘረና ባልተስተዋለ አስተያየት ሊጎዱ ይችላሉ። ሒደታዊ አደራረስ ለዚህ መፍትሄ ይሰጣል። አስተያየቶቹ የሚሰጡት በደረጃና በተለያዩ ረቂቆች ላይ በመሆኑ መምህሩ በምን ላይ አስተያየት መስጠት እንዳለበት ይገነዘባል። ለአስተያየት አሰጣጥ የሚረዳው ማረሚያ ዝርዝር (checklist) በቅድሚያ ሊያዘጋጅ ይችላል። በጥያቄ 16 የቀረበው መጠይቅ በጥናቱ ዓላማ ውስጥ ከተነሱት ጥያቄዎች መካከል አንዱ ነው።

ጥ.17 ፅሁፋዊ አስተያየት በመስጠት ረገድ የመምህሩን ሚና የምትረዱት እንዴት ነው?

- እንደ ፈራጅ ዳኛና መዛኝ ሰው - 18(16.07%)
- እንደ ስህተቶችንና ደካማ ጎን ፈላጊ ሰው - 22(19.64%)
- ገንቢና ሚዛናዊ አስተያየት እንደሚሰጥ አንባቢ - 72(64.28%)

ተማሪ ጸሃፍት የድርሰት መምህራቸውን የሚገነዘቡት ሚዛናዊ አስተያየት እንደሚሰጥ አንባቢ ነው (64.28%)። በሌላ በኩል መምህሩ የአሰልጣኝነት ሚና እንዳለው ይገነዘባሉ። ከዚህ ጋር ውሳኔ ሰጪ ሰው እንደሆነ ይረዳሉ። መምህሩ እነዚህን ሚናዎቹን አጣጥሞ ለመስራት ማቀድ አለበት። ምን ጊዜ የአሰልጣኝነት፣ ምን ጊዜ የተባባሪነት፣ ምን ጊዜ ሚዛናዊ አስተያየት ሰጪነት፣ ምን ጊዜ የዳኝነት ተግባሩን ማከናወን እንዳለበት ለይቶ ማወቅ አስፈላጊ ነው። ይህ ችግር በምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ ሂደት ውስጥ መፍትሄ ካላገኙ ችግሮች አንዱ ነው። ሒደታዊ አደራረስ የመምህሩን ሚናዎች በደረጃ ለመገንዘብ ያስችላል። ተማሪዎች የጽሀፊት መምህራቸውን እንደተባባሪያቸው ነው የሚመለከቱት። ለችግሮቻቸው መፍትሄ አስፈላጊ ሰው አድርገው ይረዱታል። መምህሩ ነጥብ የሚሰጠው በመጨረሻው ረቂቅ ላይ በመሆኑ በተከታታይ ረቂቆች ላይ ከመምህሩ ጋር አብረው በጋራ ይሰራሉ። ስህተቶችን የሚያስወግዱ ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሾች ከመጨረሻው ረቂቅ በፊት ይገኛሉ። መምህሩ እድገታቸውን አራማጅ ሰው ሆኖ ይታያቸዋል።

ጥ.18 ለምትጽፉት ድርሰት መምህራችሁ ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ መስጠታቸው ምን ጥቅም አለው? ተብለው ለተጠየቁት የሚከተሉትን ምላሾች ሰጥተዋል።

- ለወደፊት ለምንጽፈው ድርሰት ስህተቶችንን እንድናርም ይጠቅማል።
- ድርሰት የመጻፍ ስሜታችንን ያነሳሳል።
- የተለያዩ ድርሰቶችን እንድንጽፍ እና እንድናነብ ይረዳል።

- ያላወቅነውን እንድናውቅ ያደርጋል።
- ህዳግ ጠብቀን ድርሰት እንድንጽፍ ይጠቅማል።
- የፊደላትን ግድፈት ለማስወገድ።
- የአንቀጽ አደረጃጀት፣ የፊደል አጻጻፍ፣ የቃላት አገባብ፣ የሃሳብ ፍሰትና መሰል ከድርሰት አጻጻፍ ጋር የተያያዙ ስልቶችን አስተካክለን እንድንጽፍ ይረዳል።
- ለወደፊት ጥሩ ጸሃፊ እንድንሆን ይረዳል።
- በራስ መተማመናችን እንዲጎለብት ያደርገናል።
- ጠንካራ ጎናችንን እንድናውቅ ይረዳናል።

ከላይ በቀረበላቸው ጥያቄ ከሰጡት መልስ ለመረዳት እንደተቻለው ተማሪዎች ለሚጽፉት ድርሰት የሚሰጣቸው ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ለወደፊት ለሚጽፉት ድርሰት መሻሻል ሰፊ ጠቀሜታ እንዳለውና ለተነሳሽነታቸውም ከፍተኛ አስተዋጽኦ እንደሚያበረክት ያመለክታል።

በክፍል ሶስት የቀረቡት ጥያቄዎች ያተኮሩት በድርሰት መጻፍና ምጋቤ ምላሽ መስጠት ልምምድ ወቅት በተከናወኑ ጭብጦች ላይ በመሆኑ መጠይቁ የተሞላው በሙከራ ቡድን ተጠኝዎች ነው። በዚህ ክፍል በቀረቡ ጥያቄዎች መካከል ያለውን ዝምድና ተጣጣሚነት በአልፋ ቀመር ሲሰላ .9761 ሆኖ ተገኝቷል። ይህም ተጣጣሚነቱ 98% ያህል አስተማማኝ መሆኑን ያመለክታል።

ሠንጠረዥ 9 በጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ላይ የተመሰረተ ድርሰት መጻፍ

ልምምድ

ተ.ቁ	ጥያቄዎች	በጣም	እስማማለሁ	እስማማለሁ	ለመወሰን	አልስማማም	ጨርሶ	አልስማማም	ጠቅላላ ድምር
		ብዛት	ብዛት	ብዛት	ብዛት	ብዛት	ብዛት	ብዛት	
1	በድርሰት መጻፍ ልምምዳችን ወቅት መምህራችን ብዙ ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ይሰጡን ነበር።	47	8	-	2	-	57		
		%	82.45	14.03	-	3.5	-	100	
2	መምህራችን የሰጡን ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የድርሰት መጻፍ ችሎታችንን ለማዳበር አስችሎናል።	38	15	2	2	-	57		
		%	66.66	26.31	3.5	3.5	-	100	
3	መምህራችን የሰጡን ጽሁፋዊ	7	3	2	17	28	57		

	ምጋቤ ምላሽ ትክክለኛውን የጽሁፍ ችግራችንን የሚያመለክት አልነበረም፡፡	%	12.28	5.26	3.5	29.82	49.1 2	100
4	መምህራችን የሰጡን ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ትክክለኛውን የጽሁፍ ችግራችንን የሚጠቁም እንጂ መፍትሔ አመልካች አልነበረም፡፡		5	11	4	11	26	57
		%	8.77	19.29	7	19.29	46.6 1	100
5	መምህራችን ይሰጡን የነበረው ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሾች ሁሉ ግልጽና የምንረዳቸው ነበሩ፡፡		36	19		2	-	57
		%	63.15	33.33		3.5	-	100
6	መምህራችን ይሰጡን የነበረውን ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሾች በጥንቃቄ እናነባቸው ነበር፡፡		33	16	3	4	1	57
		%	57.89	28	5.26	7.01	1.75	100
7	መምህራችን ይሰጡን የነበረው ጽሁፋዊ አስተያየቶች እንጂ አድናቆትን የያዙ አልነበሩም፡፡		6	2	3	14	32	57
		%	10.52	3.5	5.26	24.56	56.1 4	100
8	በድርሰቶቻችን ላይ መምህራችን የሚሰጡት አድናቆት ድርሰት የመጻፍ ስሜታችንን ለማበረታታት ብዙ አስተዋጽኦ አለው፡፡		35	18	1	3	-	57
		%	61.4	31.57	1.75	5.26	-	100
9	መምህራችን አብዛኛውን ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ይሰጡን የነበረው በመጀመሪያውና በሁለተኛው ድርሰቶቻችን ላይ ነበር፡፡		34	12	2	6	3	57
		%	59.64	21.05	3.5	10.52	5.26	100
10	መምህራችን ከሚሰጡን ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሾች ውስጥ ያልገባንን ከመምህራችን ጋር እንወያይባቸው ነበር፡፡		36	15	1	1	4	57
		%	63.15	26.31	3.5	3.5	7.01	100
11	የተሰጠንን ጽሁፋዊ አስተያየት ድርሰቶቻችንን አሻሽለን መልሰን ለመጻፍ በመጠቀም የድርሰት ችሎታችንን አሳድጎልናል፡፡		44	10	1	2	-	57
		%	77.19	17.54	3.5	3.5	-	100
12	በተከታታይ በድርሰቶቻችን ላይ የሚሰጥ ምጋቤ ምላሽ የጽሁፍ ችግሮቻችንን ለማስወገድ ብዙ አስተዋጽኦ አድርጎልናል፡፡		45	11		-	1	57
		%	78.94	19.29		-	1.75	100

ምዕራፍ 5

ማጠቃለያና አስተያየት

5.1 ማጠቃለያ

የዚህ ጥናት ዋና ዋና ዋና የመምህራ ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የተማሪዎችን የድርሰት መጻፍ ችሎታ ያሳድጋል? የሚል ሲሆን በምዕራፍ አንድ እንደተገለጸው የሚከተሉት ንኡሳን ጥያቄዎችም ይገኙበታል፡፡

የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በተማሪዎቻቸው ድርሰቶች ላይ የሚሰጧቸው ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ትኩረት በምን ላይ ነው? የተማሪውን የድርሰት መጻፍ ችሎታ ለማዳበር የሚረዳው ምጋቤ ምላሽ የትኛው ነው? መምህራን በተማሪዎቻቸው ድርሰቶች ላይ የሚሰጧቸው ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሾች አዎንታዊና አሉታዊ ገጽታዎችና ውጤቶች አላቸውን? ተማሪዎች በመምህራን ለሚሰጧቸው ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሾች ይበልጥ ተግባራዊ ንቁ ምላሽ የሚሰጡት ለየትኞቹ ምጋቤ ምላሽ ነው?

ለእነዚህ ጥያቄዎች መልስ ለማግኘት ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ በመስጠት ድርሰት የማስጻፍ የሁለት ወራት ተግባራዊ ልምምድ ተካሂዷል፡፡ በተማሪዎች የተጻፉ ቅድመና ድህረ ልምምድ የድርሰት ፈተና ውጤቶችን በማረም፣ አማካይና ልይይታቸውን በማውጣት፣ የቲ-ሙከራ ስታትስቲካዊ ስሌት በማስላት መረጃ ተሰብስቧል፡፡ በዚህ የድርሰት መጻፍና ምጋቤ ምላሽ የመስጠት ልምምድ ወቅት ያጋጠሙ ጭብጦችና ለውጦች በአጥኝው ምልክታ ማስታወሻ በመመዝገብ የተገኘውም መረጃ ተተንትኗል፡፡ ከስድስት የሙከራ ቡድን አባላት ጋር ቃለ ምልልስ ተካሂዶ ጠቃሚ ጭብጦች ተገኝተዋል፡፡ በቱሉጋና ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ዉስጥ በጥናቱ የታቀፉ 112 የ9ኛ ክፍል ተጠኚዎች የጽሁፍ መጠይቅ እንዲሞሉ ተደርጎ የተገኘው ጭብጥ ለጥናቱ ማዳበሪያ ሆኗል፡፡

ሁሉም የጥናቱ መረጃዎች ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የተማሪዎቹ የድርሰት መጻፍ ችሎታ የሚያሳድግ መሆኑን አስረድተዋል፡፡ የተጠኚዎች የድኅረ ልምምድ ፈተና ውጤት እንደሚያመለክተው የሙከራ ቡድኑ 74.46%፣ ጥብቅ ቡድኑ ደግሞ 59.39% አማካይ አግኝተዋል፡፡ ልዩነቱ በቲ-ሙከራ ስሌት ሲሰላ 9.53 ሲሆን የቲ-ሰንጠረዥ ዋጋ 1.60 ሆኖ ተገኝቷል፡፡ የቲ-ሙከራ ስሌት ዋጋ ከቲ-ሰንጠረዥ ዋጋ በልጧል፡፡ ይህም ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ በተሰጠው በሙከራ ቡድኑና ባልተሰጠው በጥብቅ ቡድኑ መካከል ጉልህ ልዩነት መኖሩን የሚያመለክት ነው፡፡

በአጥኝው ምልክታ ማስታወሻ በሰንጠረዥ 5 እና 6 እንደተገለጸው ሂደታዊ ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የተሰጣቸው የድርሰት መጻፍ ልምምዶች ውስጥ የይዘትም ሆነ የአጻጻፍ ስልት ስህተቶች እየቀነሱ ሂደዋል፡፡ በሰንጠረዥ 5 እንደተመለከተው በመጀመሪያው ረቂቅ የተከሰተው የይዘት ስህተት 72.73% ሲሆን በሶስተኛው ረቂቅ ወደ 29.16% ወርዷል፡፡ ይህ መሻሻል ተማሪዎቹ ለይዘታዊ ምጋቤ ምላሽ ይበልጥ ትኩረት እንደሚሰጡ

ያመለክታል። በሶስተኛው ረቂቅ ሁሉም ስህተቶች ከ60% በላይ ቀንሰዋል። በልምምዱ ወቅት በተሰጡ አራቱም ድርሰቶች በሶስተኛ ረቂቅ ላይ የታዩ ስህተቶችና ለውጦች ንጽጽር አኃዛዊ መግለጫ (ሰንጠረዥ 6) እንደተመለከተው በአንደኛው ድርሰት ሶስተኛው ረቂቅ በስምንት ዘርፎች 49 ስህተቶች ሲፈጸሙ፣ በሁለተኛው ድርሰት ሶስተኛ ረቂቅ ላይ ወደ 36 (73.47%)፣ በሶስተኛው ደግሞ ወደ 27 (55.1%)፣ በአራተኛው ደግሞ ወደ 4 (8.16%) ወርዷል። የአጥኚው ምልክታ ማስታወሻ እንደሚያመለክተው ለስህተቶቹ መቀነስ ዋናው ምክንያት ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ በሂደታዊ አደራረስ ላይ በመስጠት በየደረጃው ችግሮቹን መቅረፍ በመቻሉ ነው። ይህ ውጤትም ሂደታዊ አደራረስ ጠቃሚ መሆኑን ያመለክታል። የአጥኚው ምልክታ ማስታወሻ የሚያስገነዝበው ሌላው ጉዳይ የተማሪዎች የድርሰት መጻፍ ችሎታ ያልተሟጠጠ መሆኑን ነው (አባሪ 10 ተመልክቷል)። ጥቂት እገዛ ከተደረገላቸው የተዋጣ ድርሰት መጻፍ የሚችሉ ተማሪዎች እንዳሉ አመልክቷል።

በቃለ ምልልሱ ከተገኙ ጭብጦች ውስጥ ዋነኛው ጽሁፋዊ አስተያየት የተሰጠበት የድርሰት መጻፍ ልምምዱ በድርሰት ችሎታቸው ላይ ለውጥ ስለማምጣቱ የዚህ አይነት ልምምድ ችሎታቸውን ለማገዝ ምን ፋይዳ እንዳለው በሚመለከት ለቀረበላቸው ጥያቄ ስድስቱም ተጠያቂዎች (100%) አዎንታዊ ምላሽ ሰጥተዋል፤ መልሶቻቸውንም «እጅግ በጣም ከፍተኛ፣ ከፍተኛ፣ በሚገባ» በሚሉ መግለጫዎች አስደግፈዋል። ይህም በምዕራፉ ዓላማ፣ ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የተማሪዎችን የድርሰት መጻፍ ችሎታ ያሻሽላል? ለሚለው ጥያቄ አጥጋቢ መልስ ይሰጣል። በተጨማሪም ስድስቱም ተጠያቂዎች የተሰጧቸውን ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሾች በሚገባ እንዳንበቡ፣ በድርሰቶቻቸው ላይ የፈጸሟቸውን ስህተቶቻቸውን ለማወቅ፣ ለማረምና ለመልሶ መጻፍ እንደተገለገሉባቸው አመልክተዋል።

በጥያቄ 2 ለቀረበላቸው ጥያቄ የተሰጠን አስተያየት ድርሰቶቻችንን አሻሽለን መልሰን ለመጻፍ በመጠቀም ችሎታችንን አሳድጎልናል ሲሉ (66.66%) የሙከራ ቡድኑ አባላት መልሰዋል። በተማሪዎች መጠይቅ (ጥያቄ 6) እንደተመለከተው ሁሉ ተማሪዎች መምህራን የሚሰጡት ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ በጥንቃቄ እንደሚያነቡ ሁሉም ተጠያቂዎች አመልክተዋል። የተማሪዎችን ድርሰት የመጻፍ ችሎታ ይበልጥ ለማሳደግ የሚረዳው ምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ የትኛው ነው ሲል ለቀረበላቸው (ጥያቄ 10) የመምህሩ ጽሁፋዊ አስተያየት እንደሆነ (56%) ተማሪዎች በጽሁፍ መጠይቃቸው ጠቁመዋል።

«ተማሪዎች መምህራን ለሚሰጧቸው ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሾች ይበልጥ ተግባራዊ ንቁ ምላሽ የሚሰጡት ለየትኛው ነው?» (ጥያቄ 11) ለይዘት ነክ ችግሮቻቸው ለሚሰጡት አስተያየቶች መሆኑን (58.57%) ገልጸዋል። የተማሪዎችን የድርሰት መጻፍ ስሜት የሚያነሳሱ የመምህራን ፅሁፋዊ አስተያየቶች ስለመኖራቸው ለቀረበላቸው ጥያቄ (15) የዚህ አይነት አስተያየቶች እንዳሉ (58.93%) ጠቁመዋል። በሌላ በኩል የተማሪዎችን የድርሰት መጻፍ ስሜት የሚያቀዘቅዙ የሚጎዱ ወይም የድርሰት መጻፍ ጥላቻን የሚፈጥሩ ምጋቤ ምላሾች ስለመኖራቸው ጥያቄ (16) ለቀረበላቸው ጥያቄ 48.21% የዚህ አይነት ምጋቤ ምላሾች አንዳንዴ እንደሚያጋጥማቸው ገልጸዋል። እነዚህም ብዙ ትችት ባነድ ጊዜ

መስጠት፣ ደካማ ጎንን ብቻ መዘርዘር፣ ለልዩ ችሎታ አድናቆት ያለመስጠት የመሳሰሉት እንደሆኑ አስገንዝበዋል። ይህም በጥናቱ ዓላማ ለተነሳው «መምህራን በተማሪዎቻቸው ድርሰቶች ለሚሰጧቸው ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሾች አዎንታዊና አሉታዊ ገጽታዎችና ውጤቶች አሏቸው?» ለሚለው ጥያቄ ምላሽ ይሆናል።

5.2 አስተያየት

የጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ ሂደታዊ መሆኑ አስፈላጊ ነው። የጸሐፊትንና የጽሁፊት ችግሮች በደረጃ ለማየትና ለመፍታት የሚያስችል አይነተኛ መንገድ ነው። ከድርሰቱ መሰረት ከሆነው ከይዘት በመጀመር ወደ የይዘት መግለጫዎች፣ የአገላለጽ ስልቶችና አደረጃጀት በመሸጋገር ዐብይ የትኩረት ዘርፎችን በደረጃ መመልከትና ማመልከት ያስችላል። ሁሉንም ችግሮች ባንድ ጊዜ በመጠቀም የተጨናነቀ፣ የተደራረተ፣ የተጣረሰ አስተያየት ከመስጠት ያድናል። ጸሐፊው ተስፋ እንዳይቆርጥ፣ ችግሮች መኖራቸው ተፈጥሮአዊና ጤናማ የትምህርት መንገድ መሆኑን እንዲረዳ ያስችለዋል። ጽሁፋዊ አስተያየቶቹ ድርሰቱን ለመከለስና መልሶ ለመጻፍ የሚያስችሉና በዚህ ሂደት ድክመቶቹን መወጣቱን፣ ጥንካሬዎቹን መጠበቁን ለመረዳት የሚያበቁት ይሆኑ ዘንድ ይጠበቃል። በተጨማሪም ሂደታዊነቱ በአንድ ድርሰት ላይ የሚበቃ ሳይሆን፣ እየዳበረ የሚሄድና ቀጣይነት ያለው ቢሆን መልካም ነው።

አዎንታዊ ጽሁፋዊ አስተያየቶችን መስጠት አስፈላጊ የጽሁፊት ትምህርት ማሳደግ አካል ተደርጎ መጤኑ አስፈላጊ ነው። ለተማሪ ጸሃፍት አዎንታዊ አስተያየቶች እጅግ በጣም ጠቃሚ መሆናቸውን ይህ ጥናት አመልክቷል። አዎንታዊ አስተያየቶች የተማሪ ፀሃፍትን ችሎታዎች ፈልፍለው ለማሳየት የሚያስችሉ ከመሆናቸውም በላይ ጸሃፍትን ለቀጣዩ የጽሁፊት ስራዎች የሚቀሰቅሱ፣ አዲስ ተስፋን የሚሰጡ፣ ተስፋ መቁረጥን የሚያስወግዱ ናቸው። ጸሀፍት በራሳቸው ስራ መተማመንን እንዲፈጥሩ ሊረዳቸው ይችላል። በመሆኑም በተማሪዎች ድርሰት ላይ አዎንታዊ ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሾች በብዛት ቢሰጡ ጥሩ ነው።

ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ በመስጠት ረገድ እንደ « እጅግ በጣም ጥሩ፣ በጣም ጥሩ፣ አስደሳች ነው፣ አይከፋም፣ አይረባም...» የመሳሰሉ ጅምላ፣ ጠቅላላና ደብዛዛ አስተያየቶች ብቻ መስጠትን ማስወገድ አዎንታዊም ሆነ አሉታዊ አስተያየቶች የተሰጠባቸውን ነገሮች ለይቶ በማመልከት ምን በጣም ጥሩ፣ ለምን በጣም ጥሩ፣ እንዴት በጣም ጥሩ ወዘተ እንደሆነ የሚጠቁም ምክንያትና ውጤት ተዛምዶ ዓይነት አገላለፅ መጠቀም አስፈላጊና ውጤታማ ነው። ፀሀፊው ድክመቱን ወይም ጥንካሬውን ለይቶ ለማጤንና ከዚያም ትምህርት ለማግኘት ያስችለዋል። ምን መሻሻልና እንዴት መሻሻል እንደሚገባው ያውቅ ዘንድ ይረዳዋል።

የሚሰጠው ምጋቤ ምላሽ ጥልቀት ደረጃ የጸሀፊዎችን የድርሰት መጻፍ ችሎታና ዕድገት ደረጃ ያመሳክረ ሊሆን ያስፈልጋል። ከጀማሪ ጸሃፍት በላይ የድርሰት ዕውቀትን የሚሹ ስነ-ጽሁፋዊ ጥበባት መጠበቅ ከንቱ ተስፋ ነው። የድርሰት ስራ የሚስብ ተግባር መሆኑን መረዳትና መጀመሪያ በመሰረታዊ የጽሁፊት ባህሪያት ላይ ማተኮር፣ ደረጃ በደረጃ የክሂል

ለውጥ ማስገኘትን ማሳደግ አስፈላጊ ነው። የሚሰጡት ጽሁፋዊ አስተያየቶች የጸሃፊውን የመድረስ ስሜት እንዳይነዱና መጥፎ አሻራም ትተው እንዳያልፉ ጥንቃቄ ማድረግ ያሻል። በደራሲውና በድርሰቱ መካከል ያለውን ግንኙነት ጤናማ ለማድረግ የሚረዱ መሆናቸውን ማስተዋል ጠቃሚ ነው። ተገቢ ያልሆኑ ትችቶችንና ምላሾችን ማስወገድ ያስፈልጋል።

ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ በመስጠት ረገድ ሌኪ እንደጠቆሙት ሁሉ የመምህሩ ስብዕና በሐያሲነትና በዳኝነት ውስጥ የሚመላለስ ባህሪ ቢኖረው ጥሩ ነው። ተማሪ ፀሀፍት የጻፉት ነገር ሲነበብላቸው ያስደስታቸዋል። በዚህ የተነሳ የመምህሩ አንዱ ተግባር የጥሩ አንባቢነት፣ የአሰልጣኝነት ሚና መያዝ ነው። ጽሁፋዊ አስተያየቶች ሁሉ ከድርሰቱ ንባብ የመነጨ መሆናቸውንና የአሰልጣኝነት መንፈስ ማንፀባረቃቸውን ማረጋገጥ መልካም ነው። በሌላ በኩል መምህሩ ውሳኔ ሰጪም ነው። ተቀባይነት ባላቸውና በሌላቸው፣ ጉዳዮች ላይ ይበይናል፣ ያመዛዝናል፣ ማርክ ይሰጣል። ስለሆነም መምህሩ በአንድ በኩል የአሰልጣኝነት ተግባሩን ሲወጣ በሌላ በኩል የዳኝነት ተግባሩን ያከናውናል።

የመምህሩ ምጋቤ ምላሽ በምንም ሊተካ የማይችል ነው። መምህሩ በሙያው የሰለጠነ ከሆነ ምን ጊዜ ምጋቤ ምላሽ መስጠት እንደሚገባ፣ እንዴት መስጠት እንደሚገባና ምን መስጠት እንደሚገባ ጠንቅቆ ያውቃል። በትምህርት ማስተማር ሂደት ውስጥ መምህራን የማይተኩ የሚሆኑበት ምክንያት ለዚህ ነው። በሌላ በኩል የምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ ስልቶች ሁሉ ከመምህሩ ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ጋር የተጣጣሙ መሆን ይኖርባቸዋል። የመምህሩ ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ቀላልና ብዙ ወጪ የማያስከትልና አስተማማኝ የምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ ስልት ነው። ቋሚ መመሪያዎችንና መፍትሔዎች በቃል ቢሰጡ ይረሳሉ። በማስታወሻነት በጽሁፍ የሰፈሩ ከሆነ ተማሪው መላልሶ ሊያነባቸው ይችላል።

የድርሰት ትምህርትና የምጋቤ ምላሽ መስጠት ክንውን ተዳክሟል። መምህራን በመማሪያ መጻሕፍቱ መልመጃዎች ውስጥ ያሉትን ጽህፈት ነክ ጥያቄዎች የሚያሰሩት አልፎ አልፎ ወይም ጥቂቱን (54.46%) መሆኑንና ድርሰትም የሚያጽፉት አልፎ አልፎ (80.46%) እንደሆነ በጽሁፍ መጠይቁ በተነሱት ጥያቄዎች መልሰዋል። በተጨማሪም በተጻፉት ጽሁፎች ላይ አስተያየት እንዲሰጥባቸው የሚያደርጉ ቢሆን በአብዛኛው ጸሀፊዎቹን በክፍል ውስጥ በማስነበብ አጠቃላይ አስተያየት በመስጠት ላይ የተወሰነ ነው (39.28%)። ይህ አሰራር ምን ያህል ተማሪዎችን ለማስተናገድ ይረዳል? የትኞቹን የጸሃፍት ችግሮች ይፈታል? የተማሪ ጸሃፍት ችግሮች ወጥነት የላቸውም። ከቋንቋ፣ ከባህል፣ ከመማር ዳራዎች የሚመጡ ጽሁፎችን በክፍል ውስጥ በማስነበብ ለአጠቃላይ ተማሪ የሚሰጠው ምጋቤ ምላሽ መሰረታዊ የጽህፈት ችግሮችን ለማስወገድ ብቃት የለውም። ተማሪዎች የጻፉት ካልተነበባቸውና ካልታረመላቸው ድርሰት ለመጻፍ አይነሳሱም። የመምህራን ምጋቤ ምላሽ ካላገኙ አይከልሱም። በመሆኑም መምህራን ለነዚህ ጉዳዮች ሰፊ ትኩረት ቢሰጡ መልካም ነው።

በመጨረሻም ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ በየጊዜው በድርሰት መስክ በሚካሄዱ ምርምሮች ቢታነጽ ጥሩ ነው። በማስተማር ተግባር በክፍል ውስጥ በሚያጋጥሙ ልዩ ሁኔታዎች ላይ ጥናት ለማድረግ በር ከፋች ነው። በክፍል ውስጥና በክፍል ደረጃዎች ባለ የጽሁፈት ችግሮች ላይ በጥናት በተመሰረቱ ጭብጦች መደገፍ ይኖርበታል። የጥናቱም ጉዳይ ከሁሉ ይልቅ አበክሮ የሚጠራው የቋንቋ መምህራንን ነው። በመሆኑም መምህራን ተግባራዊ ምርምሮችን እያካሄዱ ለተማሪዎች የሚጠቅሙ ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሾችን ቢተገብሩ መልካም ነው።

ዋቢ መጻሕፍት

ሰለሞን ተሰማ፡፡ (1987)፡፡ “የብጩ እርማት ተግባራዊነትና ዉጤታማነት፡፡” ድህረ ምረቃ

ትምህርት ቤት፣ አዲስአበባ ዩኒቨርሲቲ (ያልታተመ)፡፡

ነጋሳ እጅታ፡፡ (1962)፡፡ “በሁለተኛ ደረጃ መልቀቂያ የአማርኛ ፊተና ላይ በተማሪዎች

ድርሰት ዉስጥ የሚታዩ የስህተት አይነቶች፡፡” ድህረ ምረቃ ትምህርት ቤት፣

አዲስአበባ ዩኒቨርሲቲ (ያልታተመ)፡፡

አስካል ማናዮ፡፡ (2001)፡፡ “ተማሪዎች ለሚፅፏቸው ድርሰቶች በመምህራን የሚሰጡ

ምላሾች የተማሪዎችን ድርሰት የመፃፍ ችሎታ በማሻሻል ረገድ ያላቸው ተጽዕኖ፡፡”

ድህረ ምረቃ ትምህርት ቤት፣ አዲስአበባ ዩኒቨርሲቲ (ያልታተመ)፡፡

እታለማሁ ታዩ፡፡ (2006)፡፡ “የ9ኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በተማሪዎቻቸው

የጽሁፍ መለማመጃ ላይ የሚሰጡት ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ፍተሻ፡፡” ድህረ

ምረቃ ትምህርት ቤት፣ አዲስአበባ ዩኒቨርሲቲ (ያልታተመ)፡፡

Anglo, T.A. and Cross, P.k. (1993). *Classroom Assesement Technique: A*

Handbook for College Teachers. Sanfrancisco: bass L.t.d.

Arends, R.J. (1997). *Class room Instruction and Management* .New York: the Mc

Graw — Hill Companies, Inc.

Atkins, J and et al. (1996). *Skills Development Methodology II*. Addis Ababa.

Addis Ababa University Press.

Brookhart, S.M. (2008). *How to Give Effective Feedback to Your Students*.

U.S.A. ASCD Publication.

Brown, D. (1991). *By Principle; An Introductive Approach to Language*

Pedagogy. Prints Hall Regents, Englewood, Klifts, New Jersy.

Byren, D. (1998). *Teaching English Writing*. London: longman.

- Cole, P.G and Lorna K.S.C. (1994). *Teaching Principles and Practice*. Sydney Printce Hall of Australia Private Ltd.
- Colle, P.G. and Chan, L.K. (1994). *Teaching Principles and Practice*. Australia: McPherson's Printing group.
- Cruickshank, D. (1999). *The Act of Teaching*. Boston: McGraw Companies, Inc.
- Edge, J. (1990). *Mistakes and Correction*. London: Longman.
- Fathman, A. and Whalley, E. (1990). *Teacher Response to Student Writing: Focus on Forum Versus Content*. Oxforde: Oxford University Press.
- Ferris, D. (1995). "Students Reactions to Teacher Response in Multiple Draft Composition Classroom." *TESOL Quarteriy* 2(9). 33-53.
- Gipps, C., Callum, B. and Hargreaves, E. (2004). *What Makes a Good Primary School Teacher: Expected Classroom Strategies*. USA: Library Congress Cataloging in Publication Date.
- Harmer, J. (1991). *The Practice of English language Teaching*. London: Longman.
- Heaton, J. B. (1988). *Writing English Language Tests*. N.Y.,Longman Inc.
- Hyland, K. (1990). "*Providing Productive Feed back*." *ELT Jornal*.vol .44.No, 4
- Jacobas, H. and et al. (1981). *Testing ESL Composition: A practical Approach*. Rowler: Massachusetts. New Buny House Publishers.
- Keh, C.L. (1990). "Feedback InThe Writing Process, A Model and Method for Implimentation." *ELT Jornal*, 44(4), 294-304.
- Kroll, B. (ED). (1994). *Second Language Writing*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Kroma, S. (1988). "Action Reaserch in Teaching Composition." *Forum*26/42

- Laland, J. (1982). "Reducing Composition Errors: An Experiment." *Modern language journal*, 66(2), 140-49.
- Leki, I. (1990). "Coaching From The Margin: Issues in Written Response. In B. Kroll (Ed) *Second language writing: Research In Sight for the Classroom*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Lindmann, E. (1995). *A Rhetoric for Writing Teachers*. Oxford: oxford University Press.
- Moxely, J. (1989). "Responding To Student Writing: Goals, Method and Alternatives." *Freshman English news*, 17(2), 3-11.
- Nunan, D. (1986). *Designing Tasks for the Communicative Classroom*. Cambridge: Cambridge university press.
- Pincas, A. (1982). *Teaching English Writing*. London: Macmillan Publisher.
- Raimes, A. (1983). *Techniques in Teaching Writing*. Oxford: University Press.
- Richards, J.C. and Lockhart, H. (1996). *Reflective Teaching in Second Language Classroom*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Rowntree, D. (200). *Exploring Open Distance Learning*. London: Biddles Ltd.
- Walvoord, B.C Fessler (1986). (2nd ed.) *Helping Students Write Well: A guide to Teacher in All Disciplines*. The Modern Language Association of America, New York. U.S.A.
- Wajnery, B. (1992). *Class Room Observation Tasks*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Widdowson, H.G. (1978). *Teaching Language as Communication*. Oxford: Oxford University Press.
- Zamel, V. (1985). "Responding to Student Writer." *TESOL Quarterly*, 697 - 715

አባሪዎች

አባሪ 1

የድርሰት ማረጋገጫ መስፈርት

1	ይዘት	
	30-27 ከእጅግ በጣም ጥሩ - በጣም ጥሩ	ስለ ርዕሱ የተሟላ ዕውቀት ያዘል፤ በደንብ የተብራራ፤...
	26-22 ከጥሩ - አማካይ	ስለ ርዕሱ መካከለኛ ዕውቀት ያዘል፤ በበቂ ሁኔታ የተብራራ፤...
	21-17 ከደህና - ደካማ	ስለ ርዕሱ ዉስን ዕውቀት ያዘል፤ ጥቂት ፍሬ ነገር ብቻ ያለበት፤ ወዘተ
	16-13 በጣም ደካማ	ስለ ርዕሱ ምንም ዕውቀት ያላዘል፤ በደንብ የልተብራራ፤...
2	አደረጃጀት	
	20-18 ከእጅግ በጣም ጥሩ - በጣም ጥሩ	ርቱዕ የሆነ አገላለጽ የሚታይበት፤ ሃሳቦቹ በግልጽ የቀረቡበት፤...
	17-14 ከጥሩ - አማካይ	በደንብ ያልተደራጀና እንደነገሩ የቀረቡ፤ ይህም ሆኖ ግን ዋናዉ ሃሳብ ተለይቶ የሚታወቅበት፤...
	13-10 ከደህና - ደካማ	ርቱዕነት የማይታይበት፤ ሐሳቦች የተምታቱበት፤...
	9-7 በጣም ደካማ	ምንም መልክት የማያሰተላልፍ፤ ምንም ዓይነት የሃሳብ አደረጃጀት የማይታይበት፤...
3	ቃላት	
	20-18 ከእጅግ በጣም ጥሩ - በጣም ጥሩ	በሳል የሆነ፤ የተዋጣለት የቃላት ምርጫና አጠቃቀም የሚታይበት፤...
	17-14 ከጥሩ - አማካይ	በበቂ ደረጃ የቀረቡ፤ አልፎ አልፎ የቃላት፤ የአባባሎች ቅርጽ መረጃና አጠቃቀሙ ስህተት የማይታይበት፤...
	13-10 ከደህና - ደካማ	በዉስን ደረጃ የቀረቡ፤ አልፎ አልፎ የቃላት፤ የአባባሎች ቅርጽ መረጃና አጠቃቀሙ ስህተት የሚታይበት፤...
	9-7 በጣም ደካማ	የቃላት/የአባባሎች አጠቃቀም ዕውቀቱ በጣም አነስተኛ የሆነ፤
4	የቋንቋ አጠቃቀም	
	20-18 ከእጅግ በጣም ጥሩ - በጣም ጥሩ	ረቀቅ ያለ የቋንቋ አጠቃቀም በተዋጣለት ሁኔታ የቀረበበት፤...
	17-14 ከጥሩ - አማካይ	የቋንቋ አጠቃቀሙ ተራ ሆኖ መልክቱ ግን በደንብ የሚተላለፍበት፤...
	13-10 ከደህና - ደካማ	ረቀቅ ባለም ሆነ በተራ የቋንቋ አጠቃቀም ረገድ የኅላችግር የሚታይበት፤...
	9-7 በጣም ደካማ	የአረፍተ ነገር አመሰራረት፤ የሐረጎችን አወቃቀር ያለየ...
5	የአጻጻፍ ስልት(ሜካኒክስ)	

20-18 ከእጅግ በጣም ጥሩ - በጣም ጥሩ	የስርአተ ነጥብና የሆሂያት አጣጣል ብቃት ከፍተኛ የሆነ፤ ...
17-14 ከጥሩ - አማካይ	እልፎ እልፎ የስርአተ ነጥብና የሆሂያት ችግር የሚታይበት፤...
13-10 ከደህና - ደካማ	ተደጋጋሚ የሆነ የስርአተ ነጥብና የሆሂያት አጣጣል ችግር የሚታይበት፤...
9-7 በጣም ደካማ	የስርአተ ነጥብ፤ የሆሂያት አጣጣልና የአንቀጽ አከፋፈል ችግር ጎልቶ የሚታይበት፤...
ምንጭ:- ሒተን፣1988፣146 በተዛማጅ ትርጉም የተተረጎመ	

አባሪ 2

በቱሊጋና 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤት በ2010 ዓ.ም ለ9D ክፍል ተማሪዎች የተሰጠ የቅድመ ድርሰት መጻፍ ልምምድ ፈተና ወጪት

ጥሪ የሰም ቁጥር	የ1ኛ አራ.ሚ. ወጪት	የ2ኛ አራ.ሚ. ወጪት	የ3ኛ አራ.ሚ. ወጪት	ድምር ΣX_i	ማካከላዊ \bar{X}_i	የማካከላዊ ስኩዌር
1	55	75	59	189	63	3969
2	75	50	68	193	64.33	4138.77
3	65	92	70	227	75.67	5725.44
4	57	75	54	186	62	3844
5	60	65	72	197	65.67	4312.11
6	59	73	54	186	62	3844
7	52	63	60	175	58.33	3402.77
8	62	77	56	195	65	4225
9	57	64	44	165	55	3025
10	50	71	56	177	59	3481
11	50	73	65	188	62.67	3927.11
12	46	71	54	171	57	3249
14	50	45	52	147	49	2401
15	43	60	56	159	53	2809
16	40	43	46	129	43	1849
17	65	87	84	236	78.67	6188.45
18	37	49	46	132	44	1936
19	42	68	64	174	58	3364
20	35	54	58	158	52.67	2773.78
21	47	74	56	177	59	3481
22	42	67	65	174	58	3364
23	45	69	71	185	61.67	3802.78
24	61	55	56	172	57.33	3287.11
25	55	70	53	178	59.33	3520.44
26	41	56	56	153	51	2601
27	46	78	83	207	69	4761
28	44	59	44	147	49	2401
29	45	76	66	183	61	3721
30	51	37	35	123	41	1681
31	50	51	39	140	46.67	2177.78
32	41	52	60	153	51	2601
33	30	68	67	165	55	3025

34	54	78	63	195	65	4225
36	50	59	83	192	64	4096
37	41	45	52	138	46	2116
38	45	70	92	207	69	4761
39	55	74	81	210	70	4900
40	65	84	91	240	80	6400
41	70	60	56	186	62	3844
44	46	34	34	114	38	1444
45	41	48	70	159	53	2809
47	45	61	66	172	57.33	3287.11
48	50	62	92	204	68	4624
50	45	62	62	169	56.33	3137.44
51	40	55	60	155	51.67	2669.45
53	46	48	44	138	46	2116
54	41	58	60	159	53	2809
55	47	52	57	156	52	2704
57	46	53	57	156	52	2704
59	48	49	68	165	55	3025
60	50	55	60	165	55	3025
61	25	43	52	120	40	1600
62	45	53	55	153	51	2601
63	45	67	66	178	59.33	3520.44
64	38	61	54	153	51	2601
65	62	62	71	195	65	4225
66	30	62	62	154	51.33	2635.11
67	47	37	48	132	44	1936
£	2815	3566	3575	9906	3302	191838.11
SD	9.76	12.63	12.97		9.13	
SD ²	95.18	154.65	168.31		83.37	
\bar{X}_i	48.53	61.48	60.77	56.93	56.93	

£ = አጠቃላይ ድምር

SD = ልዩይት

SD² = የልዩይት ዳግም ብዛት

\bar{X}_i = አማካይ

አባሪ 2

በቱሊጋና 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤት በ2010 ዓ.ም ለ9A ክፍል ተማሪዎች የተሰጠ የቅድመ ድርሰት መጻፍ ልምምድ ፈተና ውጤት

ጥሪ	የ1ኛ ደረጃ ውጤት	የ2ኛ ደረጃ ውጤት	የ3ኛ ደረጃ ውጤት	ድምር ΣX_i	ማካኛ \bar{X}_i	የማኛ ስኩዌር
1	40	45	48	133	44.33	1965.44
2	66	76	89	231	77	5929
3	50	59	64	173	57.67	3325.44
4	36	54	40	130	43.33	1877.77
5	60	64	64	188	62.67	3927.12
6	55	72	73	200	66.67	4444.45
7	30	67	44	141	47	2209
8	48	61	73	182	60.67	3680.45
9	40	70	85	195	65	4225
10	45	85	90	220	73.33	5377.77
11	40	69	47	156	52	2704
14	40	56	56	153	51	2601
15	50	84	89	223	74.33	5525.44
17	55	82	64	201	67	4489
19	46	83	91	220	73.33	5377.77
20	15	64	67	146	48.67	2368.45
21	46	83	69	198	66	4356
22	25	65	42	132	44	1936
23	38	63	82	183	61	3721
24	38	68	71	177	59	3481
26	45	66	64	175	58.33	3402.77
27	35	61	69	165	55	3025
28	60	82	90	232	77.33	5980.44
29	55	80	63	198	66	4356
30	45	55	48	181	60.33	3640.11
31	40	63	54	157	52.33	2738.77
33	60	89	73	122	74	5476
34	55	91	50	196	65.33	4268.44
35	50	69	56	175	58.33	3402.77
37	45	74	49	168	56	3136

38	45	56	55	156	52	2704
39	36	46	44	126	42	1764
40	55	75	38	168	56	3136
41	45	57	52	154	51.33	2635.11
42	45	62	44	151	50.33	2533.44
44	55	62	49	166	55.33	3061.77
45	35	60	41	136	45.33	2055.11
46	55	79	43	177	59	3481
48	56	67	55	178	59.33	3520.44
49	45	55	51	151	50.33	2533.44
50	25	66	57	148	49.33	2433.77
51	50	64	53	167	55.67	3098.78
53	45	56	53	154	51.33	2635.11
54	35	43	45	123	41	1681
55	40	61	56	157	52.33	2738.77
56	45	52	50	147	49	2401
58	15	66	46	127	42.33	1792.11
59	45	50	43	138	46	2116
60	38	66	59	163	54.33	2952.11
61	65	77	70	212	70.67	4993.78
62	38	65	65	169	56	3136
63	55	87	74	216	72	5184
64	45	79	65	189	63	3969
65	50	70	83	203	67.67	4578.78
66	45	78	78	201	67	4489
67	55	76	57	188	62.67	3927.11
68	40	68	52	160	53.33	2844.09
70	55	71	56	162	54	2916
£	2591	3947	3499	10037	3345.67	188996.36
SD	10.53	11.45	14.29		9.52	
SD ²	110.98	131.32	204.46		90.77	
\bar{X}_1	44.67	68.05	60.33	57.68	57.68	

£ = አጠቃላይ ድምር

SD = ልዩደት

SD² = የልዩደት ዳግም ብዛት

\bar{X}_2 = አማካይ

አባሪ 3

በቱሊጋና 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤት በ2010 ዓ.ም ለ9D ክፍል ተማሪዎች የተሰጠ የድህረ ድርሰት መጻፍ ልምምድ ፈተና ወጪት

ጥሪ የሰም ቁጥር	የ1ኛ ደረጃ ወጪት	የ2ኛ ደረጃ ወጪት	የ3ኛ ደረጃ ወጪት	ድምር ΣX_i	ማካኛ \bar{X}_i	የማካኛ ስኩዌር
1	75	80	73	228	76	5776
2	65	77	82	224	74.67	5575.12
3	85	84	83	252	84	7056
4	75	87	82	244	81.33	6615.11
5	71	79	75	225	75	5625
6	91	97	90	278	92.67	8587.12
7	75	87	82	244	81.33	6615.11
8	10	83	77	230	76.67	5877.78
9	65	69	57	191	63.67	4053.45
10	70	80	84	234	78	6084
11	75	87	82	244	81.33	6615.11
12	80	82	96	248	82.67	6833.78
14	70	65	70	205	68.33	4669.44
15	75	77	81	233	77.67	6032.12
16	60	71	65	196	65.33	4268.44
17	75	91	86	252	84	7056
18	66	67	71	204	68	4624
19	80	81	80	241	80.33	6453.44
20	75	69	69	213	71	5041
21	65	77	82	224	74.67	5575.11
22	75	83	77	235	78.33	6136.11
23	65	77	82	224	74.67	5575.12
24	65	90	79	234	78	6084
25	65	77	75	217	72.33	5232.11
26	60	66	42	168	56.1	3136
27	80	82	86	248	82.67	6833.78
28	70	75	70	215	71.67	5136.12
29	60	69	40	169	56.33	3173.44
30	91	92	90	273	91	8281
31	61	71	74	206	68.67	4715.12
32	58	69	71	198	66	4356
33	65	66	57	188	62.67	3927.11

34	60	87	66	213	71	5041
36	65	77	75	217	72.33	5232.11
37	65	90	79	234	78	6084
38	65	90	79	234	78	6084
39	68	88	85	241	80.33	6453.44
40	68	88	85	241	80.33	6453.44
41	78	78	75	231	77	5929
44	65	52	76	193	64.33	4138.72
45	80	81	80	241	80.33	6453.44
47	69	78	73	220	73.33	5377.77
48	91	92	89	272	90.67	8220.45
50	60	88	75	223	74.33	5525.44
51	73	81	73	227	75.67	5725.45
53	60	65	70	195	65	4225
54	65	71	76	212	70.67	4993.78
55	70	66	70	206	68.67	4715.12
57	65	66	78	209	69.67	4853.34
59	67	66	72	205	68.33	4669.44
60	85	84	83	252	84	7056
61	57	59	55	171	57	3249
62	80	82	86	248	82.67	6833.78
63	75	77	81	233	77.67	6032.12
64	58	75	40	173	57.67	3325.45
65	70	86	75	231	77	5929
67	70	86	71	227	75.67	5725.45
68	60	87	75	222	74	5476
£	4067	4547	4342	12956	4818.67	325418.02
SD	8.52	9.45	11.32		7.76	
SD ²	72.69	89.4	128.25		60.22	
\bar{X}_1	70.12	78.39	74.86	74.46	74.46	

£ = አጠቃላይ ድምር

SD = ልዩይት

SD² = የልዩይት ዳግም ብዜት

\bar{X}_2 = አማካይ

አባሪ 3

በቱሊጋና 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤት በ2010 ዓ.ም ለ9A ክፍል ተማሪዎች የተሰጠ የድህረ ድርሰት መጻፍ ልምምድ ፈተና ወጪት

ጥሪ የሰም ቁጥር	የ1ኛ አራ.ሚ. ወጪት	የ2ኛ አራ.ሚ. ወጪት	የ3ኛ አራ.ሚ. ወጪት	ድምር ΣX_i	ማካኛ \bar{X}_i	የማካኛ ስኩዌር
1	55	45	35	135	45	2025
2	69	75	70	214	71.33	5088.44
3	49	68	37	154	51.33	2635.11
4	53	52	36	145	47	2209
5	56	67	42	165	55	3025
6	43	54	58	155	51.67	2669.79
7	52	60	41	153	51	2601
8	48	64	46	158	52.67	2773.78
9	61	65	78	204	68	4624
10	49	78	71	198	66	4356
11	65	70	51	186	62	3844
14	66	66	60	192	64	4096
15	53	79	72	204	68	4624
17	58	81	70	209	69.67	4853.45
19	41	71	35	147	49	2401
20	39	57	60	156	52	2704
21	43	70	53	166	55.33	3061.77
22	25	50	43	118	39.33	1547.11
23	52	62	42	156	52	2704
24	66	50	31	147	49	2401
26	45	73	51	169	56.33	3173.44
27	46	61	50	157	52.33	2738.77
28	60	85	76	225	73.67	5426.78
29	51	56	45	152	50.67	2567.11
30	50	87	80	217	72.33	5232.11
31	66	70	56	192	64	4096
33	58	94	89	241	80.33	6453.44
34	54	76	69	199	66.33	4400.11
35	50	69	69	188	62.67	3927.11
37	57	66	52	175	58.33	3402.77
38	63	61	50	174	58	3364
39	62	56	61	179	59.67	3560.11

40	53	66	48	167	55.67	3098.78
41	71	58	45	174	58	3364
42	61	77	45	183	61	3721
44	56	50	48	154	51.33	2635.11
45	61	51	38	150	50	2500
46	55	85	65	205	68.33	4669.44
48	63	84	59	206	68.67	4715.12
49	69	78	54	201	67	4489
50	42	48	42	132	44	1936
51	68	78	64	210	70	4900
53	62	53	47	162	54	2916
54	62	79	61	202	67.33	4533.77
55	66	88	62	216	72	5184
56	46	58	50	154	51.33	2635.11
58	52	50	42	144	48	2304
59	68	52	36	156	52	2704
60	64	76	40	180	60	3600
61	66	84	54	204	68	4624
62	64	63	47	174	58	3364
63	61	74	54	189	63	3969
64	64	86	60	210	70	4900
65	52	63	71	186	62	3844
66	65	88	54	207	69	4761
67	55	68	69	192	64	4096
68	62	61	48	171	57	3249
70	62	63	58	183	61	3721
£	3275	3919	3140	10334	3444.67	209018.71
SD	9.33	12.23	16.13		8.77	
SD ²	87.11	149.62	260.24		76.97	
\bar{X}_1	56.46	67.57	54.14	59.39	59.39	

£ = አጠቃላይ ድምር

SD = ልዩይት

SD² = የልዩይት ዳግም ብዜት

\bar{X}_2 = አማካይ

አባሪ 4

የቅድመ ልምምድ ፈተና ውጤት የቲ-ሙከራ ስሌት

$$SP = \frac{\bar{X}_E - \bar{X}_C}{\sqrt{\frac{S^2_1}{n_1} + \frac{S^2_2}{n_2}}}$$

E= experimental

C= controlled

XI= አማካይ

S= ልዩዎት

n= የተፈታኞች ብዛት

$$= \frac{56.93 - 57.68}{\sqrt{\frac{80.37}{58} + \frac{92.44}{58}}}$$

$$= \frac{-0.75}{\sqrt{1.385 + 1.59}}$$

$$= \frac{-0.75}{\sqrt{2.97}}$$

$$= \frac{-0.75}{1.72}$$

$$= 0.43$$

$$\infty 0.05 = 1.960$$

$$\text{የነጻነት ደረጃ} = 114$$

$$1.90 > 0.43$$

አባሪ 5

የድህረ ልምምድ ፈተና ውጤት የቴ-መ-ከራ ስሌት

$$SP \sqrt{\frac{\frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\frac{S^2_1}{n_1} + \frac{S^2_2}{n_2}}}$$

$\bar{X}_1 =$ አማካይ

$S =$ ልዩይት

$n =$ የተፈታኞች ብዛት

$$= \sqrt{\frac{74.46 - 59.39}{\frac{77.83}{58} + \frac{67.60}{58}}}$$

$$= \sqrt{\frac{74.46 - 59.39}{1.34 + 1.16}}$$

$$= \sqrt{\frac{15.07}{2.58}}$$

$$= 9.53$$

$$tc = 9.53$$

$$\infty 0.05 = 1.960$$

$$\text{የነጻነት ደረጃ} = 114$$

$$9.53 > 1.960$$

አባሪ 6

የአጥኚው ምልክታ

1. የምልክታ ሳምንት አንድ - ትውውቅና የድርሰት ፈተና

1.1 ምልክታ አንድ - መጋቢት 2 ቀን፣ 2010 ዓ.ም፣ 6ኛ ክፍለ ጊዜ

በጥናቱ ከታቀፉ ተማሪዎች ጋር ትውውቅ ተካሂዷል። ለጥናት የመጣው መሆኑን ገለጥኩላቸው። የሁለተኛ ደረጃ ተማሪዎች የድርሰት ችሎታ ማሸቆልቆሉንና የድርሰት መጻፍ ልምምድ ወይም የጽሁፊት ተግባር መዳከሙን የሚጠቁሙ ጥናቶች እየተበራከቱ መሆናቸውን ገለጽኩላቸው። የድርሰት መጻፍ መዳከም አንድ ምክንያት ምናልባት መምህራን ከተማሪዎች ብዛት የተነሳ እርማት ማካሄድና ጽሁፋዊ አስተያየት ለመስጠት ስላልቻሉ ሊሆን እንደሚችል ጠቆምኳቸው። ልምምዱ ቢካሄድና የመምህራን የእለት ተእለት ክትትል ኖሮት ተገቢ ጽሁፋዊ አስተያየት ቢሰጥ የተማሪዎች የድርሰት ችሎታ መለወጥ ይቻላል የሚል እምነት በአጥኚው ዘንድ ስላለ ይህንኑ በተግባራዊ ጥናት ማረጋገጥ አስፈላጊ ሆኖ መገኘቱን ነገርኳቸው። ለዚህም ከተወሰኑ ተማሪዎች ጋር ተከታታይ የድርሰት መጻፍና የጽሁፍ አስተያየት እየተሰጡ ረቂቆቹን ማስጻፍ እንደሚያስፈልግና ለዚህ ዓላማ እንደተመረጡ ይፋ አደረግሁላቸው። ፈቃደኝነታቸውን ጠየቅሁ። ሁሉም እጅ በማውጣት ፈቃደኝነታቸውን አረጋገጡልኝ።

የመጀመሪያውና የመጨረሻው ድርሰቶች ልዩ ትኩረት እንደሚሰጣቸውና በሶስት መምህራን ታርመው የጥናቱ ጭብጦች እንደሚሆኑ ነገርኳቸው። ለነዚህ ድርሰቶች መጻፍያ ባለመስመር ወረቀት እንደሚሰጣቸው፣ ድርሰቶቹም በአንዳንድ ክፍለ ጊዜያት ተጽፈው እንደሚጠናቀቁ ተገልጠላቸው። የድርሰት ፈተናውን ለመውሰድ ፈቃደኝነታቸውን ተጠየቁ፡ ፡ ያለምንም ተቃዋሚ መስማማታቸውን እጅ በማውጣት ገለጡልኝ።

1.2 ምልክታ ሁለት - መጋቢት 2 ቀን 2010 ዓ.ም፣ 5ኛ እና 6ኛ ክፍለ ጊዜ የቅድመ ልምምድ የድርሰት ፈተና መስጠት እንዲቻል አምስት ርዕሶች ተመለመሉ። ርዕሶቹም «ደን፣ ኤድስ፣ ትምህርት፣ ንጽህና እና የልጅነት ትዝታዬ» ናቸው። የመጀመሪያው ማጣሪያ ምርጫ በአጥኚው ተካሂዷል፣ የመጀመሪያዎቹ አራቱ ተመረጡ። በሁለት የአማርኛ መምህራን ተገመገሙ። «ኤድስ» የሚለው ለሁሉም እኩል እይታ ስላለው ተመረጠ።

- አንድ ገፅ ድርሰት እንዲጽፉ ተነገራቸው። በ40 ደቂቃ እንደሚጻፍ ተገለጸላቸው።
- የሙከራ ቡድኑ በአጥኚው፣ ጥብቁ ቡድን በመደበኛ መምህራቸው አማካኝነት የመጀመሪያውን ድርሰት ፈተና ተፈተኑ።
- ተማሪዎቹ ጸሀፍት አብዛኛዎቹ አስተዋጽኦ አልነደፉም፣ ረቂቅ አላወጡም፣ ሃሳብ እንደመራቸው ጻፉ። ሁሉም በየግሉ ተጠምዶ ይጽፋል። እንደሌላው ፈተና በተሰጣቸው ወረቀት ላይ መጻፍ ጀምረዋል። ያከናውናሉ። ይጨነቃሉ።

• የተወሰነው ጊዜ ሲያበቃ ድርሰቱ ተሰበሰበ። ከሙከራ ቡድኑ አባላት ብቻ 20 የሚሆኑት ጊዜ አንሶናል በማለት ወረቀቶቻቸውን አዘገዩ።

• አባዝቼ ለአራሚዎች ከመስጠቴ በፊት የድርሰቶቼን ውጫዊ ገጽታ ተመለከትኩ። በቀላሉ በአይን የሚታዩ የጽህፈት ችግሮች ተደጋግመው ይታዩባቸዋል። በአይነታቸው በመመደብ መቁጠር ጀመርኩ። አንድ ገፅ ሞልተው የጻፉ ከሙከራ ቡድኑ 21፣ ከጥብቅ ቡድኑ 25 በድምሩ 46፣ ርእስ ያላሰመሩ 40፣ ርዕስ በትክክለኛው የርእስ አምድ ያልጻፉ 10፣ ድርሰቶቻቸውን በአንቀጽ ከፋፍለው ያልጻፉ 30 ጸሀፍት ይገኙባቸዋል። በጽህፈት ችግሮች ውስጥ ምጋቤ ምላሽ ከሚሰጡባቸው ጉዳዮች መሆናቸው በማስታወሻዬ መዘገብኩ።

2. የምልከታ ሳምንት ሁለት

2.1 ምልከታ አንድ - መጋቢት 7 ቀን፣ 2010 ዓ.ም 5ኛ ክፍለ ጊዜ

• ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ በሂደት ለመስጠት ያመች ዘንድ ሂደታዊ የድርሰት አጻጻፍ ተመረጠ። ከተመረጠው አዲሱ የድርሰት አጻጻፍ ዘዴና ከምጋቤ ምላሽ ጽንሰ ሃሳቦች ጋር እንዲተዋወቁ ተደረገ። አጭር ማብራሪያ ተሰጠ። ማስታወሻ በመውሰድ ተከታተሉ።

- የምጋቤ ምላሽ ጽንሰ ሃሳብና ጠቀሜታው ተብራራላቸው።
- ስለ ድርሰት ክፍሎችና የአንቀጽ ምንነት ተገለጸላቸው።
- ድርሰት በቡድን ሊጻፍ እንደሚችልና ጠቀሜታው ተዘረዘረላቸው።

2.2 ምልከታ ሁለት - መጋቢት 9 ቀን፣ 2010 ዓ.ም 6ኛ ክፍለ ጊዜ

• «ትምህርት ቤቱ» በሚለው ርእስ ድርሰት እንዲጻፉ ተነገራቸው። የመጀመሪያው ረቂቅ አስተዋጽኦ ለናሙናነት በተማሪዎቹ ንቁ ተሳትፎ በጋራ ተነደፈ።

• የመጀመሪያ ረቂቅ ንድፎቻቸውን ሲነድፉ እየተዘዋወርኩ በማየት አስተያየት ሰጠሁ። ፍሬ ሃሳቦችን የማበጠር፣ አስተያየት በተራ የመስጠት፣ ስለረቂቅ አንድ አስተዋጽኦ ትኩረት የመስጠት ተግባራትን ሲያከናውኑ ተስተውለዋል።

- ድርሰቱን ከጻፉ በኋላ ከረቂቅ አንድ ጋር አያይዘው እንዲሰጡ ተነገራቸው።

2.3 ምልከታ ሶስት - መጋቢት 10 ቀን፣ 2010 ዓ.ም፣ 1ኛ ክፍለ ጊዜ

• የጻፏቸው ድርሰቶች ምጋቤ ምላሽ ተሰጥቶአቸው ተመለሱላቸው። ማርክ አልነበራቸውም አስራ ስድስቱ አድናቆትን የያዙ ነበሩ።

• በምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ ረገድ ከተጠቀሙበት ማረሚያ ቅጽ (አባሪ 9) ጋር አስተዋወኋቸው።

- በረቂቅ አንድና በረቂቅ ሁለት ላይ የተሰጡ አስተያየቶች ነበሩ።

- ቅርጽ ነክ አስተያየቶች፡- በሁለተኛው ረቂቅ ላይ የተሰጡ ናቸው። ርእስ የሚጻፍበት አምድ፣ ርእስ ማስመር፣ ህዳግ መተው፣ ፊደላትን በትክክል መጻፍ፣ ሥርዓተ ነጥቦችን መጠበቅ፣ የቃላት አመራረጥ፣ የእጅ ጽሁፍ አጣጣል የተመለከቱ ነበሩ።

- አደረጃጀት ነክ አስተያየቶች፡- በመጀመሪያው ረቂቅ ላይ ተሰጥተዋል። የአንቀጽ አከፋፈትና አጠቃቀም፣ የአንቀጾች ተከታታይነትና ተደጋጋፊነት፣ የመግቢያ ሀተታ መደምደሚያ አንቀጾች ጉዳይ የተመለከቱ ነበሩ።

3. የምልከታ ሳምንት ሶስት

ምልከታ አንድ - መጋቢት 14 ቀን፣ 2010 ዓ.ም 5ኛ ክፍለ ጊዜ።

ሶስተኛ ረቂቃቸውን አቀረቡ። አብዛኛውን ተማሪ በሚመለከቱ ምጋቤ ምላሾች ላይ ተወያዩን። በ «ደን» ሁለተኛ ረቂቅ ላይ የታዩ ስህተቶች ተገለጹላቸው።

- አድናቆትና ማበረታቻ የተሰጣቸው 10
- የይዘት ስህተት ያለባቸው 16፣ የሌለባቸው 6
- የሰዋሰው ስህተት ያለባቸው 14፣ የሌለባቸው 8
- የአደረጃጀት ስህተት ያለባቸው 11፣ የሌላቸው 11
- የቃላት አጠቃቀም ስህተት ያለባቸው 9፣ የሌለባቸው 13
- የአጻጻፍ ስልት ስህተት ያላቸው 19፣ የሌላቸው 3
- ርእስ ያላሰመሩ 12፣ ያሰመሩ 10
- ህዳግ ያልተዉ 10፣ የተዉ 12 መሆናቸው ተነገራቸው።

ረቂቅ ሶስት ተመለሰላቸው። በአስተያየቶቹ ላይ ሲወያዩ፣ ስህተታቸውን ሲመረምሩና ሲያርሙ ተስተውለዋል። መደበኛ ትምህርት ተካሂዷል።

4. የምልከታ ሳምንት አራት - ሁለተኛ ድርሰት

4.1 ምልከታ አንድ - መጋቢት 30 ቀን፣ 2010 ዓ.ም 1ኛ ክፍለ ጊዜ

በአንደኛው ድርሰት ረቂቅ ሶስት ላይ ተወያዩን።

- አድናቆትና ማበረታቻ የተሰጣቸው 10፣ ያልተሰጣቸው 14
- የይዘት ስህተት ያለባቸው 8፣ የሌለባቸው 16

- የሰዋሰው ስህተት ያለባቸው 7፣ የሌለባቸው 17
- የቃላት አጠቃቀም ስህተት ያለባቸው 5፣ የሌለባቸው 19
- የአደረጃጀት ስህተት ያለባቸው 6፣ የሌለባቸው 18
- የአጻጻፍ ስልት ስህተት ያላቸው 13፣ የሌላቸው 11
- ርዕስ ያላሰመሩ 6፣ ያሰመሩ 18
- ህዳግ ያልተዉ 4፣ የተዉ 20

አዲስ ርእስ እንዲመርጡ ሶስት ርእሶች ተሰጧቸው። ርእሶቹም በመጀመሪያዉ ቀን የጠቆሟቸዉ ትምህርት፣ ንጽህና እና የልጅነት ትዝታዬ»የሚሉ ናቸው። ከነዚህም ዉስጥ «ትምህርት» የሚለዉን መረጡ። በመረጡት ርእስ የመጀመሪያዎቹን ረቂቆች ነደፉ። 21 ረቂቆች ተሰበሰቡ።

4.2 ምልክታ ሁለት - ሚያዝያ 1 ቀን፣ 2010 ዓ.ም 1ኛ ክፍለ ጊዜ

«ትምህርት» በሚሉ ርዕሶች የተጻፉ 21 የመጀመሪያ ረቂቅ ድርሰቶች ከምጋቤ ምላሽ ጋር ተመለሱላቸው። ረቂቅ ሁለት እንዲጽፉ ተደረገ። ተሰበሰቡ።

5. የምልክታ ሳምንት አምስት

5.1 ምልክታ አንድ - ረቂቅ ሁለት ተመለሰላቸው። ረቂቅ ሶስትን ለቀጣዩ ክፍለ ጊዜ እንዲያቀርቡ ተነገራቸው። መደበኛ ትምህርት ተካሄደ። «የአጭርና የረዥም ልቦለድ መሰረታዊ ልዩነቶች» ላይ ተወያየን።

5.2 ምልክታ ሁለት - ሚያዝያ 7 ቀን፣ 2010 ዓ.ም 6ኛ ክፍለ ጊዜ

ሶስተኛ ረቂቅ ተሰበሰቡ። በሁለተኛው ድርሰት ሁለተኛ ረቂቅ ላይ ተወያየን።

- የይዘት ስህተት ያለባቸው9፣ የሌለባቸው 12
- የሰዋሰው ስህተት ያለባቸው10፣ የሌለባቸው 11
- የቃላት አጠቃቀም ስህተት ያላቸው 9፣ የሌላቸው 13
- የአደረጃጀት ስህተት ያለባቸው 8፣ የሌለባቸው 15
- የአጻጻፍ ስልት ስህተት ያለባቸው 15፣ የሌለባቸው 14
- ህዳግ ያልተዉ 7፣ የተዉ 11
- አድናቆት የተሰጧቸው 11፣ ያልተሰጧቸው 10

3.3 የምልከታ ሶስት- ሚያዝያ 8 ቀን፣ 2010 ዓ.ም 1ኛ ክፍለ ጊዜ

ሶስተኛው ረቂቅ ከምጋቤ ምላሽ ጋር ተመለሰ። በዐበይት ነጥቦች ላይ ተወያየን።

- የይዘት ስህተት ያላቸው 5፣ የሌላቸው 17
- የሰዋሰው ስህተት ያለባቸው 6፣ የሌለባቸው 16
- የቃላት አጠቃቀም ስህተት ያለባቸው 5፣ የሌለባቸው 17
- የአደረጃጀት ስህተት ያለባቸው 4፣ የሌለባቸው 18
- የአጻጻፍ ስልት ስህተት ያለባቸው 10፣ የሌለባቸው 12
- ርእስ ጠብቀው ያልጻፉ5፣ ጠብቀው የጻፉ 17
- አድናቆት የተሰጣቸው 11፣ ያልተሰጣቸው 11

ለሶስተኛው ድርሰት ለመጻፊያነት የተመረጠው ርዕስ «ንጽህና» የሚል ሆነ።

የመጀመሪያ ረቂቅ እንዲነድፉ ተደረገ። አነዳደሩቸውን እየተዘዋወርኩ በመመልከት አስተያየት ሰጠሁ። የመጀመሪያ ንድፍ ረቂቆች በተሟሉ ዓ.ነገሮች እንዲጽፉ፣ ንዑሳን ሃሳቦችን በአብይ ወይም በመሪ ሃሳቦች ስር መመደብ እንዳለባቸው፣ ረቂቅ በአንዱ ገጽ መወሰን እንደሚገባው የመሳሰሉ አስተያየቶችን ሰጠሁ።

የመጀሪያው ረቂቅ ተሰበሰበ። 23 ነበሩ።

6. የምልከታ ሳምንት ስድስት

6.1 ምልከታ አንድ - ሚያዝያ 12 ቀን፣ 2010 ዓ.ም 5ኛ ክፍለ ጊዜ

- የሶስተኛ ድርሰት ረቂቅ አንድ ተመለሰላቸው። ረቂቅ ሁለት ለሚቀጥለው ክፍለ ጊዜ እንዲያመጡ ተነገራቸው።

6.2 ምልከታ ሁለት - ሚያዝያ 14 ቀን፣ 2010 ዓ.ም 6ኛ ክፍለ ጊዜ

- የሶስተኛ ድርሰት ረቂቅ ሁለት ተሰበሰቡ፣ 24 ድርሰቶች ነበሩ።

6.3 ምልከታ ሶስት - ሚያዝያ 15 ቀን፣ 2010 ዓ.ም 1ኛ ክፍለ ጊዜ

የሶስተኛ ድርሰት ረቂቅ ሁለት ተመለሰላቸው። ተወያየንበት።

- አድናቆት የተሰጣቸው 12፣ ያልተሰጣቸው 10

- የይዘት ስህተት ያለባቸው 8፣ የሌለባቸው 14
- የሰዋሰው ስህተት ያለባቸው 9፣ የሌለባቸው 13
- የቃላት አጠቃቀም ስህተት ያለባቸው 10፣ የሌለባቸው 12
- የአደረጃጀት ስህተት ያለባቸው 10፣ የሌለባቸው 12
- ርእስ ያልጠበቁ 4፣ የጠበቁ 18፡፡

7. የምልከታ ሳምንት ስምንት - ድህረ ልምምድ ፈተና

7.1 ምልከታ አንድ - ሚያዝያ 26 ቀን፣ 2010 ዓ.ም 5ኛ ክፍለ ጊዜ

- የአራተኛው ድርሰት ረቂቅ ሁለት ተሰበሰበ፡፡ መደበኛ ትምህርት ተካሄደ፡፡

7.2 ምልከታ ሁለት - ሚያዝያ 28 ቀን፣ 2010 ዓ.ም 6ኛ ክፍለ ጊዜ

የአራተኛው ድርሰት ረቂቅ ሁለት ተመለሰላቸው፡፡ በ16 የተለያዩ ርእሶች የተጻፉ ነበሩ፡፡

- የይዘት ስህተት ያለባቸው 3፣ የሌለባቸው 18
- የሰዋሰው ስህተት ያለባቸው 2፣ የሌለባቸው 17
- የቃላት አጠቃቀም ስህተት ያለባቸው 3፣ የሌለባቸው 17
- የአደረጃጀት ስህተት ያለባቸው 2፣ የሌለባቸው 18
- የአጻጻፍ ስልት ስህተት ያለባቸው 4፣ የሌለባቸው 16
- ርእስ ያልጠበቁ 2፣ ርእስ የጠበቁ 19
- አድናቆት የተሰጣቸው 16፣ ያላገኙ 4

«ርእሱን የጠበቀ አደረጃጀቱ የተሰተካከለ፣ ቋንቋው ግልጽ፣ መልዕክቱም ቁም ነገረኛ የሆነ ድርሰት ጻፋችሁ፡፡ እንኳን ደስ ያላችሁ፡፡»

«ርዕሱን የጠበቀ፣ ከዓላማው ዝንፍ የማይል በመሆኑ ወድጄዋለው፡፡»

«ምንም ዓይነት የነጥብ ስህተት የለውም፡፡ በጣም ጥሩ በርቱ፡፡»

በልምምዱ ወቅት ስለተሰጣቸው ጽሁፋዊ አስተያየት የሚመለከት አስተያየት የሚሰጡ፣ በመጀመሪያው ድርሰት ፈተናቸው ውጤት መሰረት ከፍተኛ፣ መካከለኛ፣ ዝቅተኛ ምድቦች ውስጥ 6 ተማሪዎች መመረጣቸውን ገለጥሁ፣ ፈቃደኛነታቸውን ለማረጋገጥ ሞክርሁ፡፡ ከመጀመሪያ ምድቦች የተመረጡት ፈቃደኛ ሆኑ፡፡

7.3 ምልክታ ሶስት - ሚያዝያ 29 ቀን፣ 2010 ዓ.ም 1ኛ ክፍለ ጊዜ

- የአራተኛው ድርሰት ሶስተኛ ረቂቅ ተሰበሰበ።
- የጽሁፍ መጠይቅ ሞሉልኝ። የድርሰት ፈተና እንደሚሰጥ ገለጥኩላቸው።

8. የምልክታ ሳምንት 8 - የድርሰት ፈተና፣ ቃለ ምልልስ፣ ስንብት

8.1 ምልክታ አንድ - ግንቦት 3 ቀን፣ 2010 ዓ.ም 5ኛ ክፍለ ጊዜ

- የአራተኛው ድርሰት ረቂቅ ሶስት ተመለሰላቸው።

- የይዘት ስህተት ያለባቸው 0፣ የሌለባቸው 19
- የሰዋሰው ስህተት ያለባቸው 0፣ የሌለባቸው 19
- የቃላት አጠቃቀም ስህተት ያለባቸው 2፣ የሌለባቸው 17
- የአደረጃጀት ስህተት ያለባቸው 1፣ የሌለባቸው 18
- የአጻጻፍ ስልት ስህተት ያለባቸው 1፣ የሌለባቸው 18
- አድናቆት ያገኙ 16፣ ያላገኙ 3 ነበሩ

« ኤድስ » በሚል ርዕስ የድርሰት ፈተና ሰጠኋቸው። በመደበኛ መምህራቸው አማካይነት ተፈተኑ። ከሁለቱም ምድቦች 132 ድርሰቶች ተሰበሰቡ።

8.2 ምልክታ ሁለት- ግንቦት 5 ቀን፣ 2010 ዓ.ም 6ኛ ክፍለ ጊዜ

- ተማሪዎቹን ተሰናበትኩ። ለቃለ ምልልስ የተመረጡትን ከፈረቃቸው ውጪ ቀጠርኳቸው። ፣ በቀጠሯችን መሰረት ተገናኝተን ቃለ ምልልሱን አካሄድኩ።

አባሪ 7

ቃለ ምልልስ

የቃለ ምልልሱ ተሳታፊዎች የቱሊጋና 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤት የ9ኛ D ተማሪዎች ናቸው። ለቃለ ምልልሱና በድምጽ መቅረጫ ለመቀረጽ ፈቃደኛ ናቸው።

1. ተማሪ ደመቄ ምህረት

ጥ. ባካሄድነው የድርሰት መጻፍ ልምምድ ወቅት ምን አዲስ ልምድ ተምረሻል?

መ. ብዙ አዲስ ልምድ ተምራለሁ። አንድን ድርሰት አንቀጾቼን እንዴት ማዋቀር

እንደሚቻል፣ የድርሰቱን ይዘት እንዴት ማቃናት እንደሚቻልና ስርዓተ ነጥቦቼን እንዴት በስርአትና በትክክል መጠቀም እንደሚቻል ተምራለሁ።

ጥ. በልምምዱ ወቅት ምን ያህል ድርሰቶችን ጽፏል?

መ. አራት ድርሰቶችን ጽፏለሁ።

ጥ. እንዴት ነበር የምትጽፏቸው - ብታብራራልን?

መ. የመጀመሪያውን ያለረቁቅ፣ ሌሎቹን ረቁቅ እያወጣሁ።

ጥ. ምን ምን አስተያየቶችን አግኝተሻል?

መ. በነጥብ ላይ፣ በይዘት ላይ ያተኮሩ ናቸው።

ጥ. የተጻፉልሽን አስተያየቶች በሙሉ ታነቢያቸዋለሽ?

መ. አዎ።

ጥ. ምን ለማድረግ ነው የምታነቢያቸው?

መ. የተሳሳትኩትን ለማረም።

ጥ. ድርሰቶችሽን መልሰሽ በምትጽፏበት ጊዜ አስተያየቶቹን ትጠቀሚያለሽ?

መ. አዎን።

ጥ. ከሚሰጡሽ አስተያየቶች መካከል ይበልጥ ትኩረት የምትሰጫቸው ለየትኞቹ ነው?

መ. ለነጥብ።

ጥ. ድርሰት የመጻፍ ስሜትሽን የሚያነሳሱ የምትያቸው አስተያየቶች አሉ?

መ. አዎን። ድርሰቱ ጥሩ ነው፤ በርቺ የሚሉትና ከመፍትሔው የተሰጡ ናቸው።

ጥ. የድርሰት አጻጻፍ ችሎታሽ በዚህ ልምምድ ወቅት ለወጥ አሳይቷል?

መ. ከፍተኛ ለወጥ አሳይቷል።

ጥ. ልምምዱ በዚህ መልክ ቢቀጥል የተማሪዎቹ የድርሰት የመጻፍ ችሎታ ላይ ለወጥ ያስገኛል ብለሽ ትገምቻለሽ?

መ. አዎን። በሚገባ ለወጥ ያሳያል።

ጥ. ድርሰቶችሽ በቀይ ምልክት ተጨማልቀው ስታዩ ምን ይሰማሻል?

መ. የሚሰማኝ ምንም የለም። ግን ያንን አይቼ ስህተቱን ለማረም ይረዳኛል።

2. ተማሪ ጌታቸው ሙላት

ጥ. ባካሄድነው የድርሰት መጻፍ ልምምድ ወቅት ምን አዲስ ልምድ ተምረሃል?

መ. ብዙ ነገሮችን ተምራክለው። ለምሳሌ ህዳድ አጠባበቅ፣ ነጥብ እንዴት ማስተካከል እንደሚቻል፣ አንቀጾችን እንዴት ማዋቀር እንደሚቻል፣ የታመቀ ስሜታችንን እንዴት አውጥተን እንደምንገልጽ ተምራክለው።

ጥ. በልምምዱ ወቅት ምን ያህል ድርሰቶችን ጽፏህ?

መ. አራት የሚሆኑ ድርሰቶችን ጽፌክለው።

ጥ. እንዴት ነበር የምትፅፈው ; ረቂቅ እያወጣህ ወይስ በምን ሁኔታ?

መ. መጀመሪያ ረቂቅ አላወጣሁም። በኋላ ግን እያወጣሁ መጻፍ ጀመርኩ።

ጥ. ረቂቆቹን ሁሉ ለመምህርህ ታቀርብ ነበር?

መ. አዎን። ሁሉንም አቅርቤክለው።

ጥ. አስተያየቶቹ በሙሉ (በጽሁፍ የተሰጡትን) ታነባለህ?

መ. አዎን። ሁሉንም አንብቤክለው።

ጥ. ድርሰቶችህን መልሰህ ስትጽፍ አስተያየቶቹን ትጠቀምባቸዋለህ?

መ. አዎ ሁሉንም ነው የማስገባው።

ጥ. ከሚሰጡህ አስተያየቶች ውስጥ ይበልጥ ትኩረት የምትጣሳቸው ለየትኞቹ ናቸው?

መ. በነጥቦችና በአንቀጽ አወቃቀር ላይ በጣም አስተያየት አለ።

ጥ. የድርሰት ስሜትህን ያሞቁ (የኮረኮሩ) የምትላቸው አስተያየቶች ነበር?

መ. አዎን።... «በርታ፣ ላምነው አልቻልኩም» የሚለው በጣም ይኮረኮረኛል።

ጥ. የድርሰት አጻጻፍ ችሎታህ በዚህ ልምምድ ወቅት ለውጥ አሳይቷል?

መ. ባዎር ጊዜ ውስጥ በጣም ከፍተኛ ደረጃ ላይ ደርሷል።

ጥ. ድርሰቶችህ በቀይ ምልክት ተጨማሪቀው በምታይበት ጊዜ ምን ይሰማሃል?

መ. ... ንዴት ይሰማኛል። ያ ይመስለኛል ደግሞ እንዳይነካብኝ ስህተቶቼን በደንብ አርማለሁ፣ እና አስተካክላለሁ፣ እና በጣም እናደድ ነበር።

ጥ. ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የድርሰት መጻፍ ችግሮችን ያስወገወዳል ብለህ ታምናለህ?

መ. ሙሉ በሙሉ ያስወግዳል።

ጥ. የሚሰጠው ጽሁፋዊ አስተያየት ለዚያው ድርሰት ነው ወይስ ለወደፊቱም ይረዳሃል?

መ. ... ለዚህ ድርሰት ብቻ ሳይሆን ሌላ ጽሁፎችን ለመጻፍ ይረዳናል።

3. ተማሪ ከተማው ቢሰጥ

ጥ. ባካሄድነው የድርሰት ልምምድ ውስጥ ምን አዲስ ነገር ተምረህል?

መ. ... ብዙ አዳዲስ ነገሮች አግኝቻለሁ። በይበልጥ ... አንዳንድ ስርአተ ነጥብ ወይም የቃል ጥበቃ ግድፈትን በምን መልክ ማስተካከል እንደሚገባ አውቄያለሁ።

ጥ. በልምምዱ ወቅት ስንት ድርሰቶችን ጽፏህል?

መ. ... ሁለት ድርሰቶችን ነው ያዘጋጀሁ።

ጥ. እንዴት ነበር የምትጽፈው - ረቂቆችን እያወጣህ ወይስ በምን ሁኔታ?

መ. በመጀመሪያ ጊዜ ድርሰትን እንዳለ ይገባ እጽፍ ነበር። ... በኋላ ረቂቅ አወጣሁ።

ጥ. በድርሰቶችህ ላይ ምን ምን አስተያየቶችን አግኝተህል?

መ. ... የቃላት ግድፈቶች፣ የስርዓተ ነጥብ በደንብ አለመቀመጥ...

ጥ. አስተያየቶቹ በሙሉ (የተጻፉትን) ታነባቸዋለህ?

መ. አዎን።

ጥ. ድርሰትህን መልሰህ ስትጽፍ አስተያየቶቹን ጥጠቀማለህ?

መ. አዎን።

ጥ. ከሚሰጡህ አስተያየቶች ውስጥ ይበልጥ ትኩረት የምትሰጠው ለየትኞቹ ነው?

መ. አንድም ... የሚቀር የለም። ሁሉም ጠቃሚና መውሰድ የሚገባቸው ናቸው።

ጥ. ስሜትህን ያሞቁ (የኮረኮሩ) አስተያየቶች ኢጋጥመውሁል?

መ. የጻፍከውን ድርሰት በሙሉ አንብቤዋለሁ፤ በጣም ጥሩ ነው፤ ደስ የሚል ነው የሚሉት በጣም የምወዳቸውና የሚቀሰቅሱኝ ነበሩ።

ጥ. በልምምዱ ምክንያት የድርሰት አጻጻፍ ችሎታህ ለውጥ አሳይቷል?

መ. አዎን። እጅግ በጣም ከፍተኛ የሆነ ለውጥ እንዳገኘሁበት አድርጌ እወስደዋለሁ።

ጥ. ልምምዱ በዚህ ቢቀጥል የተማሪዎቹ ችሎታ ላይ ለውጥ ያስገኛል?

መ. በጣም። በጣም ለውጥ ያስገኛል የሚል እምነቴ ሰፊ ነው።

ጥ. ድርሰቶችህ በቀይ ምልክቶች ተጨማሪቀው ስታይ ምን ይሰማሃል?

መ. በመጀመሪያ ... ይከፋኝ ነበር። ... በኋላ ግን የራሴውን ስህተቶች የሚያርም መልዕክቶች ሆነው ስላገኘኋቸው በጣም ነበር ደስ የሚለኝ።...

ጥ. የሚሰጠው ጽሁፋዊ አስተያየት ለያዘው ድርሰት ብቻ ነው ለወደፊቱም ይረዳል?

መ. ... ለሁሉም ይረዳል።

4. ተማሪ ሶስና ወርቅዬ

ጥ. ... ባካሄድነው ድርሰት መጻፍ ልምምድ ምን አዲስ ግኝት ተምረሻል?

መ. ስርዓተ ነጥብና ወይም ርዕስ መርጠን የምንማርበት ሂደት ተምራክለው።

ጥ. በልምምዱ ወቅት ምን ያህል ድርሰቶችን ጽፏሻል?

መ. አንድ አምስት ድርሰቶችን ጽፌክለው።

ጥ. ... እንዴት ነበር የምትጽፈው?

መ. በፊት ረቂቅ ሳላወጣ ነበር የምጽፈው። በኋላ ግን አውጥቼ መጻፍ ጀመርሁ።

ጥ. ምን ምን የጽሁፍ አስተያየቶችን አግኝተሻል?

መ. ... ሥርዓተ ነጥብ፣ የቃላት አገባቦችን እነርሱ እነርሱን አግኝቻለሁ።

ጥ. የተጻፉትን አስተያየቶች በሙሉ ታነቢያለሽ?

መ. አዎን፣ አነበባለሁ።

ጥ. ድርሰቶችሽን መልሰሽ ስትጽፈ እነዚህን አስተያየቶች ትጠቀሚያለሽ?

መ. አዎን።

ጥ. ከሚሰጡሽ አስተያየቶች ውስጥ ይበልጥ ትኩረት የምትሰጫቸው ለየትኞቹ ናቸው?

መ. ለስርዓተ ነጥብ።

ጥ. የድርሰት ስሜትሽን የኮረኮሩ አስተያየቶች አጋጥመውሻል?

መ. አዎን፣ አጋጥመውኛል።

ጥ. የድርሰት አጻጻፍ ችሎታሽ በልምምዱ ወቅት ለውጥ አሳይቷል?

መ. አዎን።

ጥ. ድርሰቶችሽ በቀይ ምልክት ተጨማልቀው በምታዩበት ጊዜ ምን ይሰማሻል?

መ. በጣም እናደዳለሁ።

ጥ. ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የድርሰት መጻፍ ችግሮችን ያስወግዳል?

መ. አዎን።

ጥ. የሚሰጠው አስተያየት ለዚያው ድርሰት ብቻ ነው ለወደፊቱም ይረዳል?

መ. ለወደፊቱም ጭምር ይረዳል።

5. ተማሪ ተፈራ ዳርጌ

ጥ. በልምምዱ ወቅት በድርሰቶችህ ላይ በተሰጡ ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሾች አማካኝነት ያገኘሽው ጥቅም አለ?

መ. ... ብዙ ጥቅሞች አግኝቻለሁ። ... አንቀጽ አጠባበቅ አላውቅም ነበር በፊት። እሱን አሻሽያለሁ። ሥርዓተ ነጥቦችን አሻሽያለሁ።

ጥ. ከተሠጡህ አስተያየቶች ውስጥ ድርሰት የመጻፍ ስሜትህን የኮረኮሩ ነበሩ?

መ. አዎን ነበሩ። የዐረፍተ ነገር አሰካኩ በጣም ማርኮኛል የመሳሰሉት ማርከውኛል።

ጥ. የተሰጠው ጽሁፋዊ አስተያየት በድርሰት ችሎታህ ላይ ለውጥ ፈጥሯል?

መ. አዎን።

ጥ. ከሚሰጡህ አስተያየቶች ውስጥ ይበልጥ ትኩረት የምትሰጠው ለየትኛው ነው?

መ. ለስርዓተ ነጥቦችና ለአንቀጽ አደረጃጀት።

ጥ. ልምምዱ ቢቀጥል የተማሪዎቹ የድርሰት ችሎታ ለውጥ ያሳያል?

መ. በሚገባ።

6. አሌክስ ተሾመ

ጥ. ባካሄድነው የድርሰት መጻፍ ልምምድ ወቅት ምን አዲስ ነገሮችን ተምረህል?

መ. ... በሚሰጠን መመሪያ አማካይነት ጥሩ ድርሰት እንድጽፍ ረድቶኛል።

ጥ. በድርሰቶችህ ላይ የተጻፉትን አስተያየቶች በሙሉ ታነባለህ?

መ. አዎን። በሚገባ አነባቸዋለሁ። ምክንያቱም ስህተቶቹ ካሉብኝ እነዚያ ተመርኩገ። ለሚቀጥለው ድርሰቴ ለማሻሻል ስለሚረዳኝ ነው።

ጥ. ከሚሰጡህ አስተያየቶች ውስጥ ይበልጥ ትኩረት የምትሰጠው ለየትኞቹ ነው?

መ. ... ለአንቀጽ አወቃቀርና ሜካኒክስ ... የበለጠ ትኩረት እሰጣቸዋለሁ።

ጥ. ከጽሁፋዊ አስተያየቶች ውስጥ የድርሰት ስሜትህን የኮረኮሩ አጋጥመውሀል?

መ. አዎን። አጋጥመውኛል ... በርታ ተበረታታ የመሳሰሉት ናቸው።

ጥ. ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የድርሰት መጻፍ ችግሮችን አስወግዷል?

መ. በሚገባ አስወግዷል።

ጥ. ድርሰቶችህ በቀይ ምልክት ተጨማሪቀው በምታይበት ጊዜ ምን ይሰማሃል?

መ/ ምንም አይሰማኝም። ... ስህተቶቼን ለማረም ስለሚረዳኝ ትኩረት አደርግባቸዋለሁ።

ጥ. የሚሰጠው ጽሁፋዊ አስተያየት ለዚያው ድርሰት ብቻ ነው; ወይስ ለወደፊትም ይረዳሃል?

መ. ... ለወደፊቱም መሰረት የሚሆን ነው። ለወደፊቱም ያሻሽላል።

አባሪ 8 መጠይቆች

በተጠኚ ተማሪዎች የሚሞላ የጽሁፍ መጠይቅ

ውድ ተማሪዎች

የዚህ መጠይቅ ዋና ዓላማው ተማሪዎች ለምትፅፏቸው ጽሁፎች እና ለምትፈፀሟቸው ስህተቶች የመምህራን የጽሁፍ እርማት (ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ) አሰጣጥ ምን እንደሚመስል መረጃ ለመሰብሰብ የታሰበ ነው። ጥናቱ ከግብ ይደርስ ዘንድ የእናንተ ቀናና ትክክለኛ ምላሽ ለጥናቱ ዉጤት ወሳኝ መሆኑን እየገለፅኩ ለምትሰጡት ትክክለኛ ምላሽ በቅድሚያ ምስጋናዬ የላቀ ነዉ።

ማሳሰቢያ

- ስም መጻፍ አያስፈልግም።
- ጥናቱ የየግላችሁን ምላሽ ስለሚጠይቅ በቡድን መስራት አያስፈልግም።

ክፍል አንድ:- አጠቃላይ መረጃ

1. የታ _____ 2. የክፍል ደረጃ _____
3. የአፍ መፍቻ ቋንቋ _____

ክፍል ሁለት :- አጠቃላይ ጥያቄዎች

ከዚህ በታች ለቀረቡት እያንዳንዳቸው ጥያቄዎች በጥሞና ካነበባችሁ በኋላ የእናንተን ሀሳብ ያንፀባርቃል የምትሉትን ከተሰጡ አማራጮች መካከል አንዱን በመምረጥ የ«X» ምልክት በማድረግ መልሱ። ተጨማሪ ማብራሪያ ለሚፈልጉትም ተጨማሪ ሐሳብ ስጡ።

1. እስካሁን በነበረዉ የትምህርት ቆይታችሁ አንቀጽ/ድርሰት ትጽፋላችሁ?
 - አብዛኛዉን ጊዜ እጽፋለሁ አልፎ አልፎ እጽፋለሁ ጽፌ አላዉቅም
2. ለምትጽፉት ጽሁፍ መምህራችሁ በወቅቱ እርማት ሰጥተዉ ይመልሱላችኋል?
 - በፍጥነት ይመልሱልናል ዘግይተዉ ይመልሱልናል
3. በአማርኛ መጽሀፋችሁ ዉስጥ ያሉትን ዘገባ፣ ቃለ መጠይቅ፣ የህይወት ታሪክ፣ ግጥም፣ ደብዳቤ፣ ወዘተ ጻፍ የሚሉትን መልመጃዎች ትሰራላችሁ?
 - ሁሉንም እንሰራለን አብዛኛዉን እንሰራለን

ጥቂቱን እንሰራለን ምንም አንሰራም

4. በጥያቄ ቁጥር 1 ላይ መልሳችሁ “እንጽፋለን ከሆነ” ለጽሁፋችሁ ምጋቤ ምላሽ ይሰጣችኋል?

ሁል ጊዜ ይሰጠናል አልፎ አልፎ ይሰጠናል አይሰጠንም

5. መምህራን ምጋቤ ምላሽ የሚሰጧችሁ በምን መልኩ ነው?

- በክፍል ዉስጥ በማስነበብ የቃል አስተያየት ይሰጡናል።
- እንድንለዋወጥ በማድረግ በንደኞቻችን ያሳርሙልናል።
- የተወሰኑትን መርጠው በማረም አጠቃላይ አስተያየት ይሰጡናል።
- እያንዳንዱን ተማሪ በማነጋገር አጠቃላይ አስተያየት ይሰጡናል።
- ጽሁፎቻችንን ሰብስበው በማረም ጽሁፋዊ አስተያየት ይሰጡናል።

6. መምህራን በድርሰቶቻችሁ ላይ የሚሰጧችሁን ጽሁፋዊ አስተያየቶች እንዴት ታስተናግዷቸዋላችሁ?

- በጥንቃቄ አንብቦን ድርሰቶቻችንን አሻሽለን ለመጻፍ እንገለገልበታለን።
- እናነበዋለን፤ ሆኖም አንገለገልበትም
- ማርክ ካለው ማርኩን ብቻ አይተን ጽሁፋዊ አስተያየቱን አናነበውም
- አስተያየቱን አንብቦን ጠቃሚወቹን በማስታወሻ እንይዛለን
- ጽሁፋዊ አስተያየት ተሰጥቶን አያውቅም

7. መምህራችሁ በድርሰቶቻችሁ ለሚሰጧችሁ ጽሁፋዊ አስተያየት ያላችሁ ስሜት ምን እንደሚመስል ግለጹ።

8. መምህራችሁ በድርሰቶቻችሁ ላይ የሚሰጡት ጽሁፋዊ አስተያየት በአብዛኛው ትኩረት የሚያደርገው ምን ላይ ነው? በድርሰቱ ሃሳብ/ይዘት ላይ ሰዋሰዉ ይ
 የቃላት አገባብ ላይ የፊደላት አጻጻፍ ላይ

- ሌላ ካለ ይጠቀስ _____

9. መምህራችሁ በጽሁፋችሁ መጨረሻ ላይ ጠቅለል ያለ ምጋቤ ምላሽ ይሰጧችኋል?

- አልፎ አልፎ ይሰጡናል ሁል ጊዜ ይሰጡናል አይሰጡንም
10. ድርሰት የመጻፍ ችሎታችሁን ይበልጥ ለማዳበር የሚረዳዉ ምጋቤ ምላሽ የቱ ነዉ?
- የመምህሩ ጽሁፋዊ አስተያየት ከጓደኛ የሚሰጥ አስተያየት
- ከመምህሩ ጋር መወያየት
11. መምህራን በድርሰቶቻችሁ ላይ ለሚሰጥዎቻችሁ ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሾች ይበልጥ ንቁ ምላሽ የምትሰጡት
- ለየትኞቹ ነዉ? ለይዘት ነክ አስተያየቶች ለሰዎሰዉ ነክ
- ለአደረጃጀት ነክ አስተያየቶች
- የቃላት አገባብ ነክ አስተያየቶች የፊደል አጻጻፍ ነክ ለሆኑ አስተያየቶች
12. መምህራችሁ በጽሁፍ ወቅት የምትፈጽሟቸዉን ስህተቶች በሙሉ ይጠቁማሉ?
- በአብዛኛዉ ይጠቁማሉ በመጠኑ ይጠቁማሉ አልፎ አልፎ ይጠቁማሉ
13. መምህራችሁ በሚሰጣችሁ ምጋቤ ምላሽ ላይ ግልጽ ያልሆነ ነገር ሲገጥማችሁ ምን ታደርጋላችሁ?
- ከጓደኛ ጋር አንወያያለን ከመምህራችን ጋር እንወያያለን
- ምንም አናደርግም
14. መምህራችሁ ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሾችን ብዙ ጊዜ የሚያስቀምጡት የት ላይ ነዉ?
- በጽሁፉ የግራ ህዳግ ቦታ ላይ በጽሁፉ የቀኝ ህዳግ ቦታ ላይ
- በጽሁፉ መሀል ላይ በጽሁፉ መጨረሻ ላይ
- ቀድሞ በተጠቀሱት በሁሉም ቦታወች ላይ
15. ለበለጠ ድርሰት የመጻፍ ስሜት የሚያነሳሷችሁ አስተያየቶች የትኞቹ ናቸዉ?
- የተማሪዉን ጥሩና ልዩ ችሎታ ማድነቅ የጸሃፊዉን ደካማ ጎኖች በአንድ ላይ መዘርዘር
- የጸሃፊዉን ችግሮች መፍትሄ እያሳዩ በደረጃ መግለጽ - ሌላ ካለ ይገለጽ _____
16. የተማሪዎችን ድርሰት የመጻፍ ስሜት የሚያቀዘቅዙ አስተያየቶች አሉ?

አዎ ብዙ ጊዜ ያጋጥማሉ አዎ አንዳንድ ጊዜ ያጋጥማሉ

አልፎ አልፎ ያጋጥማሉ አጋጥመውኝ አያውቁም

17. ጽሁፋዊ አስተያየት በመስጠት ረገድ የመምህሩን ሚና የምትረዱት እንዴት ነው?

እንደ ፈራጅ ዳኛና መዛኝ እንደ ስህተትና ደካማ ጎን ፈላጊ ሰው

ገንቢና ሚዛናዊ አስተያየት እንደሚሰጥ አንባቢ

18. ለምትጽፉት ድርሰት መምህራችሁ ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ መስጠታቸው ምን ጥቅም አለው ትላላችሁ?

አመሰግናለሁ!
ሳለጊዮርጊስ ደሴዉ

በጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ላይ ተመስርቶ የሚሞላ የጽሁፍ መጠይቅ

ውድ ተማሪዎች

የዚህ መጠይቅ ዋና ዓላማው በድርሰት መጻፍ ልምምዳችሁ ወቅት ለምትፅፏቸው ጽሁፎች እና ለምትፈፅሟቸው ስህተቶች የመምህራችሁ የጽሁፍ እርማት (ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ) አሰጣጥ ምን እንደሚመስል መረጃ ለመሰብሰብ የታሰበ ነው። ጥናቱ ከግብ ይደርስ ዘንድ የእናንተ ቀናና ትክክለኛ ምላሽ ለጥናቱ ዉጤት ወሳኝ መሆኑን እየገለፅኩ ለምትሰጡት ትክክለኛ ምላሽ በቅድሚያ አመሰግናለሁ።

ማሳሰቢያ

- ስም መጻፍ አያስፈልግም።
- ጥናቱ የየግላችሁን ምላሽ ስለሚጠይቅ በቡድን መስራት አያስፈልግም።

ክፍል አንድ:-አጠቃላይ መረጃ

- 1 ያታ -----
- 2 የአፍ መፍቻ ቋንቋ -----

ክፍል ሁለት ፡- አጠቃላይ ጥያቄዎች

ከዚህ በታች ለቀረቡት እያንዳንዳቸው ጥያቄዎች በጥሞና ካነበባችሁ በኋላ የእናንተን ሀሳብ ያንግባርቃል የምትሉትን ከተሰጡ አማራጮች መካከል አንዱን በመምረጥ የ«X» ምልክት በማድረግ መልሱ፡፡

ተ.ቁ	ጥያቄዎች	በጣም እስማማለሁ	እስማማለሁ	ለመወሰን ይከብደኛል	አልስማማም	ጭርሶ አልስማማም
1	በድርሰት መጻፍ ልምምዳችን ወቅት መምህራችን ብዙ ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ይሰጡን ነበር፡፡					
2	መምህራችን የሰጡን ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የድርሰት መጻፍ ችሎታችንን ለማዳበር አስችሎናል፡፡					
3	መምህራችን የሰጡን ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ትክክለኛውን የጽሁፍ ችግራችንን የሚያመለክት አልነበረም፡፡					
4	መምህራችን የሰጡን ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ትክክለኛውን የጽሁፍ ችግራችንን የሚጠቁም እንጂ መፍትሔ አመልካች አልነበረም፡፡					
5	መምህራችን ይሰጡን የነበረው ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሾች ሁሉ ግልጽና የምንረዳቸው ነበሩ፡፡					
6	መምህራችን ይሰጡን የነበረውን ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሾች በጥንቃቄ እናነባቸው ነበር፡፡					
7	መምህራችን ይሰጡን የነበረው ጽሁፋዊ አስተያየቶች እንጂ አድናቆትን የያዙ አልነበሩም፡፡					
8	በድርሰቶቻችን ላይ መምህራችን የሚሰጡት አድናቆት ድርሰት የመጻፍ ስሜታችንን ለማበረታታት ብዙ አስተዋጽኦ አለው፡፡					
9	መምህራችን አብዛኛውን ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ይሰጡን የነበረው በመጀመሪያውና በሁለተኛው ድርሰቶቻችን ላይ ነበር፡፡					
10	መምህራችን ከሚሰጡን ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሾች ውስጥ ያልገባንን ከመምህራችን ጋር እንወያይባቸው ነበር፡፡					
11	የተሰጠንን ጽሁፋዊ አስተያየት ድርሰቶቻችንን አሻሽለን መልሰን ለመጻፍ በመጠቀም የድርሰት ችሎታችንን አሳድጎልናል፡፡					
12	በተከታታይ በድርሰቶቻችን ላይ የሚሰጥ ምጋቤ ምላሽ የጽሁፍ ችግሮቻችንን ለማስወገድ ብዙ አስተዋጽኦ አድርጎልናል፡፡					

ሰም ደብዳቤ ሰጥታ

ክፍል 9ኛው ተቁ 27

የግብር

የግብር

የግብር ክፍል ወይንም የሚተገበሩ የሽያጭ ስራዎች
የግብር መጠቀሚያ ያልተገኘባቸው ለግብር ሲሆን ኢንሞ
ም በክፍሎቻችን ታዎቋ በሆኑ ነው።

የግብር ክፍል ወይንም የሚተገበሩት መንገድ
ሰጠው የሆነ የግብር ስጦታ ስጦታ ስጦታ ስጦታ
በግብር መጠቀም ያልተመለሰበት የደም ሰጥታ
ኢንሞም በወሰዱ ጊዜ ስንደታ ወይንም ስጦታ
ሰጥታ።

የግብር ክፍል ከሆነ መጠቀሚያ ያልተገኘባቸው ለግብር
ነው። በክፍሎቻችን ስጦታ ተጠቅሞ ስጦታ።

የግብር ሀገርን ስጦታ። ኢንሞም በተከተለው ስጦታ
ነው። የግብር ክፍሎች ያደክሙት የመሆኑን
ግብርን ያመጡ። ስጦታ ስጦታ የሚገኝ ስጦታ ስጦታ
የግብር በክፍሉ ጊዜ ስጦታ ስጦታ ስጦታ ስጦታ
ንግብር ነው።

የግብር ቀጣይ የደም ስጦታ ስጦታ ወይንም የደም
ም ስጦታ ስጦታ በክፍሉ ስጦታ ስጦታ ስጦታ ስጦታ
ነው ስጦታ ስጦታ ስጦታ።

የግብር መከፈት መንገድ። መታዘብ። መመዘኛ
ሠንጠረዥ መጠቀም ኢንሞም ሰጠው የሆነ ስጦታ ስጦታ
ስጦታ ስጦታ ክፍሎች ነው።

የግብር ክፍል
የግብር ክፍል
የግብር ክፍል

ሰም ደብዳቤ ሰጥታ ክፍል 9ኛው ተቁ 27

ማግኘት

ይዘት	ገፅ
ምስጋና	i
አጠቃሎ.....	.ii
የሠንጠረዥ ማግኘት.....	.iii
ምዕራፍ አንድ	1
መግቢያ.....	10
1.1 የጥናቱ ዳራ.....	10
1.2 የጥናቱ አነሳሽ ምክንያት	12
1.3 የጥናቱ ዓላማ.....	12
1.4 የጥናቱ መሪ ጥያቄዎች.....	13
1.5 የጥናቱ ጠቀሜታ	13
1.6 የጥናቱ ወሰን.....	13
ምዕራፍ ሁለት	14
ክለሳ ድርሳናት እና የቀደምት ስራዎች ቅኝት	14
2.1 ክለሳ ድርሳናት.....	14
2.2.1 የጽህፈት ምንነት.....	14
2.1.2 የምጋቤ ምላሽ ምንነት	14
2.1.3 የምጋቤ ምላሽ አይነቶች.....	15
2.1.3.1 አመቻች ምጋቤ ምላሽ	15
2.1.3.2 ትዕዛዛዊ ምጋቤ ምላሽ.....	16
2.1.3.3 አስተካካይ ምጋቤ ምላሽ	16
2.1.3.4 ገምጋሚ ምጋቤ ምላሽ.....	17
2.1.4 የምጋቤ ምላሽ ጠቀሜታ.....	17
2.1.5 ምጋቤ ምላሽን የሚሰጡ አካላት.....	18
2.1.6 ምጋቤ ምላሽ የሚሰጥባቸው መንገዶች.....	19
2.1.7 የጽሑፋዊ ምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ ስልቶች	20

2.1.7.1	ሁሉንም ስህተቶች የማረም ስልት	20
2.1.7.2	ስህተቶችን መርጦ የማረም ስልት	20
2.1.7.3	ጠቋሚ የአስተራረም ስልት	21
2.1.8	ጽሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የሚሰፍርበት ቦታ.....	21
2.1.9	የምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ ምርጫ	22
2.1.10	የምጋቤ ምላሽ መገለጫ ባህሪያት	23
2.1.11	የፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የትኩረት አቅጣጫ	24
2.1.11.1	ቅርፅን ትኩረት ያደረገ	24
2.1.11.2	ይዘትን ትኩረት ያደረገ	24
2.1.12	ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ሲሰጥ ሊታወሱ የሚገባቸው ጉዳዮች	24
2.1.12.1	ጊዜ.....	25
2.1.12.2	መጠን.....	25
2.1.12.3	አቀራረብ (Mode).....	26
2.1.12.4	ተሳታፊ (Audience).....	26
2.1.13	ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ሲሰጥ ሊተኮርባቸው የሚገቡ ጉዳዮች.....	26
2.1.14	በምጋቤ ምላሽ አሰጣጥ ላይ ተፅዕኖ የሚያስከትሉ ጉዳዮች.....	27
2.2.	የቀደምት ስራዎች ቅኝት.....	28
	ምዕራፍ ሶስት	30
	የአጠናን ዘዴ.....	30
3.1	የተጠኝዎች አመራረጥ	30
3.1.1.	የትምህርት ቤት ናሙና አመራረጥ	30
3.1.2.	የክፍል ደረጃና የተማሪዎች ናሙና አመራረጥ.....	31
3.2.	የመረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያዎች	31
3.2.1.	የድርሰት ፈተና	31
3.2.1.1.	የቅድመ ልምምድ ድርሰት ፈተና	31
3.2.1.2	የድህረ ልምምድ ፈተና.....	31
3.2.1.3	የድርሰት ፈተና አስተራረም	32
3.2.2	የምልክታ ማስታወሻ.....	32
3.2.3.	ቃለ መጠይቅ.....	23

3.2.4 የጽሁፍ መጠይቅ	32
3.3. የመረጃ አተናተን.....	33
ምዕራፍ አራት	34
የመረጃ ትንተና	34
4.1. የቅድመና ድህረ ልምምድ ፈተና ውጤቶች	34
4.2. የአጥኚው ምልክታ ማስታወሻ ጭብጦች.....	37
4.3 ከቃለ ምልልስ የተገኙ ጭብጦች.....	45
4.4 የሙከራና ጥብቅ ቡድኖች የጽሁፍ መጠይቅ	46
ምዕራፍ 5.....	55
ማጠቃለያና አስተያየት.....	55
5.1 ማጠቃለያ.....	55
5.2 አስተያየት	57
ዋቢ መጻሕፍት.....	51
አባሪዎች.....	63

